AKİS

HAFTALIK AKTÜALİTE MECMUASI

BU YILIN

İKRAMİYE PLANI

BİR BUÇUK milyon LİRA

SİZİN DE TASARRUF HESABINIZ

VAR MI ???

T. C. ZİRAAT BANKASI

AKİS

Haftalık Aktüalite Mecmuası

P.K. 582 — Ankara

Fiyatı: 60 kuruş

AKİS Ortaklığı adına imtiyaz sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden:

Metin TOKER

Bu nüshaya yazı yazanlar:

Server SOMUNCUOĞLU — Mücahit TOPALAK — Cihad BABAN — Doç. Cumhur FERMAN — TURHAN DİLLİGİL — Vural R. KAKMACI — Cenab YAKAR — Doğan AKYÜREK — Dr. Esad EĞİLMEZ — Seyfi KURTBEK — Tülya NEMLÛK — Melek ERBİLEN — Sait FAİK — BİLGE KARASU — Fikret ADİL — Orhan Remzi YÜREĞİR — Melih BAŞAR — Eşfak AYKAÇ — Terfik ÜNSÎ — Cevdet KABATAŞ — Haydar ÖZAKMAN

Ressam:

İzzet ÇETİN — AYHAN

Fotoğraf:

Mehmet SÜRENKÖK — Naci YILDIRIM

Klişe

Kemal ONGAN

Abone *Şartları:*

3 aylık (12 nüsha) : 6 lira
6 aylık (25 nüsha) : 12 lira
1 senelik (52 nüsha) : 24 lira

Dizildiği ve basıldığı yer:

Güzel Sanatlar Matbaası

Kapak Resmimiz

ADNAN MENDERES

Cumhuriyetimizin en muktedir Başvekili

KENDİ ARAMIZDA

Sevgili AKİS Okuyucuları

Mecmua, galiba beğenildi. Şimdiden gelen mektupların, en ziyade alâka çekicilerini, daha doğrusu bunlardan bir kısmını Okuyuculardan Mektup sayfamızda bulacaksınız. İçlerinde tebrik edenler var, serzenişte bulunanlar var, dikkatimizi şu veya bu noktaya çekenler var, arzularını, beklediklerini söyleyenler var, hattâ bizi itham edenler var. Hepsini aynı alâkayla karşıladık, aynı titizlikle üzerlerinde durduk. Nitekim, tebrik veya tenkid, dediğimiz gibi "en alâka çekicilerini" sütunlarımıza almaktan da geri kalmadık. Zira inandık ki, bunlar hüsnüniyetle yapılmıştır ve hepsi faydalıdır.

Kusurlarımızı gördük. Tabiî imkânsızlıklarımızın bundaki payım, insaf sahipleri hatırdan çıkaramazlar. Biz, hiçbir zaman dünyadaki benzerlerimizden en zenginlerinin mükemmeliyetine özenmedik. Onu sadece, bir gün tahakkukuna çalışacağımız gaye bildik. SİZ ve biz elele verirsek, inanınız, tahakkuk ettireceğiz. Eğer size, ilk nüshamızdan itibaren bir "derli toplu" mecmua verebildikse, bu yoldaki adımımızı atmış sayılırız. Göreceksiniz, AKİS her hafta biraz daha mükemmele yakın şekilde çıkacaktır, daha olgunlaşacak, daha güzelleşecektir.

Bunun için, elimizde olan şeyler var. Bunları bizden beklemek hakkınızdır. Görüyorsunuz, bizim her şeyimiz açık. Zira prensibimiz, bilinip te tatbik edilmeyen klâsik gazetecilik prensibidir: "Bir gazetenin sahibi, onu çıkaranlar değil, okuyanlardır."

Elimizde olan şeyler var. Bunların başında tashih hatalarını asgariye indirmek geliyor. Geçen sayımızda, üzütüyle gördük ki, bazı yanlışlıklar musahhihlerden, mürettiplerden kaçmış. Belki hepsini bir kalemde kaldıramayacağız böyle hatalar, her gazete için mukadderdir, ama gün geçtikçe sayıları nın azaldığına, nihayet göze dahi görülmez hale geldiğine şahit olacaksınız. Bu hususta, size söz veriyoruz. Zira, tashih hatası, hakikaten tatsız ve münasebetsiz bir şeydir.

Resimlerimizi de, adet itibarile çoğaltacağız. Buna mukabil, sayfaları şişiren klişelere rastlayamiyacaksınız. Bunların baskısı da, gittikçe temiz bir hal alacaktır.

Daha, teknik bazı aksaklıklarımız mevcut. Bunları meslekten olmayanlar teker teker farketmezler. Bazı yerler beyaz kalmıştır, şuraya iki punto boşluk atılması unutulmuştur, bazı yerler fazla siyah olmuştur, buradaki harf başka kaiden düşmüştür. Ama, tecrübeli gözler görür. Tecrübesizler ise, bunlar önlendiğinde, heyeti umumiyesiyle mecmuanın halinde ve tavrında bir rahatlık sezerler. İşte biz size, bunu da vadediyoruz.

Fakat hepsinden mühimi, elbette ki mündereeattır. Okuyucularımız ekseriyet itibariyle memnunluklarını beyan ettiler. Aynı yolda devam edeceğiz. Aldığımız mektuplar arasında siyasî bakımdan tarafsızlığımızdan dolayı bizi alkışlayanlar, miktarı en yüksek olanlar; Buna mukabil, bazıları Demokrat Partiyi, bazıları Halk Partisini "tuttuğumuzu" ileri sürerek tenkidlerde bulunuyorlar Bunu da, tarafsızlığın icabı sayarak hoş karşıladık. Fakat inanılsın ki, ilk sayımızda ifade ettiğimiz gibi, fikirleri , rengi ne olursa olsun - memlekette bir kıymet ifade eden şahsiyetlerin en aktüel meseleler hakkındaki düşüncelerini sütunlarımızda bulmakta devam edeceksiniz. Fikirler onlarındır, biz aksettiriyoruz. Haftanın her sahadaki icmali de, aynı bitaraf gözle yapılmaktadır, yapılacaktır.

Daha bu sayıdan itibaren, bazı yenilikler takdim ediyoruz. Büyük Millet Meclisinin açık olduğu zamanlar, "Yurtta Olup Bitenler" kısmımızda "Meclisten Notlar" okuyacaksınız. Sanat kısmımızda da, bir "Opera Albümü" takdim ediyoruz. AKİS, mutlaka koleksiyonu yapılması gereken bir mecmua olarak kalmak emelindedir. Bu koleksiyona sahip olanlar, bir müddet sonra, gayet istifadeli bazı dokümanlara malik bulunacaklardır, önümüzdeki haftadan itibaren de, "Dünyada Olup Bitenler" kısmımızda, hafta içinde dünyada adından en ziyade bahsedilen şahsiyetin portresini bulacak, hakkında özlü bir yazı okuyacaksınız. Spor sayfalarımız da, daha güzel resimlerle süsleneçektir.

Amatör ruhunu kaybetmemiş profesyonellerdir ki, yaptıkları, giriştikleri işlerde en ziyade muvaffak olurlar. Elinizde tuttuğunuz şu mecmuanın her sayfası o ruhta kimseler tarafından hazırlanmakta, her satırı aynı ruhtaki insanlar tarafından yazılmaktadır. Muvaffak olmak, pek çetin teknik imkânsızlıkları, güçlükleri yenebilmek için ne paraya, ne pula; bir tek şeye muhtaçtırlar: Sizin desteğinize yardımınıza, itimadınıza.

Onu esirgemeyiniz.

AKİS

İLLER BANKASI

Sermayesi:
Üç yüz milyon T.L.

İl Özel İdareleri, Belediye ve Köylerin Harita, İmâr Plânlariyle Su, Elektrik, Yapı, Proje, İnşa ve Tesisleri

BANKA VE KREDİ
MUAMELE VE HİZMETLERİ
EN MÜSAİT ŞARTLARLA YAPILIR

VE

MEVDUAT HESAPLARI
AÇILIR

YURTTA OLUP BİTENLER

Kabine

Nasıl Kuruldu?

Gün, mayıs ayının 17 nci pazartesi günü; vakit öğle üstü; çalan telefonun numarası 11572 idi. Burası Ankaradaki Yataklı Vagonlar Acenteliğidir. Bir ses :

"— Ben, Osman Kapani, dedi. Benim bu gece için İstanbula bir yatağım vardı. Onu lütfen iptal ediniz."

Osman Kapani, bir akşam evvel, ertesi gün Strasbourg'a hareket etmek üzere ahbaplarına vedada bulunmuştu. Aynı ertesi gün, saat 15.30'da Riyaseticumhurun Büyük Millet Meclisinde okunan tezkeresinde Osman Kapani'nin adı "Devlet Vekili" olarak geçiyordu.

Başvekil Adnan Menderes, üçüncü kabinesinde yer alacak arkadaşlarını o sabah çağırtmış, kendileriyle görüşmüş, Vekillik teklif edilen veya kabinede yer değiştiren bütün mebuslar bunu teşekkür, — bazıları minnet —, ile karşılamışlardır.

Gazetelerde yer alan ve Başvekilin yeni kabine için istişarelerde bulunduğu, istişarelerine devam ettiği, istişarelerini tamamlamak üzere olduğu yolundaki haberler, o günlerin tahminlerinden başka şey değildir. Yoksa kabine "itiraz etmemek, mutabakatın delilidir" prensibi ile kurulmuş, Adnan Menderes, isimlerin resmen açıklanacağı gün müstesna, bu isimlerin sahiplerine danışmak lüzumuzunu hisaetmemiştir. Bu, arkadaşlarına — ve kendisine — emniyetin en mükemmel delilidir.

Kabineye kimlerin yeniden dahil olacağı suali, Meclisin toplantısından evvel belki bir tek şahıs için çözülmüş, yeni Devlet Vekili Dr. Mükerrem Strol, Meclise Devlet Vekâletine ait 0051 plâka sayılı otomobil ile gelmiştir.

Bunun sebebi, Vekillige tehalükten ziyade otomobile tehalüktür, zira Devlet Vekilliğine ait bir tek araba varken, bu Vekilliklerin adedi — biri Başvekil Yardımcısı olmak üzere — üçe çıkarılmıştır.

Mecliste ilânı

Meclis, iktidar sıralarında da, muhalefet sıralarında da bir tek yer boş kalmamacasına doluydu. Tarihî günlerden biri olduğu, seyirci localarının da aynı derecede kalabalık bulunmasından anlaşılıyordu.

Hiç boş yer yok muydu? Vardı: Hükümete ayrılan kısım. Orası açık bekliyordu. Bir ara eski Millî Müdafaa Vekili Kenan Yılmaz, herhalde alışkanlıkla oturmuş, fakat bir dostu tarafından koluna girilerek kaldırılmıştı. Diğer Vekiller, tabi! "iktidar sıralarında, mebus arkadaşlarının yanına oturmuşlardı. Kabinenin kimlerden müteşekkil olacağım bilen kabine âzasına fikir ve kanaatlerini, ondan sonra da saflarını gömlekten daha kolay değiştiren politikacıların revaçta olduğu zamanları yaşadık.

Şahıslar arasındaki itimatsızlıktan ve karşılıklı beslenen kinlerden dolayı siyasî partilerin mütemadiyen çatıştıklarına şahit olduk.

Kanaatimizce, mücadeleyi fikir ve kanaatlere ve onların ışığı altında meselelere hasredip, şahsî hisleri politika sahnesinin dışına atmak zamanı gelmiştir.

Ancak, bu yoldur ki, yoksul bir memleketin binbir derdine süratle çareler bulmayı mümkün kılar. Aksi halde karşılıklı çekişmelerle beyhude yere vakit kaybolur.

Seçmen çoğunluğunun, günlük hayat mücadelesi içinde, meselelerden dahi habersiz yaşadığını ve siyasî kanaatlerini izhar etmeğe davet edildiği zaman çapraşık bir takım hislerin baskısı altında olduğunu kabul etmelidir.

Bu durum karşısında, politikacı, onu aldatarak oy alacağı yerde, ahlâka sımsıkı bağlı kalarak hakikatleri söyliyerek, yazarak selim aklın tam faaliyet göstermesini temin etmesi gerekir.

Birçok yazarlarımızın ortaya koydukları bir hakikati etkrar etmek yerinde olur; Türkiyede fazilete bağlı kalan, inancını ve prensiplerini, müdafaa ederek şahsî menfaatlerini feda edenler, daha çok tahsil görmemiş vatandaşlardır,

Diplomalı aydınlardan Ön plâna gelmek şansını bulmuşların çoğu menfaatleri uğruna fikir, kanaat ve taraf değiştiriyorlar. Bu vaziyette kime, kimin ve nasıl rehberlik edeceği de bir mesele olarak karşımızda durmaktadır.

İşte bu kadar mufassal bir manzara arzeden siyasî zihniyet ve hayatımıza iyi bir istikamet vermek başlıca gayemiz olmalıdır,

Kanaatimizce, yeni çalışma devresi bu bakımdan da yeni bir merhale olarak önümüzde durmaktadır.

Tazelenmiş bir iktidar ve tekrar murakabe vazifesinde kalmış bir muhalefet yeniden faaliyete geçmek üzere bulunuyorlar.

Karşılıklı muameleleri, kullanacakları dil, yazılarındaki üslûp önümüzdeki dört yılın kaderine tesir edecek bir önemi taşımaktadır.

Memleketin- menfaati, Meclis ça-

(Devamı 34 üncü sayfada)

Yeni merhaleyi bekliyoruz

Server Somuncuoğlu
(C. H. P. Meclis grupu Reis Vekili)

1954 seçimleriyle, seçmen çoğunluğu D. P. nin iktidarda kalmasına karar verdi.

2 Mayıs seçimlerinden daha başka mânalar çıkarabilmek için, partilerin aldıkları oy miktarlarının kesin rakamlar halinde âmme efkârına arzedilmesini bekliyeceğiz.

Fikrimizce; bir takım siyasî neticeler çıkarmak, halkın meyli hakkında fikir edinmek için oy yekûnlarına ihtiyaç olmakla beraber, politik hayatın bugünü ve yarını bakrmmdan daha ehemmiyetli noktalar üzerinde durmak, o rakamlar olmasa da kabildir.

İçinde yaşadığımız günler, sadece D. P. nin yeni bir dört yıllık iktidarının başladığı ve C. H. P. nin ikinci bir muhalefet devresine girişinin mebdei değil, siyasî hayatımızın yakın veya uzak geleceğinde beklenen gelişmelere istikamet verecek günlerdir.

Çok partili hayatın, demokrasi rejiminin özlenen, fakat henüz elde edilemeyen gelenekleri için yeni bir olgunlaşma ve tecrübe devri başlıyor demektir.

Okumuş, yazmışı çok olan memleketlerin rejimi diye adlandırılan demokrasi, Türkiyede halk kütlesi içinde şimdilik selim aklı mesnet olarak bulmuştur.

Gelecek nesillerin çoğaltacağı aydın seçmenlerin, siyasî kaderi tâyin edecekleri güne kadar, bundan başka dayanılacak' müspet bir esas bulmağa da imkân yok. tur.

Bu hakikati ortaya koyduktan sonra, muhalif, muvafık günün politikasına girmiş olanların hal ve istikbal bakımından bir takım mükellefiyetler altında olduğunu söylemek yerinde olur.

Bunların başında politika anlayışı gelir. Filhakika, siyaseti şahsi veya zümre menfaatleri için bir vasıta ve o vasıtaya sahip olmak için de her türlü prensipten küliyen veya kısmen fedakârlık etme telâkki eden şark zihniyetini bir tarafa atmak lâzımdır.

Politikayı, müspet ilme dayanan ve ahlâk kanunları içinde icra edilen bir idare sanatı olarak kabul etmeliyiz.

Zira, demokratik hayatımızın beklediği güzel ananeler ancak bu zihniyetle tesis olunabilir. .

Gerideki bıraktığımız tecrübeler aksine misallerle doludur. Şahıs veya ekip menfaatleri uğru-

Dört kurucu Ve fotoğrafçılar Koraltan niçin koltukta değil?

ları, bilmeyen — eski Vekiller dahil — öteki mebuslardı. Bu bakımdan, pek çok kişinin gönlünde aslan yatıyordu.

İşte bu yüzdendir ki, yoklama bitip te Reis Vekili Fikri Apaydın Riyaseticumhur tezkeresinin okunacağını söylediğinde, salon, sinek geçse kanadının sesi duyulacak derecede derin bir sessizliğe gömüldü.

Ve kâtip listeyi okudu.

Mebuslar o kadar dalmışlardı ki, "Başvekil: Adnan Menderes" cümlesini alkışlamayı bile unuttular.

Liste sürpriz oldu.

Mecliste tefsirler

Meclis, kabineyi bu şekilde beklemiyordu. Rivayetler, hükümetin, bir Fatin Rüştü Zorlunun Devlet Vekâletine getirilmesiyle aynen muhafaza edileceği yolundaydı. Yahut, çok kuvvetli şahsiyetlerin, çok zayıf şahsiyetlerin yerini alması ihtimali mevcuitu. Fakat böyle bir tâdil beklenilmiyordu.

Hiç şüphesiz, hâdise, Başvekil muavinliğinin yeniden ihdası ve oraya Fatin Rüştü Zorlu'nun getirilmesidir. Köprülü Hariciye Vekâletinden alınamazdı; Köprülünün dış politika işlerini idare tarzı ise memnuniyet vermiyordu. Yapılacak bir tek şey vardı: Kabinede, Başvekilden küçük, Hariciye Vekilinden büyük bir mevki yaratmak, Hariciyeyi — Vekiliyle beraber — oraya bağlamak, bu suretle her tarafı birden kollamak. İşte, bu yapılmıştır.

Fatin Rüştü Zorlu belki kendini olduğundan da iyi gösterebilen, fakat mevcutların hakikaten en iyisi, Avrupai kafalı, bütün modern devlet adamları gibi iktisadî kavramı olan bir diplomat olarak tanınmıştır. Eksiği Parlamenter tecrübedir. Bu bakımdan, bazı müşküllerle karşılaşacağı şüphesizdir.

Dr. Mükerrem Sarol, Basın ve Yayın işleriyle uğraşacaktır. Vekil Mükerrem Sarol'un, Başvekilin yakını Mükerrem Sarol kadar nüfuzlu olmayacağı muhakkaktır. Bazı Vekillikler vardır ki, oraya getirilenler bir şeyler kaybederek gelirler, Başvekilin yakını Mükerrem Sarol bir tane idi, Vekillerin sayısı 16 dır.

Osman Kapanî, Tapu ve Kadastro işlerini tedvir edecektir. Vekilliği, — başta kendisi —, herkes için bir sürpriz olmuştur. Osman Kapanî, ya bir sefirlik, ya bir vekillik arzulamış, sefir olmanın eşiğine kadar gelmiş — Brüksele tayinine ramak kalmıştı —, fakat muhtelif mülâhazalarla son dakikada bundan vazgeçilmişti. Şimdi, beklemediği anda, arzusu tahakkuk etmiş bulunuyor.

Dr. Namık Gediğin, İçişleri için fazla hafif; Ethem Menderesin Millî Müdafaa için ziyadesiyle nazik görüldüğü müşahede olunuyor. Osman Şevki Çiçekdağın, hele Adliye Vekâletinde muhafazası umumî teessürü mucip olmuştur. Tıpkı, Rıfkı Salim Burçak'ın ayrılması ve yerine Celâl Yardımcı'nın getirilmesi gibi...

Fakat yeni tayinler arasında en ziyade hayret uyandıran, Demokrat Parti tarafından bu kadar sert şekilde tenkid edilen Cumhuriyet Halk Partisi iktidarının, hem de muvaffak olamamış bir vekilinin, Dr. Behçet Uz'un, o zaman oturduğu sandalyeye yeniden getirilmiş bulunmasıdır.

Bir Demokrat milletvekili:

"— İnsaf! Bizim Partide, Dr. Behçet Uz gibi düzineyle insan çıkardı" demiştir.

Yeni vekilin yeni partisiyle nisbeti henüz meçhuldür, buna mukabil politik hayatta vekillerin teknik değil, siyasî elemanlar olduğu malûmdur.

Yer değiştiren Fethi Çelikbaş ile Sıtkı Yırcalıya gelince, bunlardan birinçisi memnun — Vekil yiyen bir vekâletten harcanmamış olarak kurtulmanın memnunluğu —ikincisi üzgündür — Vekil yiyen bir vekâlete gelmiş olmanın üzüntüsü —.

Adnan Menderes, Kabinesinin yeni azalarını ancak pazartesi sabahı görüp kendilerini yeni vazifelerinden haberdar ettiği, fakat Kabine dışı kalan Vekilleri haberdar etmediğinden o gün öğleden sonra Mecliste, isimlerinin Riyaseticumhur tezkeresinde okunup okunmıyacağından habersiz bekliyen birçok kişi vardı.

Eski Kabineden hiç kimse, yeni Kabinede yer almamak gibi bir arzu izhar etmemiştir.

Program

Kabine, 23 Mayıs pazar günü Demokrat Parti Meclis Grupunda, ertesi gün de Mecliste programını okuyaçaktır. Programı, bizzat Adnan Menderes hazırlamaktadır.

Memleketle yapılması gereken işleri, başlıca iki kısımda toplamak mümkündür: Demokratik nizamın esaslarını kanunî müeyyidelerle getirmek mecburiyetindeyiz — Topyekûn kalkınmaya muhtacız.

Evvelâ Gurupta okunacak programda, 2 mayıs seçimlerinin bir intikal devresini kapadığı söylenecek, bu devreyle beraber bazı çekişmelerin, acı tatsız hâdiselerin tarihe gömülmüş olması temennî edilecek, memleketin yeni bir istikbalin eşiğinde bulunduğu hatırlatılarak elbirliğiyle çalışılması istenilecektir. Vatandaş hak ve hürriyetlerinin katî şekilde ve herkesi memnun edecek tarzda teminat altına alınması, yapılacak işlerin başında gelecektir.

Kalkınma hamlemize gelince, ilk iki Menderes Kabinesinin mümeyyiz vasfı, bu kalkınmanın yapıcısı olmaktır. Hakikaten dört sene içinde yurt, tanınmıyacak bir şekil almıştır ve o intikal devresi, içinde başlanılan işler semerelerini verdiği gün Türkiye, özlediğimiz vatan olarak karşımıza çıkacaktır.

Menderes, şimdiye kadar hiç bir devlet adamımıza nasip olmayan dinamizmi ve ileri görüşlü iktisat telâkkisiyle yarınki parlak istikbal için bugünün bazı sıkıntılarını göze almış, nimetlerin daima külfet mukabili olduğunu unutmamış, gündelik politikanın esiri kalmamıştır.

Programda bu kalkınma hareketi.

Dr. Behçet Uz

Eski C.H.P.; Yeni D.P. Sağlık Vekili

nin, hattâ daha da süratli şekilde devam edeceği bildirilecektir.

Nitekim Nafia Vekâletinde Kemal Zeytinoğlu'nun kalması ve Ulaştırma Vekâletine Muammer Çavuşoğlu'nun getirilmesi büyük memnunlukla karşılanmıştır. Bu iki Vekil, yurt kalkınmasında Başvekilin en kıymetli yardımcıları olacaktır.

Programın bu kısmının, hem de muvaffakiyetle tatbik olunacağında hiç kimsenin şüphesi yoktur.

Anayasa tadilâtı

Fakat Demokrat nizamin getirilmesi bahsinde, söylenilenler şimdilik sadece söz'den ibarettir. Tek parti devrinden kalma Anayasanın değiştirilmesi için D. P. Büyük Kongresinden karar almak gerektiği, Parti'nin yüksek kademelerinde yerleşmiş olan fikirdir. Bu bakımdan, karar alınıncaya kadar, harekete geçmek imkânı yoktur.

Teşrîî hayatı engelleyici karakteri ve tek partiye hak tanıyan, fakat diğer partileri ezen Millet Meclisi İç Nizamnamesinin tâdili bahsinde de bir gelişme yoktur.

Radyoya gelince, yeni Devlet Vekili Dr. Mükerrem Sarol'ün ele alacağı ilk meselenin — ne de son — Devlet Radyosunun parti radyosu halinden çıkarılması olmayacağını tahmin etmek için bir kâhin sayılmaya lüzum yoktur.

Dördüncü Büyük Kongre

Demokrat Partinin Büyük Kongresi, Bayramın hemen akabinde Ankara'da toplantıya çağırılacaktır. Kabinenin teşekkül tarzı dahil her şey, bunu göstermektedir. İntikal devresinin sonu ve yeni bir devrin başında İktidar Partisinin ileri gelenleri Büyük Kongrede tam bir fikir birliğini temin ve hizipleşmeleri önlemek gayesini gütmekte, hazırlıklarını ona göre yapmaktadırlar.

Kongrede, peşinde insan sürükleyebilecek, partizan tâbirle "rey sahibi" şahsiyetler kabine içinde alakonulmuştur. Sıtkı Yırcalı, Emin Kalafat, Osman Şevki Çiçekdağ, Fethi Çelikbaş bunların arasındadır. Buna mukabil bir tek zümre, Samed Ağaoğlu - Fev-

Mecliste Demokrat Parti safları

Ortada el çırpmayan bir tek adam: Fevzi Lûtfi Karaosmanoğlu

Fatin Rüştü Zorlu
Başvekil Muavini

zi Lûtfi Karaosmanoğlu "tandem" i dışarda bırakılmıştır ki, bu, o kliğin bir tehlike teşkil etmeyeceğine inanıldığının delilidir.

Büyük Kongreden, evvelâ, Anayasanın tâdili bahsindeki kanaati sorulacaktır. Delegeler arasında, buna aleyhtar pek çok kimsenin çıkacağında şüphe yoktur. Memleketin selâmeti bakımından müsbet tezi savunacakların ekseriyette olması şayanı temennidir.

Zira Büyük Kalkınma hareketlerinin, mutlaka şeflik sistemiyle gerçekleştirilebildiği prensibi diye bir prensip mevcut değildir. Buna mukabil, şeflik sistemlerinin, Büyük Kalkınma Hareketleri gerçekleştirebilseler dahi, memleketleri hazin ve feci akıbetlere sürükledikleri, Hitler ve Mussolini misalleriyle bir defa daha ortaya çıkmıştır. Bu bakımdan D. P. Büyük Kongresi, şahsî menfaatin ve küçük düşüncelerin üstüne çıkmak durumundadır.

Kongre, Partinin yeni Erkânı Harbiyesini de seçecektir. Genel Başkanlık için bir tereddüt bahis mevzuu değildir ve Adnan Menderesin, hem de ittifakla seçileceği muhakkaktır.

Genel İdare Kuruluna seçilecekler ise, kulislerde hakikî bir meydan muharebesi vermek zorundadırlar.

C.H.P.

İki yolun ağzında

Cumhuriyet Halk Partisi Meclisi, 12 haziranda toplanacaktır. Bu, yeni bir havadis değildir; Genel Başkanlık resmî tebliğ ile hâdiseyi umumî efkâra bildirmiştir. Belki yeni olan, evvelâ Mecliste, onu takiben toplanması gereken Kurultayda cereyan edecek mücadeledir. Zira her iki toplantının da, Olağanüstü Kurultaydaki sessiz, sakin hava içinde geçmesini hiç kimse beklememelidir.

Geçen dört yıllık devrede, Ana Muhalefet Partisine iki zihniyet zaman zaman hâkim olmuştur. Bunlardan birincisini Meclis Gurupu temsil etmekteydi. Meclis Gurupu, şahıslarla değil, işlerle uğraşmak; mugalâta yapmak değil, fikir söylemek taraftarıydı. Gaye, daha doğrusu her şeyin üstünde tutulması gereken gaye iktidarı almak değil, memleket işlerinin daha iyi yürümesini temindi. Gurupun başında bulunan Faik Ahmet Barutçu, Avni Doğan ve onların mesai arkadaşları Server Somuncuoğlu, Cemal Reşit Eyüboğlu hep bu politikanın şampiyonluğunu yapmışlardır. Bu gurup içinde Kâmil Boran gibi bazı mebuslar, çatlak sesler çıkarmaktan geri kalmamışlardır, ama gurupa hâkim olan umumî hava daima yapıcı tenkid havası olmuştur.

Maalesef İsmet İnönü, bu gurupun sesine her zaman kulak vermemiştir.

İkinci zihniyet, Genel idare Kurulunun zihniyeti olmuştur. Gerçi Halk Partisinin Genel İdare Kurulu, mütecanis bir manzara göstermekten çok uzaktır, fakat bu, Genel İdare Kurulunun değil, Partinin bir hususiyetidir. Herhalde "Genel İdare Kurulu zihniyeti" Meclis Gurupunun zihniyetiyle taban tabana zıt bir manzara arzetmiş, şahsiyatı işlere, mugalatayı fikire tercih etmiştir.

Bunun esbabı mucibesini bulmak zor değildir. Genel İdare Kurulunda sözü geçenler 1950 nin arefesinde vekillik eden, fakat 1950 nin ferdasında millet tarafından mebus dahi seçilmedikleri için Meclise giremeyen yaşça — maalesef — genç kimselerdir. Tam alıştıkları sırada, bulduklarını kaybetmek zor gelmiş, Partiyi, gayesi her şeyin üstünde iktidar olan bir siyasî teşekkül, "Meclis dışı" hüviyet taşıyan bir parti haline getirmişlerdir.

Partinin neşir organı bu kliğin elinde bulunduğundan, Genel İdare Kurulunun zihniyeti partinin sesi olarak aksetmiş, zaten İsmet İnönü de o zihniyete daha mültefit davranmıştır. Bilhassa seçim kampanyası, bazan Genel Başkana rağmen o hava içinde yapılmış; yapılmış ve bilinen netice elde edilmiştir.

Petrol, kanunu ve yabancı sermaye mevzularında Halk Partisinin Meclis içi ve Meclis dışı sözcülerinin beyanları arasında büyük tenakuzlar olmuş, birinciler bunu hakikî mahiyetiyle ele alırken, ikinciler bir demagoji mevzuu yapmışlardır. İsmet İnönünün bütün seçim seyahatinde Genel İdare Kurulu zihniyetini müdafaa eder tarzda konuşması, onun da yanlış olduğu artık anlaşılan tezi tuttuğunu açıkca göstermiştir.

Şimdi, Halk Partisi Meclisi toplanırken, iki yolun ağzında bulunulmaktadır. Teşkilâttan gelen delegeler fikirlerini beyan edeceklerdir. Partinin ileri gelenlerinden biri:

"— Cumhuriyet Halk Partisi şu anda, içinden ölü çıkmış bir eve benze-

Kadın Mebuslar
"Les Trois Graces"

Meclisteki C.H.P. safları
1 + 30 _ 31

mektedir " demiştir.

Bu, hattâ kazanılan yerlerde dahi böyledir. Bu bakımdan, dışarıya akse. decek haberlerde "bağlılık", "saygı", "itimat" kelimeleri çok geçecekse de, Meclisin içinde sert ve acı tenkidlerin işitileceği tabiidir.

Cumhuriyet Halk Partisi Meclis Gurupu, Server Somuncuoğlunun başkalındığında eski yolunda devam edecektir. Server Somuncuoğlu :

"— Bizden, fikir ve yapıcı tenkidden başka şey beklenilmemelidir" demistir.

Mesele, bu zihniyetin Partinin he. yeti umumiyesine ne dereceye kadar hâkim olabileceğidir.

Ortada bir hakikat vardır: Halk Partisi, bizim "Genel İdare Kurulu zihniyeti" dediğimiz zihniyetle hareket etmiş ve ağır mağlûbiyete uğramıştır. İsmet İnönü — Partiyi dağılmaktan koruyan adam — her iki tarafı zaman zaman okşamış, fakat en kritik anlarda müfrit grupa uymuştur. Bundan sonra ne yapacaktır?

Kurultay toplanıp da Genel İdare Kurulunun bugünkü azaları arasında bir tasfiye yapıldığı takdirde, mesele kendiliğinden halledilecek, Kurultay fikrini beyan etmiş olacaktır. Fakat Kurultayın bu şeklide hareketi, ancak İsmet İnönü'nün tam ortada bulunması partiyle tahakkuk edebilecektir. Hattâ o bile şüphelidir.

Bu bakımdan, lider partisini yanlışlığı anlaşılan bir yoldan çıkarın, öbür yola sokmak vazifesiyle karşı karşıyadır. Bizden, Allah yardımcısı olsun.,

Bir bardak suda

Tebrik telgrafımıza Reisicumhurumuzun teşekkürlerini arederim. Fikret Belbez."

Bu, Reisicumhur Celâl Bayarın, kendisini telgrafla tebrik eden Muhalefet Partisi Genel Başkanı İsmet Inönüye gönderdiği teşekkür telgrafının metnidir.

Hâdise, basında geniş akisler uyandırmıştır.

İsmet İnönü, Büyük Millet Meclisinin yeni Devlet Reisi seçtiği gün, sıra bu seçime gelmeden Meclisi terketmiş, reyini kullanmadığı gibi, toplantıdan sonraki tebrikâtta da bulunmamıştır. Hattâ o gün riyaset makamını işgal eden Refik Koraltanın, yanındaki kâtibe söylediği;

"— Malatya geçmedi" sözü, radyo, da duyulmuştur.

Bir Muhalefet liderinin, hele seçim kampanyasından sonra kazanan rakibini tebrik etmesi, demokrasiyle idare edilen memleketlerde en basit muaşeret âdabına dahil olduğu gibi, bunun memleket menfaatleri bakımından lüzumu da öylesine aşikârdır ki, üzerinde durulmaya değmez. Bu bakımdan, İsmet İnönü hareketinden dolayı iktidar tarafından sert tarizlere maruz bırakılmış, hattâ bunların ölçüsü bile kaçırılmıştır. ,

Ancak, hareketin bir netice Olduğu gözden kaçmış, hareket tenkid edilirken sebepleri unutulmuştur.

Bu, bir haksızlıktır.

Ismet İnönü, Celâl Bayarın ve Adnan Menderesin ellerini sıkmamak için tebrik merasimine iştirak etmemiştir.

Bir seçim kampanyasından çıkmış bulunuyoruz Bu seçim kampanyası o kadar şahsî olmus, taraflar birbirlerine öyle ağır sözler söylemişlerdir ki, birbirlerinin yüzünü görmek, kampanya sona erince el sıkışmak ve objektiflere tatlı nazarlar atfetmek imkansız hale gelmiştir.

Tarih, İsmet İnönü'ye - gariptir - daima müşkül vazifeler yükler. Bu sefer de, ilk adımı atmak ona düşmüştür Güç olan işte bu ilk adımdır. İsmet İnönü onu atmamış, atamamıştır.

Dünyanın hiç bir demokratik memleke tinde, yani "Muhalefet liderinin Devlet Reisini tebrikinin en basit muaşeret âdabı arasında sayıldığı" yerlerde milletin mukadderatını elinde tu. tan veya tutacak kimselerin birbirlerine, mitinglerde «Cahil», «Bunak», «Alnının derisi sertleşmiş», «Jurnalci», «Sağır», «Memleketi satanlar» di. ye haykırdıkları görülmüş, işitilmiş şey değildir.

Eğer böyle bir kampanyadan sonra, başka türlü hareket edilseydi şaşmak gerekirdi.

Şimdi, bundan alınacak dersler, hareketin bir daha tekerrür etmemesi için yapılacak işler vardır. Evvelâ ana sebebi ortadan kaldırmak, siyasete nezahati sokmak gelir. Politikacılar, nihayet insandırlar. Etten ve kemiktendirler. Sinirdendirler. İnsanüstü hareketler onlardan beklenmemeli.

Bu bir bardak suda fırtınadır, ama o fırtınanın rüzgârını yok etmek, ortadan kaldırmak icap eder. Anlaşılıyor ki, bu bir zaruret haline gelmiştir.

Şahsiyatsız parti mücadelesi yapmak kabildir.

Meclisten Notlar

Yemin!

Derler ki: "Üslûb.u beyan aynile insandır", İhtimal, yemin ederken bile.,.

1 — Mebuslar oldu, — Adnan Menderes, İsmet İnönü vs — kürsüye geldiler, gözlüklerini *taktılar, orada bulunan yazılı* metni okudular, *taraftarlarının alkışları arasında* indiler.

2 — Mebuslar oldu. — *Ömer Bilen v s .* —, kürsüye geldiler, *ceplerinden bir kâğıt çıkardılar, orada* bulunan *yazılı* metni değil onu *okudular*, indiler.

Kürsüdeki metin, *yeni, harflerle* idi.

3 — Mebuslar *oldu, — Osman Bölükbası v s — kürsüye* geldiler, *orada* bulunan *yazılı* metni değil, *yemini* ezberden okudulnr. *alkışlandılar*, indiler

4 — Mebuslar oldu, — *Emrullah Nutku v.s —. kürsüye geldiler, orada* bulunan *yazılı* metni *değil, yemini* ezberden o*kumaya kalkıştılar, beceremedi ler. tekrar denediler*, tekrar *denediler*, kahkahalar *arasında indiler.*

Mesele hangi *partinin* değil, hangi sınıfın *ekseriyette* bulunduğunu *tesbitte olmalı.*

Osman Bölükbaşı
Mecliste Üçüncü Adam

C.M.P.

Bölükbaşı Gurup Reisi

Cumhuriyet Halk Partisi, bütün muhalefet taktiği, hattâ stratejisini yeniden gözden geçirmeğe hazırlanırken, Cumhuriyetçi Millet Partisi Mecliste nihayet bir Gurup teşkil etmeğe muvaffak olmuştur.

Osman Bölükbaşı, talihsizdir, 1946 da Demokrat saflarındayken mebus seçilememiş, 1950'de Millet Partisinden mebus olduğunda Gurup meydana getirememiştir.

Meclisteki teamül, bir Gurup teşkil etmek için üç mebusa ihtiyaç göstermektedir, İşte bu üç mebusu, geçen teşrîî devrede Cumhuriyetçi Millet Partisi — ne de ondan evvel sadece Millet Partisi — bir araya getirememiştir.

Şimdi Parti, başında Osman Bölükbaşı gibi yaman bir hatip — Sözlerinin keyfiyeti değil, söyleyiş tarzı ve kolaylığı bakımından — olduğu halde beş kişiyle temsil edilmektedir. Bu, Bölükbaşı'ya Gurup adına istediği zaman söz almak ve istediği kadar konuşmak imkânını verecekti.

Hatibin, seçim kampanyası boyunca Radyoda halk tarafından o çok beğenilen ve kendinden bahsettiren konuşmalarını, ufacık bir not kâğıdına bakmak suretiyle irticalen yaptığı düşünülürse, Adnan Menderesin bu devre Mecliste hayli söz düelloşu yapacağı anlaşılır.

İdare

Mekanizma yeniden çalışıyor

Seçimlerden 15 gün evvel hemen tamamiyle durmuş olan - tabiî mühim işler mevzuunda - devlet mekanizması atalette bugüne kadar devam etmiştir. Gündelik işlerden başkasına el sürerken evvelâ "Dur, baka. hm, hele şu seçimler geçsin" de diyen yüksek kademeler, 2 Mayısı takip eden iki hafta içinde de "Dur bakalım, hele şu kabine kurulsun da" düşüncesiyle vekâletlerde mühim kararları almaktan çekinmemişlerdir. Bu yüzden, sadece terfi veya tayin gibi idarî mekanizmanın iç bünyesini değil, iş sahiplerinin durumunu alâkadar eden meseleler de askıda bırakılmıştır.

Tayin listelerinden en mühimi, Hariciye Vekâletinde beklemektedir. Liste seçimlerden evvel hazırlanmış, fakat imzasına sıra gelince, beklemek tercih olunmuştur. Bu listeyle, Merkez deki memurlardan pek çoğu harice gönderilmektedir.

Halen, Hariciye Vekâletinde münhal en cazip mevki Atlantik Paktı Teşkilâtı nezdindeki Daimî Temsilciliğimizdir. Fatin Rüştü Zorludan açılan bu yere bir Büyükelçi tayini gerekmektedir. Hariciye Vekâletinde Nato işlerini tedvir eden Şadi Kavur bu payede olmadığından bazı zorlukların mevcut bulunduğu anlaşılmaktadır. Paris gibi bir şehirde bir de mükellef köşke sahip bu temsilciliğe, üstelik son derece tecrübeli bir diplomatın getirilmesi zarureti de açıktır.

Bîr ihtimal, Fransa Büyük Elçimiz Numan Menemencioğlunun bu aktif vazifeye alınarak onun yerine, memnun edilmek istenilen bir şahsiyetin tayinidir.

Kabinenin kurulması şu günlerde tahakkuk ettiğinden, mekanizmanın yeniden faaliyete geçmesine intizar olunmaktadır. Mamafih aynı duraklamanın, demokratik hayata girdiğimiz için her dört senede bir tekerrürüne intizar gerekmektedir. Yalnız bizde değil, iktidarları serbest seçimle tayin edilen bütün memleketlerde "Seçim Devresi" bir atalet devrine tekabül etmektedir.

Bunun en son misali Birleşik Amerikada ortaya çıkmıştır. Başkan seçimlerinin arefesi ile Eisenhower'in iktidarı alışı arasındaki zaman, kabinenin tam manasiyle boş geçmiştir.

Modelimiz Amerika olduğuna göre...

DÜNYADA OLUP BİTENLER

Uzak Doğu

Dien-Bien-Fu'nun son saatleri

Hındıçınıde komunist kuvvetlerin muhasarasına 56 gün dayandıktan sonra nihayet 7 Mayıs günü sukut eden Dıen-Bıen-Fu garnızonunun bu hazın akıbeti bütün hür dünyayı heyecan ve teessure garketmış bulunuyor

Hanoi'nın 300 kılometre batısında muhtelif dayanak noktalarından müteşekkil; dağınık fakat birbirini koruyan kalelerın teşkil ettiği Dıen Bien Fu müstahkem mevkiının sükutiyle askeri bakımdan tam bir felâkete uğramamış sayılamazsa da, batılıların Cenevre konferansı masasında şimdi çok kıymetli bir kozu kaybettikleri şuphesızdır

Bununla beraber Dıen Bıen Fu, komünizmle mücadele tarihinde, "sonuna kadar dayanma" parolasını simdi bir sembol halıne getirmiştir, denebilir

Butün ajans, ve muhabir telgraflarından anlaşıldığına göre, garnızonun son saatleri şöyle geçmiştir

Mahalli saatle 17 ile 18 arasında Vietmın nihaî savaşın ılk hücumlarına başladığı zaman duşman topçusu garnızonu 48 saattenberi bılâ fasıla dövmekte idi İhtiyatta tuttuğu bütün yedek toplarını da ateşe sokmuştu. Molotova kamyonlarıyle yenı gelmış olan çeşıtlı otomatık sılâhlar da ateşe katılmışlardı. Duşman ılk defa olarak "Stalin org" larını kullanıyordu Bunlar 10 namlu roket atan ve çok tahrıbat yapan sılahlardır

Düşman, kuzey, kuzeybatı ve doğu olmak üzere üç istıkametten bir den hücum ediyordu. Müstahkem mevkie tam mânasıyle kısaca girmişti Fakat Vietmın, hucumunu bılhassa doğuda Eliane noktası üzerine teksif etmıştı. Bu daha evvelden tahmin edıldığı ıçın garnızon elinde kalan vâsıtaların en sağlamlarını oraya yığmıştı. Dayanak noktaları çoğaltılmış dıkenlî tellerle takvıye edılmıştı

Düşman. en kuvvetli noktaya en evvel vurdu

Eski bır karakolun enkazı üzerine yüksek bır yerde kurulmuş olan Eliane mukavemet merkezi, garnızon ıçın bıraz kımıldamak mumkün olsa, çıkabilecek vegâne kuvvetlı nokta olarak kalıyordu, fakat duşman evvelâ oraya vurdu Maksadı Fransız garnızonunun herhangi bir hareketini önlemekti Durum vehamet kesbediyordu.

Saat 22 de Vietmın, savunma tertıplerının bütün yüzleriyle temasa geldı Aynı zamanda batı cephesinde bir dayanak noktasını da düşürdü Gece yarısı doğu merkezine gırdi Her yerde göğüs göğüse savaşlar oluyordu Üç dayanak noktası birden düştü Garnızon merkezde elan dayanıyordu Fakat bıtkındı. Cephanesi tükenıyordu.

Kore İkinci Planda

Mücahit Topalak

Muharebe gürültüsü, Cenevre Konferansının seyrini değiştırmış, mevzularının ehemmıyet sırasını altüst etmiştir. Cenevre'de Kore ve Hındıcını meseleleri görüşülecekti Fakat Kore ön plânda idı, çünkü Cenevre, daha evvel bu mevzuun tetkiki ıçin tasarlanan ve hatla hazırlıkları da başlamış olan sıyasî konferansın yerine kaım olmuştu,

Amerikalılar, Kore sıyasî konferansının hazırlık muzakerelerinde, bu konferansın ancak ve munhasıran Kore mevzuu ile meşgul olmasını istıyorlardı Muzakerelerin daha şümullendırılmesi yolundaki komünist teklifleri reddediliyordu Bu konferanstan vaz geçilip Kore ve Hındıcını meselelerını müzakere edecek olan Cenevre Konferansının akdine karar verilmesi, haddizatında, komünistlerin daha geniş muzakere çerçevesi prensiplerinin muvaffakıyeti olmuştur. Fakat iş bu kadarla da kalmamış, hâdiselerin seyri, daha doğrusu komünist Vietmın kuvvetlerinin Hındıçınıdeki harekât ve başarıları, şimdi Koreyi ıkıncı plâna da atmıştır. Dien Bien-Fu müstahkem mevkiının düşmesiyle Hındıçını'de hâsıl olan durum, bu meselenin evvelemırde ve müstacelen ele alınmasını gerektirdiğinden, Kore müzakereleri birdenbire tavsamıştır

Fakat, Kore'yi sulhsever yoldan birleştirmek davasının böyle âdeta bir yana bırakılmasının yegâne sebebi Hındıcını meselesinin kazandığı ehemmıyet ve mustacelıyet mıdır?

Konferansın ılk gününden ıtıbaren, doğu ve batı bloklarının, Kore'yi sulhsever yoldan birleştirmek ıçın ileri sürdükleri planlardaki zıddiyetin izalesine, görüşlerin kısmen olsun yaklaştırılmasın ımkân olmadığı müşahede edilmiştir. Bu aynen Almanya meselesinde de hadis olmuş bir durumdur Nitekim bu yüzden Başkan Eisenhower, komünistlerin Kore olanlarına "Almanya plânının Çincesi» deyivermiştir

İki tarafın demokrası hakkındaki, hür seçim hakkındaki fikirleri bir değildir. İki taraf, seçimlerin nasıl, ne zaman, hangi teşekkullerın nezareti altında yapılması lâzım geldiğinde de mutabakat noktası bulamamıştır Batılılar, Kuzey Kore'de, Birleşmiş Milletlerin nezareti altında hür secimler yapılmasını, ve orada seçilecek olan mebusların, gelip Güney - Kore Parlamentosundaki munhal koltuklara oturmalarını istemektedirler Filhakika, Güney Kore Hükumetının, Kore'nın yegâne meşru hükumeti olduğuna dair Birleşmiş Milletlerce verilen bir karara, mutlak surette sadık kalınmak lâzım gelirse, bu türlü hareket zarurî olur Fakat komünistler, Birleşmiş Milletlerin bu kararını tanımadıkları gibi, aynı teşekkülün Kore mesebesindeki rolünü de hıçe saymaktadırlar. Onların kanaatınce, Kore'de seçimleri yine Koreliler yapmalıdır

Durum boyle iken, Avustralya murahhası tarafından ileri sürülen bir teklif, batılılar safında bir dalgalanmaya sebep olmuştur, Avustralya murahhası hem Kuzey Kore'de, hem de Güney Kore de Birleşmiş Milletlerin nezareti altında seçim yapılması fikrini ortaya atınca, beklendiği veçhile ılk protesto çığlığı Güney Kore Başkanı Sıngman Rı'den yükselmiştir

Bu ıtıraz, Birleşmiş Milletlerin Güney Kore'yi, Kore'nın meşru hukumeti olarak tanıması kararına Uygundur ve bir bakıma bu kararın müdafaası icabıdır Fakat Sıngman Rı nin bu telâş ve asabiyetinde başka bir saik de aranamaz mı? Filhakika, Avustralya delegesinin teklifi veçhile Güney Kore'de Birleşmiş Milletlerin nezareti altında hakikî hür seçimler yapılacak olsa, bugünkü Sıngman Rı Hükümetinin iktidarda kalabilmesi düşünulebilir mi?

Öyle gorunuyor kı, demokratık esaslardan mahrum bulunan Rı hükümetinin nazarında, Kore'nin birleşmesini sağlamak esastır, lâkin bu birleşmenin, bugunkü Güney Kore Hükumetinin idaresini bütün Kore'ye teşmil etmek suretiyle tahakkuku da daha az ehemmiyetli bir mulâhaza değildir

Bidayette Amerika da Avustralya teklifini iyi karşılamamış, fakat bu teklif lehinde müttefikler safında bir cereyan baş gösterince, Amerika'nın tavrında bir değişme müşahede edilmiştir. Başkan Eisenhower'ın Kore'ye gonderdiği şahsî mümessili Dean bu hususta Sıngman Rı'yi iknaya çalışmaktadır Fakat ihtiyar başkan iki Kore de birden Birleşmiş Milletlerin nezareti altında seçim yapılması esasını şiddetle reddetmekte berdevamdır

Kore hakkında Cenevre Konferansı müzakerelerinin ikinci plâna geçmesinde, hattâ durur gibi olmasında bu vaziyetin yanı batılılarla müttefiklerinin bir noktada tam görüş birliğine varamamış olmadıklarının da dahli vardır

Dien-Bien-Fu Mücahitleri
İşte böyle çarpıştılar

du

Şafak vakti, Eliane düşmanın eline geçmişti; Yalnız iki dayanak noktası mukavemet ediyordu Derken bunlardan biri düştü. Savaş şimdi yağmur altında, bir çamur dervası içinde devam ediyordu. Artık, General de Castries'nin kat kat ve dikenli tellerle çevrilmiş kumanda mevkii de doğrudan doğruya tehdit altına girmişti. Müstahkem mevki kumandanı bu sırada bir mukabil hucuma teşebbüs etti

Mukabil hucum sökmedi

General de Castries, saat 8 de, mukabil hücumu devam ettirecek durumda olmadığını anladı. Bununla beraber, garnizon hâlâ toprağı karış karış müdafaa ediyordu. Saat 8 30 da Eliane'daki ikinci dayanak noktası da düştü Saat 10 da düşman ele geçirdiği yüksek noktalardan üçüne daha topçusunu yerleştirdi

Öğle vaktı Vietmin'in kuzey ,batı ve güney doğudan yaptığı orta şiddette hücumla durdurabiliyordu

Savaşlar yavaş yavaş şiddetini kaybeder gibi oldu. Yalnız merkezde göğüs göğüse mücadele devam ediyordu 13 e doğru Vietmin kuvvetleri tepelerden aşağıya boşandılar. Tam mânasıyle girtlak girtlağa savaş başladı Vietmin, dalgalar halinde geliyor ve el'an az çok mukavemet gösteren noktaları boğuyordu

Claudine düştü. Saat 16 da General de Castries, General Cogny ile şu haberi veriyordu

"Eliane 3, 11 ve 12 düştü. Şiddetli topçu ateşi altındayız Düşman batıdan kutle halinde giriyor."

DeCastries'nin son sözleri

Saat 17 ile 17 30 arası Müstahkem Mevki Kumandanı General de Castries ile General Cogny arasında şu konuşma cereyan etti

De Castries — "Durum gayet vahim Her yerde savaşılıyor Fakat kumanda karışık Duşman bütün dayanak noktalarını basmaktadır Akibetimizin yaklaştığını anlıyorum. Fakat sonuna kadar döğüşeceğiz."

Cogny — "Sonuna kadar doğüşeceksiniz Kahramanca mukavemetimizden sonra Dien Bien Fu'ye beyaz bayrak çekmek mevzuubahis olamaz."

De Castries "Topları, radyo malzemesini, kuran portörü, 17 30 da tahrip edeceğiz Sonuna kadar doğuşeceğiz. Allahaısmarladık generalım. Yaşasın Fransa!"

Bu konuşmadan sonra General de Castries'in şahsî telsizi şunları da ilâve ediyordu

"Beş dakika sonra burada her şey tahrip edilmiş olacak Duşman birkaç metre ötemizde. Cümleye selâm!"

Sonra Sükût

Çıkış teşebbüsü

Sonra ne oldu? Bir ajans haberinde kumanda mevkiindeki parasütçülerin Isabelle istikametinde bir çıkışa teşebbüs etmeleri ihtimali bulunduğunu bildirdi. Filhakika Isabelle henüz düşmemişti

Diğer taraftan Pekin radyosu, güney noktasından bir çıkışa teşebbüs, eden 2000 kadar Fransız birliği askerinin imha edildiğini iddia etti

Bahis mevzuu olan askerler Dien-Bien Fu merkezinden çıkanlar mıydı? Yoksa Isabelle'den merkeze yardıma gelenler mi idi?

Saat 1.50 den itibaren Isabelle de cevap vermemeğe başladı

O akşam, Hanoi hava meydanında, Dien-Bien Fu üstünde bir uçuştan dönen tayyareciler perişan ve meyustular Radyocu, müstahkem mevki ile temasa gelemed.ğini söylüyordu. Altı saat müddetle kampın üstünde dolaşmış olan bir pilot, Isabelle de büyük intilâklar olduğunu söyledi Düşman uçaksavar topları susuyordu

Muhasaranın, tarihçesi

Kasım 1953 — Mayıs 1954

316 ncı Vietmin tümeni Tha. istikametinde harekete geçti,

20 Kasım :

General Navarre, Caston harekâtına girişti. Dien Bien Fu'ya binlerce paraşütçü indirildi. Dien Bien-Fu, Hanoi nin 290 kilometre batısında Laışao'nun 90 kilometre güneyindedir

23 Aralık

Vietmin merkezi Laos'u istilâ etti Düşmanın 316 ncı tümeni Dien Bien fu'ya 10 kilometre mesafededir. Müstahkem mevkide savunma işlerine hız verilmiştir

Aralık sonu,

Düşmanın 308 nci tümeni ile 312 nci ağır tumeni Dien Bien.Fu'ya doğru yürüyor

1954 — 10 Ocak

Mustahkem mevkiin savunma tesisleri tamamlanmıştır

12 Ocak .

Dien Bien-Fu güneyinde ilk çatışmalar

20 Ocak :

Atlante harekâtı : Fransız - Vietnam kuvvetleri Annam sahiline çıkarıldı Vietmin ise Dien Bien Fu etrafındaki kıskacını daraltıyor

29 Ocak

Vietmin'in mustahkem mevki üzerine doğrudan doğruya ilk hücumu Fakat düşmanın 308 nci tümeni savaştan sıyrılıp Juang-Prolong uzerine yürüyor.

20 — 25 Şubat :

Vietmin, kuzey Laos dan çekiliyor,

13 — 15 Mart

Müstahkem mevkie karşı ilk umumî taarruz. Gabrielle ve Beatrice mukavemet noktaları düşman eline düştü Yaralı ve ölülerin kaldırılması için bir mütareke akdedildi

16 Mart

Müstahkem mevkiin kuzey . Batısında Anne . Marie mukavemet merkezi Thai'i garnizon efradı tarafından terkedildi

20 24 Mart

Mustahkem mevki ile guneydeki Isabelle mukavemet merkezi arasında hergun savaş oluyor. Neticede iki merkez birbirinden ayrı duşüyor,

30 Mart

Vietmin'in ikinci umumî taarruzu Duşman, merkez mukavemet noktasının evvelâ kuzey doğusunu, sonra kuzey batısını ele geçiriyor,

1 7 nisan

Vietmin, kuzey ve kuzey batıda, tazyikini arttırıyor. Aynı zamanda sızma ve boğma taktiğine başlıyor,

20 Nisan

Mustahkem mevkiin doğu cephesi şiddetli bir hücuma uğruyor. Yine şiddetli mukabil, hucumlar goruluyor

14 — 15 Nisan

Vietmin uçak pistine musallat olu-

yor

18 Nisan

General de Castries kuzey batıdaki bir dayanak noktasını tahliye ederek mevzilerini teksife çalışıyor.

22 Nisan

Vietmin, mustahkem mevkiin kuzey ve kuzey - batısına karşı yeniden taarruza geçiyor Uçak alanının yarısı düşman elinde

24 Nisan

Merkez batıda bir dayanak noktası düşüyor

27 Nisan

Isabelle mukavemet merkezi hücuma uğruyor

2 Mayıs

Yeni bir taarruz başlıyor Merkezde üç dayanak noktası düşüyor Isabelle'in topçusu savaş dışı

6 Mayıs

Vietmin nihaî taarruza geçiyor

7 Mayıs

Dien-Bien Fu'nun sukutu

Cenevre Konferansında

Cenevre Konferansında 8 Mayıs cumartesi günü Hindiçini meselesi ele alındığı zaman Dien-Bien-Fu bir gün evvel düşmüştü Müzakereler, bu sukutun sebep olduğu bunaltı içinde başladı. Fransız tezi , Vietmin tezi , İlk bakışta anlaşmazlık tamdı Evet, daha bir muddet müzakere, daha doğrusu pazarlık devam edecekti, fakat Dien-Bien-Fu' dâkı yaralıların durumu vicdanların üzerine ağır bir yük gibi çöküyordu. Fransız Hariciye Vekili Bidault, müstahkem mevkı düşmeden evvel Molotof'la Şuen Lai arasında mekik dokuyarak bu yaralıların tahliyesi için bir askerî mütareke sağlanmasına boş yere çalışmıştı Bidault'a bu işin ancak umumî müzakereler çerçevesinde ele alınabileceği söylendi. "yarın diyorlardı, yarın konferans başladığı zaman meseleyi muzakere ederiz "

Bu sözler söylendiği zaman (7 Mayıs cuma) Dien-Bien-Fu düşüyordu Yarın dedikleri cumartesi günü diplomatlar masa başında yerlerini aldıkları zaman ise, Dieh-Bien Fu garnizonunun bir gun evvel düşmüş olduğunu bütün dünya öğrenmiş bulunuyordu.

Evvelâ yaralılar ;

Konferans böylece ağır bir hava içinde başladı Fransada Meclis, hükümeti sıgaya çekmek, hükümet de itimât istemek kararını veriyordu Şimdiden Bidault'un başı üzerinde bu itimat oyunun neticesi bir kılıç gibi asılmıştı

Bidault için diğer bir meçhul de Amerika'nın Hindiçini muvacehesindeki durumu idi Bu durum son zamanlarda tehlikeli surette dalgalanmıştı

Fransız tezi , Vietmin tezi ; Bunu Vietnam'ın askerî ve siyasî hal tarzlarını ihtiva eden iki plânı takip edecek ve mesele büsbütün karışacaktı

Evvelâ Dien.Bien Fu'daki yaralılar

Molotof'un el çabukluğu

Vietnam delegesi bir takrir verdi Bu takrirde, sukut etmiş olan Dien Bien Fu müstahkem mevkiindeki ağır yaralıların biran evvel tahliyesi için bir mütareke akdedilmesi ve bunun müstaceliyetle görüşülmesi isteniyordu. Oturuma başkanlık eden Sovyet Hariciye Murahhası bu takriri alıkoydu, fakat muhtevasını açıklamadı Buna mukabil derhal Vietmin murahhasına söz verdi Vietmin Murahhası da mütareke meselesinin derhal görüşülmesini istiyordu. Hayret! Vietnam murahhası kendi takririnde de aynı talebin bulunduğunu, Molotof'un bunu açıklamadan evvel Viet-

Anthony Eden

Konferansın ara bulucusu

mın delegesine söz vermesini hayretle karşıladığını söyledi

Sovyet murahhasında hiçbir hayret veya heyecan yok. "Filhakika Vietnam takriri de Vietmin delegesinin talebini destekler mahiyettedir" deyip kesti

Yaralıların tahliyesini temin etmek gibi insanî bir teşebbüsün şerefi Vietmin'e maledilmek istenıyordu

Fakat her şeye rağmen, Hindiçini muzakerelerinin ilk müsbet neticesi bu oldu Kumandanlar arasında bir mütareke akdi için müzakerelere başlanması kararlaştırıldı Bu karar derhal tatbikata intikâl etti ve Dien Bien Fu yaralılarının tahliyesine müsaade edecek bir mutarekenin, muzâkeresine başlandı

keresine başlandı Görüşmeler harp sahasında cereyan ediyor, o an toplar susuyordu

Komünist blokta ayrılık var mı?

Dien Bien Fu'nun alınması, ilk bakışta komünist blokun Cenevre konferansında durumunu kuvvetlendirmiş gibi görünüyor ama, bu acaba aynı zamanda komünist blok içinde bir ayrılığın da arazi değil midir? Cenevre'deki gazetecilerin çoğu, komünist âlemin havasında böyle bir şeyin dolaştığını hissetmişlerdir Molotof ve Şu En Lai'nin hakikî müzakerelere hazırlandıkları pekâlâ anlaşılmış iken, müstahkem mevkiin düşürülmesi, onların çok kere ince manevralarla tezahür eden politikaları üzerinde ters bir tesir yapmamış mıdır? Dien-Bien-Fu'nun düşürülmesi, Sovyet âleminin yüksekten idare edilen umum politikasını desteklemekten ziyade doğrudan doğruya Ho Şi Min'in müttefiklerine cevap verir gibidir

Evet, herkes bilir ki, Moskova, Pekin ve Vietmin arasındaki münasebetler bahis mevzuu olunca, farazıyelere dayanmaktan başka çare yoktur, fakat bu işin, mütehassısı sayılan bir çok kimse bugün müteredditdir. Bu mütehassıslar diyorlar ki "İşin sonunda, Kremlin, komünist Çinin güney doğu Asyada katî bir hâkimiyet kazanmasını istemez.

Diğer taraftan, gerek Moskova, gerekse komünist Çin şimdi topyekûn bir harbi göze alamıyacaklarına gore, batılıların da tasarladıkları bir Modus Vivendi ye yanaşmak mecburiyetindedirler. Bu ise ancak bir tampon devlet kurulması ile mümkündür. Tampon devlet de ancak Hindiçininin taksimi ile mumkün görünüyor. İşte Ho Şi Min'in de kabul etmediği de budur Binaenaleyh Ho Si Mih, son bir gayretle Dien Bien-Fu'yu düşürerek, batılıların karşısında olduğu kadar, ve belki daha ziyade dostları karşısında ki durumunu kuvvetlendirmek istemiştir

Zaten, Vietmin'in komünist Çine yuzde yüz bağlılığından ilk defa şüphe edilmiyor Bunun evvelki misalleri de vardır. Vietmin, Laos'a karsı ilk büyük taarruzunu açtığı zaman Churchill şu fikri ileri sürmüştü

"Komünist Çinin beynelmilel müzakerelere yanaşmakta olduğunu gören Ho Şi Min, ne olur ne olmaz elde bir şey bulundurmak maksadıyle ve tek taraflı bir kararla harekete geçmiştir ."

Bugün de buna benzer bir durum yok mudur?

Rusya

Malenkofun ikinci kabinesi

İlkbaharın ilk günlerinde Sovyet Rusya Yuksek Şûrası, Malenkofun başkanlığında kurulan yeni kabineyi alkışlarla tasvip etti.

Bu Malenkofun ikinci kabinesidir Birincisini, Stalin'in ölümünü müteakip 1953 martında kurmuştu

Bu iki kabine arasında fark var

mı?

Her şeyden evvel kaydetmek gerekir ki Malenkofun birinci ve ikinci kabineleri arasındaki fark, Sovyet Rusya'da bidayettenberi cari olan bir cereyan ve mukabil cereyanın yine de bahis konusu olduğunu göstermektedir. Bu cereyanlardan biri vekillerin sayısını azaltmağa, diğeri çoğaltmağa matuftur

Stalin devrinin sonlarına doğru, kısa tereddüt devrelerinden sonra ikinci cereyan galip gelmişti. Filhakika Stalin in başkanlık ettiği son hükumette 73 üye vardı En üst kademede bir nevi mahdut kabine bulunuyordu Bu mahdut kabine, Stalin'den ve 13 Başvekil yardımcısından müteşekkildi Bunların kontrolü altında 59 vekil çalışıyordu Lâkin bu vekâletler aslında alelade teknik idarelerden başka bir şey değildi. Hattâ bazan bir iş için iki vekâlet ihdas edildiği de oluyordu Meselâ kömür için ve petrol için ikişer vekil ve ikişer vekâlet vardı Bunlardan biri memleketin doğu bölgeleriyle, diğeri batı bölgesiyle meşgul oluyordu Sovyet Hükümeti mücazzam bir bürokrasi makinesi haline gelmişti

Seben? Öyle zannediliyor ki, ademi merkeziyetin memleketin iktisadî geüşmesine yardım edeceği zannediliyordu

Dort aded birinci yardımcı

Stalin ölünce, Malenkof, merkeziyet esasına gitmiştir Filhakika Malenkofun ilk kabinesi bir nevi harp kabinesi çehresini taşır Başvekil, en yakın mesai arkadaşlarının sayısını 13 den 4 e indirdi Beria, Molotof, Bulganin ve Kazanoviç, Başvekil birinci yardımcısı unvanını aldılar Yani dort adet birinci yardımcı

Biraz garip ama, hali keyfiyet bu Öte yanda, yine biraz garip bir şekilde, Mikoian sadece "yardımcı" olarak kaldı

Bu mahdut kabineden sonra, Stalin zamanındaki gibi 59 değil, sadece 23 vekil geliyordu Yani cem'an yekûn 29 üyeli bir hükümet

Ozamanlar, bütün mesuliyetlerin bir elde toplanmasının muhasenatondan bahsediliyordu Meselâ yeni "Ziraat ve Stoklama" Vekili Kozlof'a eski vekâletlerden beşi birden verilmişti Ziraat, Pamuk, Stoklama, Sovkoz, Su ve Orman Vekâletleri hep bu zatın uhdesinde bulunuyordu.

Keza yeni "Hafif Endüstri ve İaşe" Vekili Kozigin de dört vekâleti deruhde etmişti Bunlar arasında şu vekâletler de vardı

Kasaplık Hayvan Vekâleti, Sağmal İnek Vekâleti

Buhran ve vekil bolluğu

Her halde, sonradan, merkeziyet sisteminin, vekâletlerin birleştirilmesinin faydasından ziyade mahzuru olduğu neticesine varılmış olacak ki, 1953 martında kurulan sistem çok devam etmedi ve tekrar vekâletlerin çoğaltılması yoluna gidildi Malenkof, aradan bir yıl geçmeden, Stalin an a-

Malenkov
Kızıl Çar III

nesine dönerek vekillerin sayısını hatırı sayılır derecede çoğaltti

Şu noktayı kaydetmek lâzımdır ki, bu kararın alınması, Sovyet Rusya'da zirai sahada bir buhranın mevcut olduğunun müşahede ve itiraf edildiği tarihe tesadüf etmektedir Kozlof, tek başına, bu derde bir çare bulabilecek benzemiyordu Bu itibarla ziraat işlerinin idaresi üç kişi arasında taksim edildi Benediktof (Zirai Ekonomi), Kozlof (Sovkozlar), Kornief (Stoklama)

Bunun gibi, halkın hayat seviyesini yükseltmek bahis mevzuu olduğu bir sırada ticaret sahasında da bir takım meseleler ortaya çıkmıştı. Bu sahada da eski esasa dönüldü İç ticareti Mikoian aldı Ticaret Vekilliğine de Kabanof getirildi

1953 martında (hiçbir izahata lü

Krutçev
Kızıl Vehahi

zum görülmeksizin) Jeoloji Vekâleti lağvedilmişti. Bugün bu vekâlet tekrar ihdas edilerek başına Antropof getirilmektedir. Elektrik santralleri ile ve elektrik endüstrisi ile meşgul olmak için tek bir vekilin kâfi geleceği zannediliyordu. Bugün durum değişmiştir. Bu iki saha ayrı ayrı vekillere tevdi edilmiş bulunuyor

Eskiden bir Yüksek Tahsil Vekâleti vardı Bu, Kültür Vekâletine ilhak edilmişti Fakat şimdi Yüksek Tahsil Vekâleti yine istiklâlini ilân etmiş ve bu makama Yelutin tayin edilmiştir

Bu yolda daha birçok misaller vermek mümkündür Fakat bu kadarı dahi Kremlin şimdi idarede nasıl bir yol tuttuğunu göstermeğe elverir

Malenkofun yakın mesai arkadaşları

Malenkof'un bu ikinci kabinesinde ceman 52 vekil vardır. Buna, vekil mertebesinde olan üç şahsı daha ilâve etmek gerekir' İmar işleri için Devlet Komitesi Başkanı Sokolof, Devlet Güvenlik Komitesi Başkanı Serof ve Devlet Bankası Müdürü Popof Bu suretle, yeni kabine 55 üyeli oluyor. Hakikî Malenkofun 1953 martında kurduğu birinci kabinede yalnız 29 üye vardı Bu demektir ki, Malenkof, şimdi mesai arkadaşlarının sayısını hemen bir mislî arttırmış bulunuyor

Bununla beraber Malenkof, mahdut kabine veya Presidium sistemine sadık kalmıştır. Bu mahdut kabinede şimdi üç birinci yardımcı vardır (Molotof, Bulganin ve Kazanoviç). Bundan başka 6 tane de "yardımcı" bulunuyor: (Mikoian, Saborof, Pervukin, Tevozian, Malişef, Kozigin)

Hükümet içinde kolektif idareyi temsil eden bu 10 kişilik gruptur

Malenkofun yakın mesai arkadaşları olan bu 9 kişiden dördü muayyen bir vekâlet deruhde etmemişlerdir Bu hususta hiçbir aydınlatıcı malûmat yoktur. Belki ileride bu zevata da birer vekâlet verilecektir Zira Sovyet Rusya'da idarenin en üst kademesi çok seyyaldır

İki memura bir müdür

Yüksek Sovyet Şûrasında gerek Malenkof, gerekse Krutçef vekillerin sayısının arttırılması hakkında bazı izahat vermişlerdir, lâkin bu, bir durumu kâfi derecede aydınlatmamaktadır Bir yandan vekillerin sayısı arttırılırken, diğer yandan bürokrasi ile mücadele edileceği söylenmiyor Memur sayısı arttırılmadan yeni vekâletler nasıl ihdas edilir? Daha şimdiden bazı vekâletlerde iki memura bir müdür düşmektedir Ziraat Vekâletinde 422 müdürlük, şube müdürlüğü ve kesim müdürlüğü var

Sovyet Rusya bürokrasisi, bir buhran yaratma derecesinde büyümüş ve ağırlaşmıştır

Gerçi bunu bilmeyen yoktur, fakat yükü hafifletmek için yapılan her teşebbüs dalma akamete uğramış, bürokrasi olduğu gibi kalmıştır

İKTİSADİ ve MALİ SAHADA

Hariçte temasımız

Almanya ile memleketimiz arasında

Batı Almanyaya olan borcumuzla ilgili meseleleri konuşmak üzere Nisan ayının son haftasında Bonn'a giden Türk Ticaret Heyeti, Alman resmi makamları ile temaslarına devam etmektedir. Bonn Şefimiz Suat Hayri Ürgüplü'nün riyaset eylemekte olduğu heyete, muhtelif vekâletler temsilcileri ile bankacılar dahil bulunmaktadır Gelen haberlerden, konuşmaların büyük bir dostluk havası içerisinde cereyan ettiği; pürüzlü noktaların yakında ve her iki tarafı memnun edecek bir şekilde halledileceği anlaşılmaktadır. Konuşmalarda ilk olarak ele, borcun tesviye tarzına alınmıştır. Türk heyeti, borçları Türkiye Merkez Bankasının üstüne almasını ve Almanyaya tütün hububat ile sair zirai ham maddeler ihraç eylemek suretiyle ödemesiz teklif etmiştir. Almanlar bu teklifi kabul etmişler, tatbiki için gerekli teknik hususların tesbitine muvafakat eylemişlerdir

Borç meselesinden sonra ele, iki memleket arasındaki ticari temasların eskisi gibi yeniden arttırılması çarelerinin tesbiti hususu alınacaktır.

Uzun zamandan beri dünya ve memleketimiz umumî efkârını geniş ölçüde işgal eden ve üzerinde bir çok şeyler söylenilip yazılmasına yol açan bu borçlar meselesinin biran önce halledilmesi, muhakkak ki çok isabetli olacaktır. Ancak, halen yapılmakta olan konuşmaların yukarıdaki şekilde bir anlaşma ile neticelenmesi halinde Merkez Bankası, ihraç edilecek hububatın kalitesi bakımından güçlüğe uğrayacak gibi görünmektedir. Bellıbaşlı hububat müstahsili memleketlerin elinde yüksek kaliteli ve düşük fiatlı ve ihraca hazır büyük stokların mevcut olduğunu biran gözonune getirirsek, gerek fiyat ve gerekse kalite bakımından oldukça avantajsız bir durumdu bulunduğumuzu teslim eylemek lâzımdır, sanırız.

Bu borçların ödenmesini vesile ittihaz eyleyerek resmî şahıslarımız ile hususi müstahsillerin mahsullerimizde standardizasyon meselesini biran önce ele almaları; elbirliği ile kalite üstünlük ve yeknesaklığını temine çalışmalarını temenni eylerız. Dünyada mevcut kuvvetli rekabet karşısında zirai mahsuller ihracatımızı arttırabilmemiz veya hiç olmazsa aynı seviyede muhafaza edebilmemiz için bundan başka çare yoktur.

Uyuşturucu maddeler ve Türkiye

Zehirli madde imal eden, satan, ve kullananlara karşı açılan şiddetli mücadele ve bilhassa İstanbul gibi büyük şehirlerimizde alınan hayırlı neticeler okuyucularımızın malûmudur. Türkiye, bu mücadelesini memleket dışına da nakletmiş; Birleşmiş Milletler Uyuşturucu Maddeler Komisyonuna sunduğu iki karar suretı büyuk bir çoğunlukla kabul edilmıstır Bu kararlardan birincisi, kaçakçılığa mâni olunması için hükumetlerin doğrudan doğruya muhabere edebilmeleri; ikincisi ise, uyuşturucu maddeler ticaretının kontrolü için Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi vasıtasıyle Milletlerarası Polis Teşkilâtına müracaat edilıp yardımının sağlanması yolundadır

Türkiye, zehirli maddeler imâlıne yarayan afyonu geniş ölçüde istihsal eden bir memlekettir. Maaıesef İstanbul şehri de bu maddeler imal ve satışı ile uğraşanların mühim merkezlerinden birisidir Bu maddelere karşı mücadele için arttırılmış olan ağır cezalar gerçi bu işin ticaretini biraz azaltmıştır. Ancak, öte taraftan fiyatların dehşetli şekilde yukselmesine mânı de olmamıştır. İnsanlığı kemiren bu âfete karşı, tek başına yapılacak bir mucadelenin neticesiz kalacağı aşikârdır Binaenaleyh, bu işi milletlerarası bîr hüvıyete bürüntüren hukumetımıze ve ilgili komisyondaki temsilcimize ne kadar teşekkür etsek azdır

Türkiyeye milyonlar girebilir

Cihad Baban

Her teşriî devrede, o devreye bir kanun, bir cereyan, ismini, rengini veya hussutiyetini verir. 7 nci devre toprak kanunu devri idi, sekizincisi, yeni Seçim Kanununun damgasını yedi; dokuzuncu devre iktidardaki zihniyet ve hamle değişikliklerinin ifadesi oldu, içinde bulunduğumuz onuncu devrenin ise Türk Turizmine uğurlu gelmesini can ve gönülden temennı ederiz.

Memleketımız, bu da sabık idarelerin derin alâkasızlığı yüzünden olacak, turizm meselelerine hiç el sürmemiştir. Bu davadan o kadar uzak kalmış, kendisini turizmin o kadar yabancısı hissetmiştir ki, bir gün böyle bir mesele kürsüye geldiği zaman, devrin Dahiliye Vekili Şükrü Kaya Türkiyeye turistin gelmiyeceğini, bunu düşunmenin dahı hayalperestlik olacağını söylemişti. Belkı de haklı ıdı. Fakat aradan yirmi sene geçmeden her hamle yapan memlekette olduğu gibi, bizde de turizm fikri, şuur altından, şuur üstune doğru süzüldü. Bugun, belirli bir fikir ve dava hattâ kuvvetli bir efkârı umumiye hareketi olarak kendisini hissettirmeğe başladı.

Turizm ve Otomobil Kulubü, eski uyuşuk tempo içinde, kendisine rakıp bir teşekkül olan Turkıye Turizm Kurumunun geçen yıl tertip ettiği otomobil yarışlarına itiraz etmiş, Sayın Alı Fuat Cebesoyu da kendi uyuşukluğu içine alarak, "Türkiyede yol olmadığı, bu yarışların tehlikeli olacağı" bahanesiyle, ortalığa protestolar yağdırmıştı.. İsmi, Otomobil Kulübü olan böyle bır teşekkul, şimdi memnuniyetle görüyoruz ki, menfi hava. sını dağıtmış, Türkiyede yol olduğu nu, Turizm Kurumunun yarışları vesilesiyle Öğrenmiş ve kendı kendısı, yarışlar tertıp etmeğe karar vermiştir. Bır sene sonra dahı olsa, yeni hamleli rejime uymayan uyuşukluktan sıkınıp kurtulması, yukarıda söylediğimiz gibi şuuraltı fikirlerin şuur üstüne çıkmağa başladığını gostermektedır, Hakka rücu ettığından dolayı Reşit Saffet Atabınenı tebrık ederız. Bir taraftan yolların yapılması, bir taraftan refah seviyesinin yukselmesi, vatandaştaki teşebbüs kuvvetının artmış olması, bizde de bu davaya yakın bir ılgı gösterilmesını mıntaç ettırmıştır Türkıyenın medenı dünya konserı içinde ayrı bir mevkie sahıp olması da bırı ıster istemez hareketın ve temasın içine doğru sürüklemektedır

Basıt hesaplar Türkıyemızin mal ıhraç etmeden dövızı ithal etme yanı "turizm" vasıtasıyle kısa zamanda 500 milyona yakın bir servetın, memleket ekonomisine akacağını göstermektedır. Yalnız her modern dava gıbı, bu dava da organızasyon ve koordınasyon ister. Bunları hükumetten bekliyoruz... Efkârı umumiye hazır . Memleketımız bakır Eskı uyuşuk zıhnıyetler mağlûp olmuş durumda... Ortada kala kala helvayı pışırıp, yemek kaldı Bu hamleyi de 10 uncu Büyük Millet Meclısinden ve onun yenı hükumetınden beklıyoruz

Yabancı sermayedarların ziyareti

Memleketımıze sermaye yatırmak ve memleketımizdeki iş imkânlarını araştırmak üzere mutemadıyen ırılı ufaklı yabancı sermayeler ve iş adamlarının yurdumuzu ziyaret eyledıklerını gerek resmî şahsiyetlerimiz, gerekse hususî iş âlemımıze mensup Turk muteşebbısleri ile etraflı görüşmeler yaptıklarını görüyoruz. Seçimler sırasında bıraz seyrekleşmiş olan bu zıyaretler yenıden büyük bir canlılık kazanmıştır. Yakında memleketımıze, gene bu maksatla 52 tanınmış

Amerikalı İş Adamları Türkiyede
Business is Business

Amerikan iş adamından müteşekkil bir gurup gelecektir

Bütün bu, ve bunlardan sonraki ziyaretlerin memleketimiz ve milletimiz için en hayırlı şekilde meyvalar vermesini candan dilemek, her Türk gibi bizim de baş vazifemizdir. Ancak, mümkün olan azamî verimin sağlanması, bir başka deyimle tabii kaynak ve servetlerimizin israf edilmemesi, kazançtan payımıza düşenin elde edilmesi için sadece kuru temenninin para etmiyeceği meydandadır. Yabancı sermayedar ve iş adamı ile ortaklık yapar ve birlikte iş görürken en az onun kadar bilgili, ehil, anlayışlı ve kabiliyetli olmak zorundayız. Tarihî zaruretler bizi, bilhassa müteşebbis insan bakımından çok müsait duruma sokmuştur. Bugün, bir teşebbüsü iktisadı olarak işletebilmek için herşeyden önce işletmecilik bilgi ve tecrübesine sahip elemanlara tasarruf eylemek lüzumu vardır. Gerçek bir idareciye, personel mütehassısına, teknisyene ve bilhassa maliyet muhasebecî ve tatbikatçısına sahip olmadan yapılacak işbirlikleri, daima zarara müncer olur Bilhassa yabancı sermaye ile işliyecek teşebbüslerde yapılacak memleket içi ve dışı tahlil ve murakabelerin, çok bilgili elemanlara muhtaç olduğunu hiçbir zaman hatırdan çıkarmamak da lâzımdır

Bütün bu işleri yapacak mütehassıslarımızın sayısının pek az olduğunu, mevcutlardan birçoğunun da bilgi ve tecrübelerinin yenilenmeye muhtaç bulunduğunu kabul eylemeli, milletçe çarelerini araştırıp gereğini yapmak için biran önce harekete geçmeliyiz

Dış Piyasalarda

Milletlerarası Petrol Kongresi

Gelecek Haziran ayının 5'i ile 15'i arasında Roma şehrinde milletlerarası bir petrol kongresi toplanacaktır Kongreye, A B D , İngiltere, Almanya, Fransa, Kanada, Hollanda, Venezuella, Belçika, Meksika, Avusturya, İsveç ve Brezilya katılmaktadır

Gelen haberlere nazaran kongrede, petrol ve muştakları üzerinde yapılan keşiflerle bunların tatbik sahasına konuluş metodları muzakere edilecek, karşılıklı görüş teatisinde bulunulacaktır Petrol işletmeciliğine geniş ölçüde girişmiş olan memleketimizin de bu kongre ile yakından alâkadar olmasını, mütehassıslarımızın mümkünse müşahit olarak bu kongrede hazır bulunmalarını temenniye şayan görüyoruz

Mısırda durgunluk ve panik

Her fırsatta Türkiye aleyhine faaliyet göstermekten bir türlü geri kalmayan Mısırın asker idarecileri, hariç ile o kadar meşgul bulunmakta, başkalarının işlerine o kadar burunlarını sokmaktadırlar ki bu arada kendi memleketlerinin iktisadî durumunun içerisine düştüğü müşkül halden habersiz görünmeyi yegâne hal çaresi olarak görmektedirler

Mevcut siyasî istikrarsızlık, emniyet yokluğu Mısır piyasasında büyük bir itimatsızlık ve durgunluk hüküm sürmesine yol açmıştır İflâsların sayısı ve ihtiyarî tasfiyelerin miktarı hızla artmaktadır Memleketin mahdut sayıdaki ana sanayi ve ticaret işletmelerinin ekserisi işlerine son vermiş vaziyettedir Fiyatlar çok artmıştır Enflâsyona gidilmekte olduğu yolundaki rivayetler her gün kuvvet, kazanmaktadır. Yabancı firma ve şahıslar, Mısır bankalarından paralarını çekmeye devam etmektedirler

Siyasî bakımdan Ortaşarkta bir istikrarın kurulmasına mâni olan bu küçük Arap memleketinin, iktisadî istikrarsızlık ve buhrana sürüklenmek suretiyle yaratacağı bulanık havadan en iyi kimlerin istifade edeceği malûm, olduğu için biz, biran önce zecrî tedbirlere başvurarak bu komşu memleketin iktisadiyatını islah etmesini samimî olarak temenni ediyoruz

Amerikanın fındık rekoltesi

Türkiyenin en mühim ihraç mallarından birisi olan fındığı yakın zamanlara kadar Akdeniz bölgesinde sadece memleketimiz ve İspanya istihsal ederdi, halbuki yakın bir gelecekte bu iki memlekete bir üçüncüsü katılacaktır. O da Amerika Birleşik Devletleridir 40 50 sene evvel Anadolu'dan Amerika ya götürülen fındık fidanları ıslah edilip yetiştirilmiş, geniş ölçüde fındık dikimine başlanılmıştır Amerikan Hükumeti, fındık mustahsillerini himaye etmekte, geniş bir şekilde teşvik tedbirleri almaktadır 1953 yılında Amerika nın fındık mahsulü 30 000 tonu bulmuştur İstihsal Amerika'da bu tempo ile devam ederse üç, dört sene sonra dunya piyasalarında Amerika, rakip olarak bizimle boy Ölçüşecektir Kalite ve fiyat bakımından üstünlüğumuzü muhafaza edebilmek için gerek müstahsillerimizin, gerekse resmî makamlarımızın gereken tedbirleri şimdiden almaları mutlaka lâzımdır, zannındayız Çünkü, Amerikan fındıkarının standart tipler halinde çok temiz ve üstün evsafta oldukları da gelen haberler içerisindedir Teknik imkânlardan faydalanılarak ucuza da mal edilen ve dolayısiyle ucuz da satılan Amerikan fındıkları karşısında fındıklarımızın istikbalini şimdiden düşünelim.

İspanya ve Tunusta zeytinyağı rekoltesi pek yüksek

Bu iki memlekette bulunan ticaret ataşelerimizden gelen haberlerden, her ikisinde de bu yılki zeytin ve zeytinyağı mahsulünün pek bol, hattâ rekor derecesinde olduğu anlaşılmaktadır. Tunus'un yemeklik zeytinyağ istihsali 90 – 100.000 ton civarındadır. Tunus bu vaziyete gore, içerisinde bulunduğumuz sene dahilinde harice en az 52 000 ton zeytinyağı ihraç edebilecek vaziyettedir. İsnanya nın istihsali ise 330 000 tondur Bunun 55 000 tonunu ihraç edebilecek vaziyettedir Bu duruma göre, dünya piyasalarına bu iki memleketten cem'an 100 .— 110.000 ton tutarında, buyük bir kısmının asiti % 1 den az olan yüksek

kalıteli yemeklık zeytınyağı arzolunacak, demektır. Zeytın ve zeytınyağı müstahsıllerımız ile ıhracatçı ve ıthalâtçı firmalarımızın, bu ıkı rakıp memleket durumunu yakından takıp ederek gerekli tedbirleri almalarını temennı eylerken, hayat pahalılığı ile mucadele eden resmı makamların bu mevzu ıle de alâkadar olmalarını dileriz.

İç Haberler

50 kiloluk çimento torbalarında ihtikârı önleyici tedbirler

Bazı ıthalâtçılarımızın ecnebi satıcı firmalarla anlaşmak suretile 50 kg olması icap eden kâğıt çımento torbalarını 40.50 kg olarak hazırlattıkları ve bunları 50 kg. lıkmış gibi piyasaya arzederek fahış kârlar temın ettikleri tesbit edılmıştır

Mustehlık aleyhıne olan bu hareketın önlenmesi mevzuunda tedbirler alınmaktadır. Bu arada, gumruklerde bu gıbı paketlerın muayene ve tartıdan geçirılme mecburıyetı usulü ıttıhaz olunmuştur.

Dıger taraftan bu işi haber alan yabancı memleketlerde de, hılenin kâşıfının hangı tarafa mensup bulunduğu ve "parlak fikir" in kımden geldiği araştırılmaktadır

Halk Bankası
T.A.Ş.
Sermaye ve İhtiyatları
10.778.806,
Şubeleri

Adana	İzmir
Aydın	Kastamonu
Balıkesir	Kırşehir
Burdur	Malatya
Bursa	Maraş
Corum	Merzifon
Denizli	Nevşehir
Erzurum	Niğde
Eskişehir	Sivas

Gaziantep
SANDIKLAR
Ankara
Sermaye ve ihtiyatları
1.689.856,—
Ajansı : Beypazarı
İstanbul
Sermaye ve İhtiyatları
3.151.671,—
Ajansı : Çarşıçi

Kliring anlaşmalı memleketlerden ithal edilecek malların transferi

Avrupa ıktısadî İşbırlığı sahası dışındakı klırıng anlaşmalı memleketlerden bırısınden ithal edılecek mal ıçın alısan tahsıs permısı, şayet mer'ı dış tıcaret hukumlerımıze aykırı bır mahıyet taşımıyorsa ve fıatta da lehte bır fark mevcut olursa, memleket değışıklığı yapmak ısteyen ithalâtçıların taleplerını Merkez Bankası ınce leyerek ıntaç edecektır

İktısat ve Tıcaret Vekâletı bu hususta bır sırkuler neşrederek alâkalı lara tamımde bulunmuştur

Yeni gümrük tarifesi 7 haziranda meriyete giriyor

7 hazıran 1954 tarıhınden ıtbaren merıyete girecek olan gümrük tarıfesındekı hukumler ile ahdî ındırım ve tavız lısteleri tetkık edılmeden çıkarılan söylentıler, pıyasada yersız endışeler uyandırmış ve bu sebeple bazı ıthalâtçılar fırsattan faydalanma yoluna gıderek fiyat arttırması teşebbüsünde bulunmuşlardır

Halbukı gümruk tarifesı, ahdî ındırım ve tâvizler sahasında bır çok memleket menşeli maddeler hakkında hemen tatbık edılmıyecek Gatt ve mümasılı anlaşmalı ve andlaşmalı memleketlerden gelecek muhtelif maddeler eskı hükümler dahılınde ıthal edılecektır,

Türkiye Pamukçuluk Kongresi çalışmaları

17 mayıs pazartesi günü Ankarada toplanarak üç gün devam eden Türkıye Pamuçuluk Kongresi, pamukçuluğumuzun inkışafı hususunda çok mühım mevzuları incelemiş ve müsbet kararlara bağlamıştır

Zıraat Vekılının bir nutku ile açılan kongrede, bılhassa ıstıhsal usulleri, mahsulün standardızasyon, sıgorta ve ıhraç ımkânları üzerınde durulmuştur

İlk traktör fabrikamız

Zıraî kalkınmamızın temelı olan traktör ve dıger zıraî aletlerın faalıyetını ıdame ettırebılmek ıçın yabancı memleketlere ödedığımız dövız mıktan her sene bıraz daha artarak muazzam bır yekûn olmak ıstıdadındadır

Bunu dıkkate alan alakalılar, yerlı bır fabrıka ıle bu mubrem memleket ıhtiyacını karşılama yolunda bır muddet evvel teşebbuse geçmışler ve ilk musbet neticeye varmışlardır.

Muhtelif teklıfler arasında en müsaıt görulen Mınneaoolıs - Molıne Amerıkan şırketı İle Turkıyeden ıştırak edecek olan hıssedar müesseseler arasında bir protokol ımzalanmıştır.

Bu protokole göre: Türkıyede motor, traktor ve her turlü zıraat makınesı ımal edecek olan fabrıkanın hissedarları şunlardır: T. C. Zıraat Bankası, Makıne ve Kımya Endüstrısı Kurumu ve Mınneapolıs - Molıne şirketı

Ortaklığın sermayesı 20 mılyon lıradır

Tesısler memleketımızın ihtıyacını karşıladıktan başka, Ortaşarka ve hattâ icabında Avrupaya ihracat yapabılecek bir kapasıtede olacaktır

Zamandan, ıstıfade ve mümkün olan süratle faalıyete geçmek maksadı ıle tesısler bır taraftan kurulurken, dıger taraftan Ankarada, Makıne ve Kımya Endüstrısı Kurumuna aıt bulunan motor fabrıkasında gerekli hazırlıklar yapılarak derhal ımalâta başlanacaktır Önumuzdeki üç yıl ıçınde bir yandan montaj devam ederken dıger taraftan fabrıka kapasıtesının % 80 ıne yakın bir mıktarını ımal kabil olabılecektır

Ham derilerimize bile karıştırılıyor

Almanyaya ıhraç edılen derılerın tuzlama, depolama ve ıstıf işlerındekı ıhmal ve dıkkatsızlıkten dolayı mühım bir kısmının hasarlı olduğu alıcı firmaların şıkayetınden anlaşılmıştır.

Almanyadakı tıcaret ataşemız de, vakı şıkâyetlerı aksettıren bır rapor hazırlıyarak İktısat ve Tıcaret Vekâletıne gondermıştır

Büyük bir dövız metaımız olan tuzlu ham derılerın bu suretle kötü şöhret alması, dericılığımızin ıstıkbalı bakımından endıveler doğurmaktadır

Petrol arama müsaadesi

İlk petrol arama müsaadesının Soconi Şırketıne verıldığından beri, başta Amerıkalılar olmak üzere bırçok yabancı firma daha Petrol Dairesi Rıyasetıne müracaat ederek yenı ımtıyazlar ıstemışlerdır

Halen, araştırma ıçın verılen müsaadelerın adedı üçtür ve her üçü de sadece, memleketımızın dokuz petrol bölgesinden açık bulundurulan yedı tanesınde jeolojık ve jeofızık araştırmalar ıçındır. Petrol sondajları ve onu takıp eden aramalar hakkında, hususî bir başka müsaadeye lüzum vardır kı, bunun hazırlıkları tamamlanmak üzeredır

Jeolojık araştırmalarda umutlu sahalara düşecek yabancı şırketlerın, bu müsaadeyı de en kısa zamanda ısteyeceklerıne şüphe yoktur. Formalıteler, Amerıkada hazırlanmakta olan bır nızamnamenın tamamlanmasını gerektırdığınden bu hususta yaz ortasını beklemek lâzım gelmektedir.

Zıra, Amerıkadan alınan haberlerde, nızamnamenın temmuzdan evvel hazırlanamıyacağı bıldırılmektedır

AKİS
Hoşunuza Gittiyse
Hemen
ABONE OLUNUZ

KÜLTÜR SAHASINDA

Üniversite

İmtihanların arefesinde

Üniversite, imtihanların arefesinde bulunuyor

İmtihan meselesi, üniversite talebesinin başlıca derdidir Muhtelif fakültelerde çeşitli imtihan usulleri olduğu gibi, ayrıca aynı daldaki iki fakülte arasında imtihan usulleri bakımından da büyük farklar mevcuttur

İstanbul Hukuku ile Ankara Hukuku bu mevzua en güzel misali teşkil eder İstanbul Hukukunda dersler, ikişer ikişer guruplara ayrılarak kur'a ile çekilen ilk gurup "eleme" olarak vasıflandırılır. Bir talebenin elemeyi vermesi için bu guruptaki derslerden 5 er den aşağı olmamak suretiyle, yekûn olarak da 10 u doldurması icabeder, şayet 10 u doldurup da bir ders, ten 5 den aşağı not almışsa elemeden kalmış sayılır. Sözlü imtihanlara da ancak bu dersi verip elemeyi geçtikten sonra girebilir. Sözlülerde gene aynı usul mevcut olmakla beraber, her gurupun yekûnunun 14 olması lâzımdır

Ankara Hukukunda ise ders kesimine bir ay kala iki ders ayrılarak elemeyi teşkil eder. Bu eleme diğerinden şu şekilde farklıdır

Gene iki dersten en aşağı 5 er alınarak yekûn olarak 10 u tutturmak icabeder ama, şayet yekûn tuttuğu halde bir dersten alınan not 5 ten aşağı ise talebe sadece o dersten değil, elemeden ve dolayısiyle otomatikman sözlülerden de kalmış sayılır Üstelik müteakip devrede elemeye, 5 ten yukarı aldığı derslerle beraber, yeni baştan girmek mecburiyetinde kalır Elemeyi geçen bir talebe ise, sözlülerin hepsinden aynı gün imtihan olur ve hem vasatî 7 tutturmak, hem de her dersten 4 ten yukarı not almak şartiyle sınıfını geçebilir. Aksi halde bir kırık not yüzünden diğerleri hep 10 ar dahi olsa butun gurup derslerinden kalmış sayılır. Gelecek devre de bir tek ders yüzünden, hattâ bazan 1 numara yüzunden vaktiyle geçmiş olduğu bütün imtihanlara yeniden girmek mecburiyeti gibi büyük bir eziyete katlanır

Bu izahattan iki fakülte arasındaki imtihan usulü farkları barız şekil anlaşılıyor. Üstelik İstanbul'da "Şubat hakkı" olup, Ankara'da olmadığını da söylersek aradaki farkın azameti daha iyi meydana çıkar. Ankara Hukuku, istanbulunkine nazaran imtihan usulleri bakımından daha ağır ve zordur. Halbuki bu iki fakültede aynı dersler okutulur ve öğretim süresi i kışında de aynıdır. Yalnız İstanbul'da bir de lisan dersi mevcuttur Ankaralıların bir muddet evvel kendilerine de Şubat hakkının tanınması için yaptıkları müracaat henüz netice verme mistir.

Maksatları yuksek tahsil görmek olan bir çok genç, bir tek ders yüzünden bir sene bekledikleri gibi üstelik ertesi sene butun imtihanlara yeniden girmek külfeti altında ezilmektedirler Bu yüzden birinci sınıfın 600 700 mevcuduna mukabil, son sınıf talebesinin adedi 100 ü geçmemektedir

Arkeoloji

Eski Yunan tarihi yeniden mi yazılacak?

Arkeoloğ Sir Arthur Evans 1900 da ilk defa olarak Girit Adasında Kral Minos'un muazzam Knossos sarayı harabelerinde yaptığı araştırmalarda yüzlerce eski levhaya rastlamaya muvaffak olmuştu Uzun çalışmalar neticesinde bulunan levhaları üzerlerindeki çizgilere göre iki kategoriye ayırdılar, Evans birbirinden ayrı iki lisan olduğunu iddia ettiği bu çizgilerin bir kısmına linear A., diğerlerine de linear B adını vermişti Böylece yarım asırdanberi bu sahanın ilim adamları levhalardaki çizgilerin ne ifade ettiğini aramakla meşguldüler

Nihayet geçenlerde Amerikada, Michael Ventris isimli otuzbir yaşındaki bir İngiliz mimarının bu sırrı çözerek akla yakın bir solüsyon bulduğu ilân edildi

Söylendiğine göre Ventris henüz onüç yaşında iken Sir Arthur Evans'ın milâttan iki bin sene evvel Minos medeniyeti hakkında verdiği bir konfersnsin tesiri altında kalarak bir taraftan musbet tahsilini yaparken, diğer taraftan da yıllarca bu mevzuda amatörce çalışmış ve bu sırrı çözmeye uğraşmış. Alimlere gore Ventris'in ortaya attığı yeni iddiası tahakkuk ederse kadim Yunan Tarih ve medeniyetini yeni baştan yazmak icabedecektir

Ventris iyi bildiği eski Yunanca ve lâtince dilleri ve ikinci dünya harbinde kriptograf uzmanı olarak çalıştığı sıralarda öğrendiği çeşitli metotların yardımı ile araştırmalarını Cincinnati Üniversitesi Profesorlerinden Carl Blegen in 1951 de neşrettiği ve Pyles şehrindeki Kral Nestor'un sarayının harabelerinde elde ettiği altı yüze yakın levhanın vesikalarını ihtiva eden ilmî eserine teksif etmiştir. Evans ile Blegen'in levhalardaki çizgileri hakikaten birbirine tetabuk etmekte idi ve Ventris, linear B kategorisinde topladığı bu asar üzerinde yaptığı incelemelerde Girit adasındaki Kuossos harabeleri ile Yunan yarımadasındaki Pyles harabeleri levhalarının metinlerinde büyük bir yakınlık buldu Maahaza âlimler, Homer'ın de biraz müphemiyetle işaret ettiği gibi Aşıl'lerin okuma yazma bilmedikleri kabul etmekte idiler. Şu halde muhtemeldir, ki bu levhalar ileri Girit

Michael Ventris
Tarihle Oynayan Adam

medeniyetinin akıncı ve fatihlerinin muharebe destanlarını veya zafer hikâyelerini ihtiva eden levhalar olabilir

Önceleri Ventris de bu levhaların Minoslara ait olabileceğini düşunmüştü, Levhalarda at başı, kupa gibi pek küçük şekilleri ihtiva eden 88 değişik işaret bulunmaktaydı, Her işaretin bir heceyi ifade etmekte olduğu muhakkaktı Ventris, Cambridge Üniversitesinin Filoloji Profesörü John Chadwik'in yardımı ile çalışmalarına devam etti, her şekilin muhtemel kelimelerin başında, ortasında ve sonunda ayrı ayrı mânaları ifade edebileceğini hesaplıyarak bunları binlerce değişik anahtarlarla birbirine raptetti Nihayet teşekkül etmeye başlıyan kelimelerde eski Yunan dilinde bazı mânaları olan mefhumlar belirmeye yüz tuttu Şekillerden bazıları meselâ yanyana okunup diğerlerinden ayrılınca Ko-no So ibaresini teşkil etmişlerdi Bu, tabiatiyle Knossos demek olacaktı Diğer bir kelime ise iki heceden yani iki şekilden terekküp eden Ko-Wo mefhumu idi iki Korwos, klâsik Yunancada erkek çocuk anlamına gelir

Ventris ve arkadaşlarının tetkiklerini derinleştirmeleri neticesinde, Homer'ın bu ülkede bir kaç meslek erbabı var demesine rağmen o tarihte Pylos'ta gayet maharetle işlenmiş bir çok sanat eserleri bulunduğu ve din adamları, fırıncılar, terziler, nalbantlar ve hamamcılar yaşamakta olduğu tesbit edilmiştir Hattâ Ventris'in bilhassa üzerinde durduğu bazı levhalarda Yunan ilâh ve ilâhelerinin adlarına dahi rastlanmıştır "Athena", harp ilâhi "Ores", "Apollo" ve «Poseidon» gibi

Geçen hafta resmî bir açıklamada bulunan Ventris kadîm tarih bilimlerinde bazı değişiklikler yapmak lâzım geldiğini ilâve etmiş ve "Aşıl'lerin daha Homer'ın yaşadığı devirden 700 sene evvel dahi okuması, yaz

ması olan bir kavim bulunduğu ve Minos'luların değil, bilâkis bu kavmin hicret etmesi ile Yunan medeniyetinin yayıldığı bedihî olmuştur. Belki hattâ milattan evvel 1400 de bu kavim Giriti istilâ ederek Kuossos'a yerleşmiş ve burada Kuossos sarayı harabelerinde bulunan zafer destanlarını tersim etmiştir. Susan "Bilginin uzun asırlar zulmette bıraktığı bu medeniyetin dili bugün hâlâ sekiz milyon insanın kullandığı lisandır," demiştir

Eğitim

Okuyan öğretmene hasret

Memlekelimizin okumuş ve aydın insanlara olan ihtiyacı mücessem bir realite halinde karşımızda durmaktadır. Mektepler, eğitim yurtları v.s. gibi kültür müesseseleri açarken, en çok dikkat edilecek nokta bu ralarda ders verecek, adam yetiştire cek olanların durumlarını nazarı itiba ra almaktır Yanı her şeyden evvel kültürel bünye bakımından kuvvetli ve sağlam öğretmen adedini çoğaltmak gerekir. Bu, takibedilen maarif polita kasının en esaslı prensibi, olmalıdır.

Bugün öğretmen deyince, herkesin aklına sabahleyin mektebe giden, talebelerine ders anlatan, müzakere yapan; sonra da evine dönen bir insan gelir. Fakat öğretmenin bunun harıcında yapması lâzım gelen başka işler, hattâ vazifeler yok mudur? El bette vardır. Bir kere öğretmen en çok okuyan adam olmalı, daima kendi branşı ile ilgili mevzularda tetkiklerde bulunmalıdır. Okuyan, tetkik ve tetebbuda bulunan öğretmen yalnız kendi ne değil, talebelerine, dolayısiyle mensup olduğu cemiyete büyük faydalar temin eder. Düşünülsün bir ke re, bugün bizde öyle fizik, kimya hoçalan vardır ki, mektepte okuttuktan şeylerin harıcında pek az şeyler bilirler. Max Planch, Einstein, Heisenberg onlar için sadece adı bilinen şa hıslardır. Halbuki, meselâ Fransa'da bir fizik öğretmeni için Einstein'ı, Max Planch'ı tanımamak diye bir şey düşünulemez

Bu misal bizim için çok acıdır. Fakat o nisbette de, telâfisi zarurîdir

Meseleyi başka bir noktadan ve daha da umumileştirerek ele alabiliriz Bizde öğretmenlerin okumaması, yahut okuyamaması biraz da bugünkü içtimai şartların icabatındandır

Okumak ve tetkik etmek fiilinden anlaşılan şey üzerinde duralım. Bizde neşredilen ilmî ve ciddi eserlerin azlığı umumî olarak bir tetkik ve tetebbu zafiyetinin mevcudiyetini göstermektedir.

Cemiyetimizin insanları, evvelâ daha zaruri olan ihtiyaçlarını temin etmek peşindedirler. Hayat, yaşama gailesi onları mânevi mevzular üzerine eğilmekten menetmektedir. Bu cihet okumayanlara, tetkiklerde bulunmayanlara hak verdirecek kadar sarih ve ortadadır. Lâkin temelli ve müsbet bir maarif politikası her şeye rağmen insanlara okumak ve tetkik etmek yolunu âşılamalıdır Harp senelerinin Almanyasından bir misal alalım. Bu memlekette, 1939 43 yılları arasında yalnız felsefi mevzulara dair 3 bin den fazla eser neşredilmiştir. Harbin âfetleri düşünülecek olursa bunun azameti takdir edilir Almanyada bu neden böyle oluyor? diye soracak olursak cevabı gayet basittir: Çünkü orada istikrar bulmuş, yerleşmiş bir maarif politikası mevcuttu, insanlar okumadan duramıyorlardı

Şu halde, bir taraftan öğretmenlerin okumalarını, eser vermelerini isterken, diğer taraftan da maarif politikamızın istikametini buna göre tevcih etmemiz gerekmektedir.

Şayet bu memleketin ihtiyacı olan insanlar yetiştirilmek isteniyorsa, okuyan, okuma zevki olan ve bu zevki aşılayabilen insanların yetiştirilmesi yoluna gidilmelidir. Memlekette kırmızı, yeşil, mavi kapaklı romanların yerini ciddî ve ilmî eserler almağa başladığı gün okuyan ve okuduğunu anlayan insanların arttığına inanabiliriz.

107.000 Talebe Mübadele Edildi

New-York — Unesco tarafından yapılan bir istatistiğe göre 1953 yılında muhtelif 70 memleketin 2014 üniversitesi ve yuksek okulları arasında 107 000 talebe mübadele edilmiştir 1952 yılında ise bu miktar 85 bin idi Aynı istatistiğe gore halen Fransada 13 709, Ingilterede 8.277, Isviçrede 4.250, Arjantinde 3622, Batı Almanyada ise 3.549 mubadil talebe bulunmaktadır Bunların arasında sekiz bini Amerikalıdır

Rockfeller vakfının yardımı

New - York — Rockfeller vakfı bu sene, ilmî araştırma yapacaklara bir yardım olmak üzere 1.469 079 dolar tahsis etmiştir. Bundan başka Munihdeki milletlerarası gençlik kutuphanesine 31.000 dolar, Salzburg da seminer yapan Amerikalı talebeler için de 25 000 dolar yardımda bulunmuştur.

Metamatikçiler günü

Munih — Alman metamatik ve tabiî ilimler cemiyetinin kongresi Munihte açılmıştır. Kongreye federal Almanya dahilindeki yüksek okulların metamatik branşındaki bocalan ile, yabancı memleketlerdeki profesorler iştirak etmiştir. Kongrede aktuel problemler ve metodlar mevzuubahis edilmiştir

Rıfkı Salım Burçak
Tesbih fikrinde değil, elinde

TIB DÜNYASINDA

Hekim Hayatından Ümit Kestiği Hastasını Öldürebilir mi ?

Dr. Esad Eğilmez

Tanrı insanlara, ıztırap ve uzun tüleri dındırmek için bazı çareler vermiştir Felsefe, dın ve moral de bu yolda imkânlar aramaktadır Bir yandan da hekimlik, tabiatın insanlara reva gördüğü felâketlerle amansız bir savaşa girişmiş durumdadır Tababet tedavi etmek, iyileştirmek ve bunlar kabil olmazsa teselli etmek amacındadır Diğerlerine her zaman muvaffak olmasa bile teselliye daima muktedirdir

Bazı hastalıklar ve bunların doğurduğu ıztıraplar ve acılar karşısında, insan gücü, ilâçlar ve tedavi vasıtaları acız kaldığı zaman, en son, en kesin ve en iyi çare olarak hekime öldürmek de teklif edilmektedir Amansız bir hastalığa yakalanmış bir hastanın tedavisinden ümit kesildiği zaman, onun, yavaş yavaş erimesine, olume surukenmesine katlanmak, ve acıları karşısında kol kavuşturarak acız bir durumda mukadder akıbeti beklemektense; kendi ellerimizle, anî bir şekilde bütün dertlerinden onu bir hamlede kurtarıvermek meşru bir çare gibi görünmektedir

Hasta, kendisi, ıstıraplarından kurtulmayı şiddetle arzuluyorsa hekim de bütün gayretlerinin lüzumsuz, faydasız ve sonuçsuz olduğuna kanaat getirmişse cismanî azabı sonuçlandırmak ve ruhu serbest bırakmaktan başka ne yapılabilecektir? Artık hekimden istenen faydasız bir tedaviye ve hastanın acılarına bir sınır kolonyası kadar bile tesiri olmayan boş tesellilere devam etmektense onu Ölume terketmek veya öldürüvermektir Bu, ihmal yolu ile veya aktif olarak cinayet işlemek gibi bir şeydir Buna taraftar olanlar bu işe Evtanasie diyorlar. Güzel ölüm, tatlı ölüm mânasına gelmektedir

İngiltere'de 1935 denberi ötanazinin kanunlaştırılması için teklîflerde bulunan bir cemiyet var. Günlük basın son aylarda bu cemiyetin faaliyetlerini aksettirdi. İkinci dünya savaşı sırasında çalışmalarını durdurmuş olan bu cemiyeti ihtiyar bir hekimin heyecan veren fikirleriyle yeniden bir herolk konu üzerindeki incelemelerine başlamış bulunuyor

Öldurmeğe hakkımız var mı? Buna bir hekim olarak derhal cevap verebiliriz: Hayır

Sanatımız yüz senedenberi işkence ile ölüme karşı savaşmaktadır İşkence ile oldurme ancak siyasi ve askerî sahada itibar gormuştur Cellâtların bile, daima bir âmme işi yapan, en kesin mahkeme kararları ile harekete geçen ve müdahale eden şahışlar halıne getirildikleri bu devirde bir hekimin, öldürmede aracılık yapması kadar gayri tabiî bir durum olamaz

Arzu ile ölüm (La mort consentie) konusu pek eski devirlerde de munazara konusu olmuştu. O zamanlar, intihar bir cinayet olarak telâkki edilmekte idi. İntihara iştirak veya yardım yahut hastanın arzusu üzerine herhangi bir şekilde onun hayatına son verme bir katil, bir cinayet olarak kabul edilmekte idi Fransa'da 1789 da millet meclisi İlk defa olarak intiharı meşru saydı. Yani intihara teşebbüs edenler hakkındaki ceza hukûmlerini kaldırdı Bu serbestlik, insan haklarının yüksek ve mutlak prensipleri olarak tanındı Artık bugün Fransada intihar kanunen meşrudur Ancak intihara yardım ve iştirak kesin olarak menedilmiştir. Ağlanacak kadar ıstırap çeken ve öldürülmesini ısrarla isteyen bir dostunu öldüren şahsı, Fransız mahkemeleri ölum cezasına çarptırır Şu halde intihara teşebbüs eden ve Ölmek isteyen kimsenin rızası, öldürme için haklı bir sebep sayılmıyor

İngiliz hukuku da intiharı uzun zaman bir suç olarak kabul etmiştir Bu gün ceza müeyyidelerinin kaldırılmış olmasına rağmen kanun ruhen sağlam bir şahsın intiharını yine de bir suç gibi karşılamaktadır Nitekim, 1901 de intihar etmek isterken yanlışlıkla sevgilisini öldüren bir genç kız, ceza mahkemesinde adam öldurmek suçundan beraat etti Fakat intihara teşebbüs suçundan hapse mahkûm oldu

İki kişi intihara teşebbüs eder de biri ölumden kurtulursa bu kimse arkadaşına intihar telkin eden bir mücrim gibi katilden mesul addedilir

Bir kimseyi kendi rızasiyle öldürme de İngiliz hukukunda bir katil fiili olarak vasıflandırılmıştır

Belçika hukukunun da hareket tarzı böyledir Madde şu şekildedir "Ölume razı olan bir şahsı öldurmeğe teşebbüs etmek veya öldurmek, bu şahıs öldürülmesini ısrarla istemiş olsa bile, bir katil veya cinayetten veya bunlara teşebbüsten farklı değildir "

İtalya ceza kânunu, arzusu üzerine bir kimseyi öldürme fiilini 6-15 yıl hapisle cezalandırıyor

Almanya, İspanya, Holanda ceza kanunları da buna benzer hükümler ihtiva etmektedir

İsviçre hukukuna gelince 1 Ocak 1942 de yürürlüğe giren Federal ceza kanununun 113 uncu maddesinde arzu ile ölüm hakkında şöyle denilmektedir: "Bir şahsın ciddi ve büyük ısrarları üzerine onu olduren kimse hapisle cezalandırılır "

Yalnız bu ciddî ve büyük ısrarlar ibaresinde bir çok mânalar gizlidir Ancak ölenin, derdinden kurtulmak için ölümü ısrarla istemiş olmasıdır ki, kendisinin ölümünü, alelade bir katilden ayırır Yani olenin, olum arzusunu hekime izhar etmiş olması veya hekimin hastaya son çare olarak bu herotk teklifi yapmış olman ve hastanın da bunu kabul etmiş bulunması bu fiile bir "rıza ile ölüm" mahiyeti vermektedir. Bu teklifi yapan doktor olmasa da durum değişmez, ölüme namzet kimseden sâdir olan isteğin kesin olduası da lâzımdır

Kursan, ölüm arzusunu sarahatla ifade etmiş olmalıdır. "Ancak rızasiyle ölüm isteyen hasta hakkında endikasyon nasıl konulaçaktır Yani hastanın durumunun değerlendirilmesi nasıl olacaktır? Birmızın ölume mahkûm addettiği bir hasta hakkında bir diğerimiz başka bir karara varabiliriz? Yani başka bir hekim öyle bir hal şekli bulabilir ki ölume müracaat bir zaruret olmıyabilir Bütün hareket ve düşüncelerimizin her zaman doğru ve hakikatın aynı olduğunu nasıl iddia ecebiliriz? Hekim yalnız başına nasıl endikasyon koyacak ve hastalığı nasıl değerlendirecektir? Herkes gibi hekim de yanılabilir

Sonra, derdine çare bulamadığımış ve acısına katlanamadığı için kendi rızasına dayanarak herhangi bir ilâçla veya bir vasıtayla bir an evvel öldürülmesine ve ıstıraplarının dın dırılmesine karar verdiğimiz bir hastanın o sıralarda keşfedilecek bir deva ile hastalığından kurtarılamıyacağını nereden biliyoruz?

Görülüyor ki mesele henüz halledilmekten çok uzaktır

Bir kadın hastam var. İyi tahsil görmüş, aydın ve hassas Aylardanberi tedavi ediyorum. Kendisinde karaciğer kanseri var Frsnsada ve burada yapılan tedaviler netice vermedi İlk zamanlarda kendisini oyalıyor ve aldatabiliyorduk. Hastalığını bilmiyordu Ailenin ve doktorların ısrarla gizlemelerine rağmen artık korkunç hakikatı sezmiş, bulunuyor. Herğün biraz daha eriyor, çöküyor ve yıkılıyor Çektiği ıstırap sonsuzdur Durumu insan kalbinin dayanâmıyacağı kadar hazındır, Bir kaç gün önce tekrar ziyaretine gittim Muayene etmek bile imkânsız. Ya-

(Devamı 34 üncü sayfada)

ASKERLİK SAHASINDA

Silâhlar

Yeni Bomba Tecrübeleri

Yeni tecrübeler atom bombalarının kullanılması hakkındaki prensip ve esaslar üzerinde değişikliklere sebep olmaktadır Bir hidrojen bombasının patladığı tesir sahasından çok uzaklarda da çeşitli tesirlere rast gelinmiştir. iki , üçyüz mil ötedeki sahada binalar sarsılmıştır 80 mil uzaklıkta ise patlayıştan bir buçuk saat sonra radyoaktif küllerin havadan düşmesiyle balıkçılarda yanıklar hâsıl olmuştur Bu bombaların, ilim adamlarının tahminlerinden daha fazla kudretli olduğu anlaşılıyor Son tecrübelerde tazyik, kayıt aletlerinin tesbit edemiyeceği bir dereceye çıkmıştır Bir tecrübe için 350 millik boş saha kâfi derece emniyetli sayılmamaktadır Bu saha içinde insanlar yaralanmakta ve gıdalar zehirlenmektedir Radyoaktif zerreler bin mil ötelere kadar tesir ediyor

Fransa

Juin'in Azli Meselesi

Fransada Mareşal Juin'in azledilmesi efkârı umumiyeyi işgal etmekte devam ediyor Hükümetle mareşal arasındaki ihtilâf, Avrupa müdafaa topluluğu meselesinden çıkmıştır Bu mesele uzun zamandır yalnız Fransa siyasî hayatında değil, milletlerarası politikada münakaşa edilmektedir, Mareşale göre bu muahede kabule şayan değildir Mareşal; askerlerin siyasî beyanat yapamıyacakları kaidesine riayet etmiyerek fikrini umumî bir toplantıda ifade etmesi üzerine azledilmiştı

Bu hareketini tekrar etmiyeceğine dair Nato'ya söz vermiş olan mareşal Nato'daki mevkiini muhafaza edecektir

Amerika

Amerika'da Hava Müdafaası Hazırlıkları

Amerikanın muhtemel bir hava taarruzuna karşı mudafaası üzerindeki çalışmalar gittikçe artan bir ehemmiyetle yürutulmektedir, Rus bombardıman tayyareleri henüz Amerikaya gidip dönecek kadar uzun hareket siasına malik değildir Fakat bunlar kanatları arasında süratli Jet av uçakları taşırlar Bu şeklideki tayyareler kullanıldığı takdirde bombardıman tayyareleri bunları Amerikan sahillerine yakın yerlerden salıverirler ve bunlar da taşıdıkları atom bombalarını Amerikan şehirlerine atarlar Ruslar kıtalararası hareket kabiliyetinde daha büyük bombardıman tayyareleri inşa etmektedirler,

Amerikalılar atom taarruzlarını yalnız havadan beklemiyorlar, Bu gibi bombaların ticaret gemileriyle gizlice memlekete sokulması da mümkündür Bu bombalar ayrıca, güdümlü mermiler şeklinde uzaktan atılabilirler Bu sebeplerle memleket müdafaası plâncıları bu gibi çeşitli taarruz şekillerine karşı müdafaa plânlarını ve hazırlıklarını sağlamakla meşguldürler. Bunun kolay olmadığında herkesmuttefiktir

Yüksek Kumandanlık

Seyfi Kurtbek

Bir ordunun harp değerini tayin eden teşkilât, silâh ve malzeme, eğitim vesaire gibi faktorlerin başında yuksek kumandanlık gelir Yüksek kumandanlık or dunun mesleki idare ve kumandasının başında bulunan şahıslar ve teşkilât ile bunun çalışma metodları ve zihniyetidir Yüksek kumandanlık ne ise ordu odur Tarihte sayısı az ve malzemesi fakir ordu ların kendilerinden üstün kuvvetlere galebe çaldıklarına çok tesadüf ediyorsak, bunun birinci sebebini galip tarafın yüksek kumandanlığındaki üstünlükte aramak doğru olur. Sayıca üstün ve malzemesi bol tarafın mağlûbiyeti halinde de mesuliyet ve kabahat yüksek kumandanlığın ehliyetsizlik ve acizindedir Yuksek kumandanlıkta aranılan başlıca vasıflar şunlardır Zamanın harp doktrinlerini iyi kavrayabilecek ve bunları kendi memleketlerinin hususiyetlerine iyi adapte edebilecek kabiliyette meslekî tecrübe ve bilgileri olan şahıslar, iyi tertip edilmiş ve devamlı olarak inkişaf edebilen kumanda teşkilâtı. ciddî, disiplinli ve verimli çalışma metodları

Yüksek kumandanlık bu vasıfları haiz olmazsa, teşkilât battal fikir ve âdetleri bırakamaz ve şahıslar ehliyet ve kabiliyetlerine göre değil, politik ve hususî desteklere göre seçilir ve himaye edilirse ordunun harp değeri sukut eder. Mağlûbiyete uğrayan bütün ordıuların ilk baş vurdukları tedbir, yüksek kumandanlığın tasfiyesidir. Fakat barış zamanında müsamaha edilen bozuklukların harp içinde muvaffakiyetle tashih edilmeşine nadiren tesadüf edilmiştir 1914 - 1918 harbinde Fransızlar, hususiyle Başvekil Clemenceau'nın emri iradesiyle kumandanlıkta haylı tasfiye yaptılar. Zaten Mebuslar Meclisi bunu ısrarla talep etmekte idı İkinci Dünya Harbinde de gene böyle yaptılar, fakat iş işten geçmişti Ingilizler ilk harp senelerinin mağlûbiyetlerinden sonra kumandanlığı tasfiye ettiler; Ruslar seri halindeki mağlûbiyetlerden sonra kumanda heyetini bastan başa değiştirdiler. Suyu geçerken at değiştirmenin tavsiye edilir bir şey olmamasına rağmen, bu misaller gösteriyor ki, en buhranlı zamanlarda bile yuksek kumandanlık tasfiye edilmiştir. Böyle olunca milletlerin barış zamanlarında bu işi yapmalarında en küçük bir mahzur bile bahis konusu olmaması lâzım gelir. Bazı milletler kumandanlığın eskimesine ve battallaşmasına mâni olucu tedbirler almışlar ve yüksek rütbelerde muvazzaflık hizmetlerini tahdit etmişlerdir Kumandanlık sistemının mütemadiyen yeni kanla takviye edilmesi, yeni nesillerin ordu idaresindeki hayatiyet ve dinamizmi devam ettirmeleri ordu harp değerinin muhafazası ve takviyesi için birinci şarttır Harp ve felâketlerin zorlaması olmadan, barış zamanında kumandanlığı yemlemekte ve reforme etmekte tek zorluk politikanın tesirlerinden ibarettir Ordumuzda yeniçerilerin ilgasından sonra mutemadiyen böyle bir ihtiyaç duyulmuş ve daima politikanın engelleri ile karşılaşılmıştır. Bu engel, her devlette, her rejimde ve türlu şekillerde kendisini gösterir İkinci Dünya Harbi başladığı zaman Ordumuzun harp hazırlığı çok elîm bir vaziyette idı

O zamana kadar sır olan bu hakikat seferberlikle beraber yuzbinlerce vatandaşın orduya girmesiyle herkese malûm oldu, yabancı devlet adamları hâtıralarında bizim o acıklı halimizden bahsettiler. Bu tarihî ihmal, gaflet ve suçun hesabı sorulmadı. Bu konuyu ilerde daha tafsilâtiyle inceleyeceğiz Burada şu kadar söyleyelim ki bu sebeplerin başında, istiklâl harbinden sonra yüksek kumandanlığın âdeta kaydı hayat şartiyle ifa edilen bir memuriyet halıne sokulmuş olması gelir O zaman bir yüksek kumandanın yerinin boşalması için mutlaka mevcudun ölmesi, mefluç olması veya yaş haddini doldurması lâzımdı İşte böylece iki dünya harbi arasında Türk yuksek askerî sevk ve idaresi, her türlü yeni fikir ve hareketlerden uzak, donmuş ve letarjik bir durumda kalmıştır Ne hükumetler bunun farkında olmuş, ne de yapılan ikaz ara aldıran bulunmuştu İkinci dunya harbinde bir taarruza uğramış olsaydık belki tarihimizin en feci bir felâketine uğrayacaktık Harp tarihinin ve hususiyle kendi tarihimizin bu dersi millî mudafaa politikasının tesbit ve tatbikında daima hatırlanmalıdır

KADINLAR ARASINDA

Fantezi

El çantasından karakter

Herhalde hatırlarsınız, çocukluğunuzda mektebe giderken, Allahın günü kitap, defter, türlü türlü kalemlerle tıklım tıklım dolu bir çanta süruklerdiniz ki, içindekileri haftada bir ya kullanır, ya kullanmazdınız; erkek kardeşiniz, aksine, mektebe ellerini adeta sallaya sallaya giderdi, ceplerinde ise ancak teneffüste oyuncak edinecek malzemeyi taşırdı.

Kız çocuklarının taşıdığı çok doldurulmuş bu çantaları bir sembol olarak kabul edebilirsiz Kadınların ruhundaki o ezelî endişenin, lüzumlu şeylerden mahrum kalmak korkusunun, herşeyi muhafaza etmek arzusunun sembolu!

Buyudûkten sonra, koca mektep çantasını terkedip küçucuk bir el çantası taşımağa başladınız. Fakat o da dolu, karakterinizin, hayat görüşünüzün ifadesi olan bir sürü teferruatla doludur

Eğer çantanızda,

1 Hiç ayak basmadığınız bir sürü cemiyet ve kulüplerin âza kartlarını, kendinize ait guzel bir fotoğraf, mevkı sahibi insanların kartvizitlerini, bir ufak parfüm şişesi, iki tarak, kokulu bir mendil, çok büyük bir ayna, tarihi geçmiş sergi ve konferansların davetiyelerini, kendisine benzediğiniz (veya benzediğinizi zannettiğiniz) bir sinema artistinin resmini taşıyorsanız başkalarının üzerinde yaptığınız tesire luzumundan fazla ehemmiyet veriyorsunuz

2 — İğne, tire, pul, bir takvim, masraflarınızı kaydetmek için küçük bir not defteri, bir adres defteri, oturduğunuz şehrin plânını, bir parça şeker, bir silgi, bir dolma kalem, bir kurşun kalemi ve birçok anahtar taşıyorsanız, deli dolu tarafınız noksan amma hakikatleri çok iyi kavrayan ve son derecede muvazeneli bir insansınız.

3 Ufak tefeğinizi içlerinde ayrı ayrı muhafaza ettiğiniz bir çok kılıf, kutu, takım v.s., bir küçük kurşun kalemi, ancak sizin okuyabileceğiniz muhtelif notları içine kaydettiğiniz bir muhtıra defteri, bir bozuk para çantası, bir kâğıt para çantası, bir kartvizit mahfazası taşıyorsanız, müstakil ruhlu, (ketum ve kendinden bir hayli emin kadınsınız.

4 Kurumuş çiçekler, uğur muskası, size "Bazı şeyleri hatırlatan" kurdele parçaları, içinde bulunmadığınız bir takım fotoğraflar, ehemmiyetsiz mektuplar, altı ay evvel sattığınız dolabın anahtarını taşıyorsanız, hayalperest, maymun iştahlı, biraz eski usul ve ekseri kendi hülyalarımızın âleminde yaşayan bir insanısınız.

5 — Ucu yontulmamış bir kurşun kalemi, bazı küçük paketleri sardıkları ince lâstiklerden bir iki ta-

Bir Medeniyet Gerçeği

Melek Erbilen
(Yunus Nadi Mükâfatı)

Şark ile Garb'ı en derin surette ayıran şeyin temeli kadın davasıdır. Kadın Garp'ta belki de el'an bir çok haklardan mahrum bulunmaktadır. Fakat İsa'nın dini, Meryem'in şahsında kadını bir şefkat ve merhamet timsali, bir tatlı duygular kaynağı halihe getirmiş ve bir sembol yapmıştır Bunun neticesi olarak oralarda kadın, yani dunyadaki düşünen iki cins mahlûklan, İnsanoğlunun devamını sağlayan dişi olanı, her şeye rağmen saygıya ve sevgiye hedef teşkil eder O, manevî bir hâle ile çevrelenmiştir, azizleştirilmiştir. Hıristiyan medeniyetinin hükûm sürdüğu yerlerde cemiyet maderşahî değildir. Pederşahîdir. Fakat daima bir taht üzerinde tasvir edilen Meryem ana, kadının o diyarlar erkeklerinin nazarındaki mevkını gösterir

Şark'ta ya zehil bir hizmetkâr veya behimî duygular oyuncağı halinde görülen kadının Garp illerinde, genç de olsa, ihtiyar da olsa, erkekler tarafından elinin öpulmesi, ağır işlerinde yardımına koşulması, ezıyetli durumlardan korunulması, onun bir erkek hayatının ömur-boyu arkadaşı telâkkı edilmesi bundandır Onu boyle muhteremleştiren şey, yırmı asırdanberi gittıkçe kökleşen bu dinî taabbüt ve takdir duygusudur.

Netice olarak da Garp âlemi, yani İsa kûlturünün yaygın bulunduğu yerler gittıkçe ilerlemiş ve bugünün en olgun düşüncesine, en ideal duygularına ulaşmış ülkeleri olmuştur ve daha da olacaktır Kadının dünya gıdışındeki ehemmiyetini kavramak, medeniyetin ta kendisini temellendirmek demektir Çünkü medeniyetin akışını hazırlayan nesillerin temelini kadınlar, yani evlâtlarını yuğuran ve geleceğe hazırlayan analar teşkil ederler. Bu hayat gerçeği nasıl inkâr edilebilir?

Orta Asyadan kopup gelen Türk cemiyetinin zamanla Arap ve İran tesirlerinde kalmış bulunân İslâmiyet prensiplerini kabul etmeden evvelki hayatında kadın, mucadeleci erkeğin saygı gören, eşit haklı, hayat ve mihnet arkadaşı idi. Iran hukümdarlarından birine mağlûp olup ölmüş kocasının öcunü almak için askerlerinin başına geçen, Türk Kralıçelerinden Tomris'in emrinde binlerce erkek zafere gururla erişmişi ve ihtimal bundan iftihar duymuştur.

Henüz özünü kaybetmemiş, Orta Asya muhacıri Turklerle meskûn Anadoluyu XIV üncü asırda ziyaret eden Arap seyyahı İbni Batula, Türk ailesinde kadına verilen ehemmiyetten hayretle bahseder

Zamanla yayılan Turk âlemının, diğer âlemlerin kadın hakkındaki nazariyelerine kendini kaptırdığı muhakkaktır Kadın zamanla Turk hayatında eski ciddî mevkiini kaybetmiş ve nazarı itibara alınmayan bir eğlence ve hizmet mahlûku haline inmiştir. Tarihimizdeki o meşhur Kadınlar Saltanatı devrini kadın dirayetsizliğine ve zararlarına bir misal olarak gösterenler o meşum rolleri oynayan kadınların boş entrikalarla yetişmiş cahil saraylılar ve hele yabancı ırktan ve milliyetten kadınlar olduklarını acaba hiç mi düşünmezler?

Bugun ozlu bir Turk anasının yetiştirdiği Büyük Ataturkün irşadiyle özune tekrar kavuşan bugunün Osman oğullarından gelme Türkleri, hayat ve meşakkat paylaşıcı kadının önemini yenıden kabul etmişlerdir

Bugünkü genç nesillerin tanımadıkları bir tip vardır: Oyalı yemenili, temiz başörtülu, üç peşli entarısı el örgüsü bir kuşakla belden sıkılmış, ustubaşı lavanta çiçeği kokan bizim çocukluğumuzun yaşlı kadınları.

Onların çevresinde bir şefkat havası, yumuşak bir hava dalgalanıldı Ellerinde tenteneleri, akşamları mangal başında mırıltı halinde birbirleriyle dertleşirlerken onlardan birinin kucağında uyumak en tatlı zevklerimden biri idi. Akşam güneş battıktan sonra sokakta bulunmayı korkunç cangıllarda dolaşmak kadar müthiş bir şey addeden o günlerin bu beyaz başörtülu, tatlı huylu, mütevekkil,hayalet kadınları, XX inci yüzyılın yarısını yaşayan devrimizin hiç bir zaman bilemiyeceği, anlayamıyacağı geçmiş varlıklardır. Fakat bütün o yumuşak havalı kadınlar, Türk ilinde kan dökülmeden temin edilen Meşrutiyeti, İstiklâl harbinin inkılâplarını, hattâ son yılların siyasi istihalelerini hiç sarsıntısız geçmeyi hazırlamış vatan çocuklarını yetiştiren özlü Türk analarıdırlar

Busunun genç nesillerinin anaları mücadeleci, meslekli, genç ve dinamik kadınlardır Otuz, kırk yıllık istihale, Türk kadınını mangal başından ış masası basına getirmiş bulunuyor, önümüzdeki yüz yıllan yaşayacaklar Türk İlinde de kadının ihtiram halesiyle çevrildiği göreceklerdir

nesını, tebrık edılmesi lâzım gelen bayram ve yıldönümlerının tarıhını muhtevi küçük bır not defterı, saklamaktakı sebebım bır türlü anlaya madığınız fakat gene de atamadığınız bir sürü ılân kâğıtları, bir parça sicım, çantanın ıçıne gelişi güzel atılmış para, toplu ığne ve birkaç anahter taşıyorsanız, iyi bir kız, emin bır arkadaş, bıraz derbeder amma biç kendınızı beğenmış değil ve gayet tabıısınız

Şıklık

Dördüncü buud

Şunu bilmış olunuz ki şıklık ne para ile satın alınır ne de uydurma bırkaç tedbırle elde edılır. Şıklık kadında bır nevı dördüncü buuttur; öyle kı, ıster kısa boylu olsun ıster uzun, ister şışman olsun ıster zayıf, ıster çok güzel olsun ister hıç güzel olmasın, şıklık her kadının erişebileceği bır haldır. Ancak şıklık bazı muayyen kaıdelere ıstınat eder ki bunları her kadının bılmesı lâzımdır. Meselâ·

Alış veriş etmesını bılmelısınız

Sırf o gece yenı bır eşya kullanmış olmak ıçın alelacele cici bici bir aksesuar satın almayınız, ertesi gün onu nasıl kullanacağınızı şaşırırsınız. Aynaya bakarak kendınızı ıyıce bır tetkık edınız; kendı kendınızı tam mânasıyle tanımaya çalışınız, şahsıyetınızın ne olduğunu tayın ettıkten sonra da görünüşünüze göre değişecek bazı kaıdelere harfiyen rıayet edınız.

Çok uzun boylu ısenız

Enine çizgılerle boyunuzu kes. meye gayret edınız. Geniş kemerler, buyük cepler, etek ceketler, şömize bluzlar kullanızın; çok fazla cıddî tayyörlerden, dar rödengotlardan, boy uzatan şapkalardan ve tabıı uzun ökçelı ayakkabılardan sakınınız. Kuçük aksesuarlar üzerinizde kaybolur, yalnız büyük el çantalarını çok ıtına ile seçınız, zıra bunların gayet guzel olması zarurıdır.

Ivır zıvır şeyler sıze yakışmaz. Ağır başlı gıyınıniz ve mümkün mertebe klâsıkten uzaklaşmayınız.

Çok zayıfsanız

Vücudunuz bıraz doldurulmaya muhtaçtır; seçeceğınız modeller, kullanacağınız kumaşın cınsı kadar muhımdır

Büyük dekoltelere, yapışık bedenli, kuşaksız veya kolsuz elbıselere, boyuna kullanılmış yollulara, dümdüz düşen dik kumaşlara yanaşmayınız.

öğleden sonra bolerolar, drape bedenler sıze şok yakışa; sabahları ise bol buluzlar, düz ceketler sıze, kendınize has bir eda verır. Elbıselerınızın hıçbir zaman üstünüze tam oturmamasına dıkkat edınız; plıseli veya büyük cepli Moş etekler gıyınız. Bol ve gevşek elbıselerin daıma sıze daha

Zerafet
Şık doğulmaz, şık olunur

çok yakışacağını hatırınızdan hıçbır zaman çıkarmayınız.

Boyunuz çok kısa ıse

Kısa boylu kadınlar çok zaman lar beyhude yere üzülürler, mınıcık bır kadından daha sevımlı ne olabilir? Ancak küçük bir kadının enine yollular, volanlı veya genış yakalı elbıseler, kocaman kollar Ve büyuk cepler gıbı boyu ile mütenasıp olmayan şeylerle vücudunu yuklemesi şarttır. Daima aşırılıktan ımtına etmesi ıcabeder

Boyunuzun daha uzun gorunmesı ıçın tek renkli elbıseler ve rödengotlar gıyınız; dar kemerler takınız; sıvrı şapkalar ve küçük aksesuarlar kullanınız. Ayakkabınızın ökçesi ne yuksek, ne de alçak olsun; nıhayet saçlarınızı kısa kestırın ve çok ıtına ile tarayınız

Dördüncü Buud
Her kadın erişebilir

Çok şışmansanız

Bırçok kadınlar dar bır elbısenın kendilerını zayıf gösterdığı zehabına kapılırlar, halbukı bu çok vahım bır hatadır, önden düğmelı, sade ve dık kumaştan yapılmış şömıye elbıseler ınsanı çok daha zayıf gösterır. Hele büyük dallı ve göz alıcı renkler hıç sıze göre değıldır Büyük bir şapkanın sızı gızleyeceğını zannetmeyınız, olsa olsa hacmınızı artırır, ondan da kaçınınız.

Hele ayıp örtmeğe çalışmayınız

İşten pür telâş ve yorgun dönmüşsunuz, gece tekrar çıkacaksınız, bu arada da hazırlanmak için ancak on dakıkalık vaktınız kaldı ise zannetmeyınız kı "yüzünüzü, gözünüzü toplamak" sabahın makyajı üstüne bır kat makyaj daha oturtmak ve bu eserinizi, üzerınıze bir şişe dolusu parfüm dökmekle tekmıllemek demektir. Buna basbayağı "kamuflaj" derler ve emın olunuz, hıssedılır, görulür ve tenkıd edılır. Şık bir kadın herşeyden evvel terültaze bır kadındır, saçları fırçalanmış, elleri pürüzsüz ve yüzü fena boyanmış olmaktansa hiç boyanmamıştır.

Kıyafetınız uygun mu?

Zamanına ve yerıne göre çok süslü değil mısınız? Ağır bir kumaştan yapılmış klâsılk ve güzel bir şömızye elbıse her zaman, her yerde, her yaş ve tip için münasıp bır kıyafettır

Hal ve tavırda şıklık

Eda ile ayakta durmanın, yürümenın, kımıldamanın, oturmanın ve hattâ hareketsızlığın bır usulü vardır. Edalı olmak için yıldız veya manken olmanıza hıçbır lüzum yoktur. Güzellığın de bunda dahlı yoktur; bu bıraz sebatla her ınsanın elde edebileceği bır hareket ve tavır zerafetıdır. Guzellık Allah vergısıdır. Elegans kader vergisisıdır, fakat şıklık her ıkısınden de mühımdir. Şıklık her şeyden evvel insanın kendını tanımasını, kusur ve mezıyetlerını bılmesını ıcabettırır Taklitçılığe hıç tahammulü yoktur. Şıklık kopya değıl, "şahsî incelikler" den ıbarettır.

"Şahsî incelikler" göz alıcı acayıp-İlkler demek değıldır. Hoş, yenı, şık zannettığınız ufak tefek şeyler, yolda yalnız erkeklerın "donup bakmasına sebep olduysa, bunlar göze çarpıcı, komık ve ancak zevksız demektir. Yalnız kadınlar donup bakıyorlarsa, vasıyet tıydir; üstünüzdekıler ınce, zarıf ve "muhasıp" demektir. Şıklık, ona malik ınsanlara karşı bızde gıpta uyandıran bır haslettir; fakat inanınız kı bu bırkaç sabrın mânasına nüfuz edebıldınız ise, şık olmak sızın de elınızdedır.

Yalnız şık kadınlardır kı, erkeklerın sadece alâkasını değıl, aynı zamanda hayranlık ve hürmetını de celbeder.

BİR HİKÂYE

Mahalle Kahvesi

Sait Faik

Yazın bu küçük mahalle kahvesine sık sık gittiğim için, karayelin, tıpının çılgınca savrulduğu akşam, içeriye girdiğim zaman yadırganmadım. Kahve sapa bir yerde idi. Yapraklarını dökmüş iki söğüt ağacı ile üzerinde hâlâ üç dört kuru yaprak sallanan bir asmayı kar öyle işlemişti ki, bahar akşamları, yaz geceleri pek sevimli olan bahçenin mora kaçan beyaz bir ışıkla dibinden aydınlık haldeki güzelliğine, girerken şöyle bir göz attığım halde camın kenarına yerleşip de buğuları silince uzun zaman daldım, hem savdalandım. Bu mor ışık o kadar çabuk koyulaştı ki, kahve daha ışıkları bile yakmamıştı. İnce belli çay bardaklarının en güzelini önüme bırakıp giden kahveci

— Kışın da güzle değil mi, bahçe? dedi

Bahçedeki mavi boyalı kasım patlarının üzerine birikmiş karları gösterdi

— Morukların söylenmiyeceğini bilsem, ışıkları daha yakmazdım ya, dedi, neredeyse homurdanmağa başlarlar.

Kahve ışıklarını yakınca dışarıdaki karın ışığı söndü. İçeriye göz attım. Sekiz kişi ya var, ya yoktu. Küçük kapağının içinden alevler atarak yanan saç sobanın sağ tarafının neredeyse kıpkırmızı kızaracağım bilhassa bekliyordum. Yanımda tavla oynayanlar vardı. Bir zaman onlara daldım. Ara sıra camı silerek alnımı camlara yapıştırıp dışarıyı seyrettim.

Evimden çıkınca ortalığın sessizliğini, bu sessizliğe lapa lapa kar yağdını görmüş, yürümek nesine kapılmış; ana caddeleri, arkadaş tesadüflerini, malûm kalabalık yolları bırakmış, karın daha tez, daha temiz biriktiği, insanların az geçtiği bir semte gitmek üzere tenha tramvaya atlamış, buraya gelmiştim. Ama ben gelirken yarım saat içinde hava değişmiş, karayel kudurmuş, lapa lapa yağan kar, küçücük küçücük soğuk darı taneleri halinde kaynaşmaya başlamıştı.

Kahveciye

— Bugünkü gazete var mı? diye sordum

Elime bir gazete tutuşturdu. Bir taraftan kafamdaki havadislere dalmağa çalışıyor, öte yandan kahveyi dinliyordum. Maişet derdi münakaşalarından öte, insanlar bir şey konuşmuyorlardı. Bir ara kahvenin kapısı rüzgârla, bir adamla beraber açılıyor, avuçlarını üfliyerek o adam içeriye dalıyor, sobanın önünde karnını, göbeğini, göğsünü, dizini iyice ısıttıktan sonra bir tarafa ilişiyor, ya kendi kendine hülyaya dalıyor, yahut da bir tavla partisinin iki kişilik eğlencesine, oyuncuların, itirazına rağmen, bir üçüncü olarak katılıyordu.

Sedirde oturan ihtiyarların yanına da orta yaşlı, ciddî adamlar gelip oturdu. Benden uzakta idiler. Ne konuştuklarını duyamıyordum ama yüzlerinde hüzünlü bir şeyler vardı. Uzun uzun susuyorlardı. Artık epey bir zamandır kahveye insan gelmediğini farkettim. Küçücük yuvarlak saat, kahveciden yana dönük olduğu için saatin kaç olduğunu kestiremiyordum. Epey bir zaman geçti. Bir çok insanlar gitti. Kahveci nihayet saatini benden yana çevirdi. On buçuktu. Öyle bir uyuşukluk içinde idim ki, kalkıp gidemiyordum. Gitmek isteğimi sezdiğimi sezen kahveci

Evinız yakınsa acele etmeyin dedi. Biz bir kadar açığız. Buradan iyi yer mi bulacaksın?

— Ya? dedim. Bana bir çay daha yap öyleyse... Bir dilim de limon

Tam bu sırada içeriye birisi girdi. Kaşına, kirpiğine kar dolmuş, üstüne beyaz bir ceket giymişti sanki. Gelen adam sobaya doğru yürüdü, üstünü, başını süpürdü. Bir sandalyeye çöktü. Genç çok genç bir adamdı. Yüzündeki karlar eriyince beyaz, yuvarlak bir yüz meydana çıkmıştı.

Kahvede o gelmeden evvel konuşmalar oluyorken o girince herkes susmuştu. Kenarda tavla oynayanlar da tavlalarını şakırtı ile kapatıp çıkın gittikten sonra bu sükût bütün arttı, uzadı.

Genç adama baktım. Bir sandalyenin üzerinde oturmuş, önüne bakıyordu. İhtiyarlar sakin, ciddî, adeta hamdiler. Kahveci başını iki eli arasına almış, kahve ocağında oturuyordu. On dakika bir meclisteki insanların susması korkunç bir şeydir. Dehşetli sükût uzuyordu.

Genç adam ayak ayak üstüne atıyor, sonra ayağını değiştiriyor, bir türlü oturduğu yerde rahat edemiyordu. Belinden yukarısı imtihan olan bir talebeyi andırıyor. Korkak korkak bakıyor, ayakları ise imtihan heyeti masa altından ayak ayak üstüne attığım gölgecekler mış korkusu içinde gibi bir inip bir kalkıyordu. Ayağının birisine altında kırmızı kırmızı yamalar sallanan bir lâstik artığı geçirmiş, bunu iple de bağlamıştı. Ötekisinde, tornik ağzı gibi açılmış, altından hâlâ iskaraları sallanan bir futbol ayakkabı eskisi vardı.

Kahvedeki sessizlik uzadıkça uzuyordu. Şaşırmıştım. Neredeyse birinin, ya

— Şeytan geçti'

Yahut da

— Kız doğdu'

diyeceğini bekliyordum. Hepimiz gülüşecektik.

Hâlâ kimse bir şey söylemiyordu. Tekrar gözüm yeni gelen adama ilişti. Yüzünü değil, geniş alnını görüyordum. Kırışıksız, manasızdı. Üstünde ceket yoktu. Yalnız siyah çizgili beyaz bir mintan vardı. Kirli, beyaz renkli bol bir kazağa bürünmüştü. Kazağın ön cephesini bir çengel iğne ile tutturmuştu.

Meraklanmış, şaşırmıştım. Bir hareket bile yapamıyordum.

Bu sırada kahvenin kapısı açıldı. İçeriye bir adam girdi. İhtiyarlara doğru yürüdü.

— Sizi çağırıyor, dedi. Aklı yerinde ama sabaha çıkamıyacağına kalbimi basarım. Ara sıra fena dalıyor. Seni istedi. Ali ağa. Seni de Mahmut çavuş, istersen sen de gel. Hasan. Seni çok severdi.

Oturan üç kişi ayağa kalktılar. Soba kenarında oturana en küçük bir göz atmadan, ama ona dik dik bakarmış gibi bir halle geçip gittiler. Sanki gözlerini mahsus ondan çeviriyorlardı. Genç adam, büyük gözlerini açmış, gidenlere yalvarır gibi bakıyordu.

Kahveci yeni gelene hâlâ bir çay olsun getirmiyordu. Az sonra yerinden kalktı, önümdeki fincanı kaldırırken

Şu zavallıya da benden bir çay yap dedim.

Bana yalnız göz kapaklarını kaldırıp indirerek bir tuhaf baktı. Çayı getirmeye gittiğini sandım.

Önünden geçerken çocuk birden ayağa kalktı. Kahvecinin önüne dikilmişti. Kahveci farkında değilmiş gibi yana dönerek uzaklaşırken

— Babam değil mi? dedi. Ölü yormuş değil mi?

Kahveci susuyordu. Bu hain, kötü acı bir sükûttu. Sonra sanki buzlar erimiş gibi oldu. Ama cevap

(Devamı 34 üncü sayfada)

KİTAPLAR ÂLEMİNDE

ASMALIMESCİT 74

Fikret Âdil (Yeditepe Yayınları - 127 s - 100 Krş.) *(2. baskı).*

Cumhuriyetin ilk yıllarında, sanat hayatımızın Avrupa ile en şiddetli, en geniş karşılaşması, o yılların Avrupasından "bohem hayatı" nı bize gelirdi. Sanatçılar, ondan önce de, ondan sonra da "bohem hayata" sürmüştür ama, o yıllar ayrı bir çağ gibi, apayrı bir hava içinde geçti. Beyoğlunun karmakarışıklığı, Asmalımescitte en yoğun noktasına ulaşıyordu. O yılların havasını, kandırıcı, sürükleyici kitabında, vermiş Fıkret Âdil. Kitabının bir yerinde Paristeki bohem hayatını anlattığı zaman, İstanbullu bohemin Parisi yadırgamadığını anlıyoruz. O yılların ileri gelen sanatçılarının yaşayışları bir roman havası içinde anlatılmış. Fıkret Âdil'in kitabı roman değil, üzerine de roman diye yazılmamış ama bir roman yazarmışçasına davranılmış yazar. "Sade Hanım"ın hikâyesi, genç yaşında ölen bir kadın ressamımızın, kadınlığı ile sanata arasında çırpınan, kadınlarımız için yeni bir yolun öncülerinden bir ressamın hikâyesi; bir tarih değeri kazanmış. Kitabın resimleri bile, kitapta sözü edilen ressamlarla daha bir iki kışının o yıllarda çizmiş olduktan krokiler Bir esinti gibi gelip gecen bir çağ kötü yanları da var; iyi yanları da Fıkret Adil bunu kitabının son sayfasında belirtiyor: Yaşadığımız dakikalarda "sahi" zannettiğimiz nice şeyler bir müddet sonra, bize "yalan" görünüyor.

Biz, bir nehir gibi durmadan akan, "sahi" dediğimiz bir şeyin arkasından koşuyoruz, nasıl o nehir denize dökülüp kayboluyorsa, "sahi" de deniz kadar derin, onun kadar geniş, bizi, onu içerek tatmak ve tanımaktan meneden acı bir boşlukla kayboluyor...

. Yalnız, yaşanılan dakikanın "sahi" si ve "yalan"ı vardır.

Ben burada onları yazdım."

"Bohem hayatı" nı bir değer halı ne getirmek istemişlerdi o yılların bohemleri, onlar da hakikatı arıyordu

MISIR TARİHİ

Histoire de l'Egypte - Marcel Brion , (Artheme Fayard . 485 . 900 fr)

Marcel Brion, Ortaçağ ile Renaissance üzerinde çalışmış, değerli eserler vermiş bir yazardır. Bu eserin de, Mısır tarihi, Mısır sanata üzerine bütün bilgileri, en yeni bulguları derleyerek sunuyor, Mısır medeniyetinin başlangıçlarını eldeki belgeler yettiği ölçüde aydınlatmağa çalışmış. Yüzyıllar boynaca düşüncenin, dinin geçirdiği değişiklikleri, evrimini inceleyerek medeniyetin yükselmesine, sonra da çökmesine yol açan sebepleri aramış. Mısır sanat eserlerinin temeli olan, Renaissance esthetellerinin sırrını çözmeye çalıştığı "altın kesim" leri, "kutsal sayıları" açıklamak istiyor. Bu eserlerin Mısırlılarca büyük, kutsal değerini belirtiyor. Mısır medeniyetinin çöküşünü hazırlayan din kavgalarını anlatıyor

ESKİ TÜRKLERDE EVCİL HAYVANLARIN TARİHÇESİ

Hüseyin Namık Orkun (Ankara 1954, 43 s. - 2 lira)

Şimdiye kadar böyle bir araştırmanın yapılmamış olduğunu söyleyen yazar, bu küçük kitabı hazırlarken büyük güçluklerle karşılaşmış olduğunu bildiriyor. Kam (yahut Samanların) rahiplik görevlerinin yanıbaşında, göçebe boyların en önemli malı olan hayvanlarla da uğraştıklarını, ilk veterinerlerin de bunlar olduğunu goruyoruz. Bundan sonra Türk'lerin tanıdığı, evcilleştirip yetiştirdikleri hayvanları sayan Orkun, at sırtında savaşan, kement kullanan Türklerin ata verdiği önemi belirtiyor, at hastalıklarını nasıl iyileştirmeğe çalıştıklarını, hayvanlarını öteki boyların hayvanlarından nasıl ayırdettiklerini anlatıyor. At yarışlarından, atların kaçırılmasından (Barımta) söz açıyor. Osmanlı İmparatorluğunda atın, atlının yerini de gösterdikten sonra koyuna, keçiye, sığıra, tavuk, kaz, ördek gibi hayvanlara, tavşana, arıya birer bölüm ayırarak, adlarının Türk dilindeki yerlerine de dayanarak, taşıdıkları önemi, nereden geldiklerini açıklamağa çalışıyor.

Bu küçük kitap veterinerlerden başka, tarih meraklılarının, sosyoloji ile, antropoloji ile uğraşanların da ilgisini çekebilir.

YENİ HİKÂYELER, 1954

(Varlık Yayınları 126 s 200 Krş.)

Varlık Yayınlarının "Yeni Hikâyeler" adıyla her yıl başı yayınladığı kitapların yedincisinde 17 hikaye var: Sait Faik, Orhan Kemal, Ümran Nazif, Haldun Taner, Ziya Osman Saba, Sabahattin Kudret Aksal, Ceyhun A. Kansu, Muzaffer Hacıhasanoğlu, Tahsin Yücel, Tektaş Ağaoğlu, Kâmuran Şipal, Yıldırım Keskin, Halil T. Acar, Muzaffer Orhan Buyrukçu, Tarık Dursun K., Cengiz Yörük, Mufide Anadol'un hikâyeleri. Yeni Türk hikâyeciliğinin en yaşlı değerlerinden en genç işçilerine uzanan bir dizi. Hikâyeciliğimizde başka başka çığırlar da var ama bu çığırdaki hikâyeler daha çok "yalnız" olanlar. Oysa ki bu kitaptaki hikayecilerin hemen hepsi Varlık çığırı denebilecek bir çığırın hikâyecileri, aralarında bir hava yakınlığı var Kitabın kuvvetli bir yanı da bu.

İlk hikâye biri kırkını aşmış, öteki kırkına yeni basmış iki "genç" hikayecimizin gençlik - yaşlılık konusunda davranışlarını gösteriyor. Sait Faik, son hikâyelerinde bir yazar,okur hesaplaşmasının üzerinde önemle duruyor. Saba, çocukluğunun "Misafir İlklerini" derinlerden, çocuk mutluluğundan doğan bir dille anlatıyor. Ağaoğlu ruhsal çözümlemeler, açıklamalar yapıyor. Taner dağınık, ince; eski muzahçılarımızın soyundan...

Çeşitli zevkleri doyuracak bir kitap

KAYSERİ TÜRK ANITLARI

Albert GABRİEL — Türkçeye çeviren: Ahmet A. TÜTENK Ankara 1954 — 125 s 64 şekil + 76 resim — Fiyat yazılı değil).

Türk sanatına, Türk anıtlarına gereken önemin verilmesi, özelliklerinin tanınması için durmadan çalışan Prof. Albert Gabriel'in 1930 yılında, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakultesi ile Anadoludaki incelemelerinin sonucu olarak bastırdığı bu kitapta, Turk bilginlerinden, araştırıcılarından gördüğü yardımları belirten bir önsözden sonra ünlü sanat tarihçisi ayrı bolumlerde, Tarih ve topografya" yi, "Askerî mimarî" yi, "Camiler" i, "Medreseler" i, "Türbeler" i, "Sivil mimarî" yi, "Kayseri ilinin sınırları" nı ele alarak anıtları bir bir inceliyor. Okunan yazıtlar, plânlar, kitabın sonundaki resimler, açıklamaların daha kolay anlaşılmasına yardım ediyor.

ROMANCERO

Selâhattin Batu (Varlık Yayınları — 127 s. — 100 Krs)

Batı edebiyatında "Belles - Lettres" diye tanınan bir yazı çeşidi var; yeni edebiyatımız özentiden kaçtığı, haklı olarak da bu çeşit yazıların özentı örnekleri gördüğü için olacak, bu bakımdan yoksul kaldı Yolculuk uzerine yazılmış güzel kitaplarımızın da bir çoğu yırmı yaşında. Batu'nun Romancero'su her iki çeşite de girer. Her şeyden önce bir yolculuk kitabı, fakat Batu, gezdiği yerlere bakarken, o yerlerin insanlarını görürken, gozu hep bunların arkasında, içinde, başka bir şey arıyor; aklı geçmişini tatmağa uğraşıyor bu yerlerin, bu insanların, bu ulusların sanatı ile bugünkü yaşayışları arasında bir takım bağlar kurmağa çalışıyor geçmişin büyüsünde Bugünü onun ışığında anlamak istiyor, Almanya yolculuğunda kendi geçmiş günlerini anıyor ama öteki bolümlerdeki geçmiş çok daha eski, çok daha büyülü olanı. İspanya, Almanya, Italya, Kıbrıs, Ege kıyıları bölümlerinden sonra (Yolculuk Üzerine) diye adlandırdığı 15 sayfalık bir bölümde yolculuğu, insanı, yolcu, gezgin insanı anlamağa, anlatmağa uğraşıyor.

Bir şeye başka başka gözlerle bakılabilir. Batu, Guzel Helena'yı yazan şairin gözuyle bakmış Kimse kınayamaz Daha. tıtız davransaydı, kitabından daha katkısız bir zevk alırdık, diyebilirim ama.

BASINDAN AKİSLER

Dünyanın en yaşlı ikizleri

94 yaşındaki Willewal kardeşler 84 yıldır çorap örmekle meşguldürler (Fransa)

Augsburg mahkemesi kararsızlık içindedir. Bir alev yutucusunun ölümüne sebep olan ciğer kanseri meslekî bir hastalık sayılır mı, sayılmaz mı?

Doktorların dediğine göre kanser benzin buharının ciğerleri tahrişinden meydana gelmiş olabilir. Ölen alev yutucusunun karısı Mme. Neumair bunu ileri sürerek, meslekî hastalık sayılmasını istemektedir

Diğer taraftan Komedi Artistlerine Yardım Sandığı bu fikre katılmamakta ve dul kadına tazminat ödememekte ısrar etmektedir. *(Le Monde).*

*
**

Özbek Sovyet Cumhuriyetinin Eğitim Bakanı, Mr. Kuchkarov Anvar, Sovyet Hükümetinden, Hindistana, Yoga hakkında malûmat edinmek için mütehassıslar yollanmasını talep edeceğini söylemiştir

Bu mutehassıslar Yoganın faydalı olduğuna kanaat getirirlerse bu "hakikî ilmi" S. S. C. B de tanıtmak için elden gelen herşey yapılacaktır

Yoga, insan fikrini, bütün dünyevî duşuncelerden uzaklaştıran bir mürakabe sistemidir. *(Reuter)*

*
**

Londranın civarındaki bir doğum evinde, gece nöbetçisi Freda Holland'ın korktuğu nihayet başına gelmiş, paskalya yortusu esnasında, hiç birisi 3 günlükten fazla olmayan 15 bebeğin yattığı odada yangın çıkmıştır. Hemşire Holland bir taraftan ateşi söndürmeğe çalışırken, bir taraftan da bebekleri birer ikişer, kapıda bekleyen arkadaşına teslim etmiş, sonuncu çocuğu da çıkardıktan sonra kendinden geçmiştir.

Aldığı yaralar yüzünden iki gün koma halinde yatan kadıncağızın, açılır açılmaz ilk sozü bebekleri sormak olmuştur. Hemşire Holland'e acı hakikâtı söylemeğe kimsenin deli yarmamıştır. Hayatı pahasına kurtardığı bebeklerin 13 ü, bütün ihtimamlara rağmen, dumandan zehirlenerek ölmüşlerdir. *(The Globe)*

*
**

İlim adamlarının bir rüyası daha, hakikat oluyor. Geçen hafta Vasıngtonda Bell Telefon Laboratuvarı, güneş ışığını, çok masraflı bir ameliyeyeye lüzum göstermeksızın, elektrik cereyanına çeviren bir güneş bataryası teşkir etmiştir. Elde edilen cereyan, küçük radyo ve pikapları işletecek kuvvettedir. *(U P.)*

*
**

Willy Ley'ın "Mühendislerin Rüyası" ismindeki yeni kitabında açıkladığına göre Manş denizinin altında bir tünel açmak fikri çok eskidir. İlk teklif 1802 de yapılmış ve 1880 de, her iki uçtan işe başlanmıştır. 6,500 kademelik İngiliz kılavuz tuneli elektrik tesisatını ve el ile çekilen arabaları haizdi. Gladstone, Disraeli ve Kraliçe Victoria deniz havası almak için burada gezintiler tertip ederlermiş.

Sonra İngiltere Genel Kurmayı, Times gazetesinin yardımı ile bu teşebbüsü kökünden baltalamıştır. Bu tünel sayesinde İngilterenin ada olmaktan çıkacağı, her hangi bir düşman ordusunun buradan memleketi kolaylıkla istilâ edebileceği ileri sürülmüştür 1884 de çalışmalara son verilmiştir

Her iki kılavuz tünel hâlâ mevcut, ve 70 sene evvel Kraliçe Victoria'nın dolaştığı zamanki kadar sağlamdır Birer bekçi, tunelleri beklemektedir. *(Time)*

**

Arjantinde yapılan seçimler hakkında Başkan Peron milletine tavsiyelerde bulunmuştur: "Seçim günü arifesinde toplantılara gitmeyiniz. Ertesi günü erkenden reylerinizi kullanabilmeniz için, evlerinizde oturun". Peron bundan başka, seçim sandıklarına kadar gidebilmek için otomobillerin benzininin kontrol edilmesini, kavgadan, polisten sakınılmasını hatırlatmış ve işçilere patronları kendilerini arabaya almayı teklif ederse, nezaketle kabul edip, aleyhinde rey vermelerini, tavsiye etmiştir. *(Nev York Herald Tribune)*

**

Nisanın 25 inde Torino mahkemesi Carpano vermut firmasını meşhur sinema artisti Errol Flynn'a 250.000 liret (1200 lira) tazminat ödemeye mahkûm etmiştir. Firma, artistin resmini, müsaadesiz olarak ilânlarında kullanmakla itham olunuyordu. Errol Flyn, 5000 dolar tazminat istemişti

Bahis mevzuu ilânda Errol Flyvn elinde bir kadehle görünüyor ve resmin altında şöyle deniliyordu:

"— Kadın kalblerinin fatihi de Carpano içiyor!" (Tempo)

Hamiyet Yüceses

Tabanına sigara kâğıdı

SANAT DÜNYASINDA

Edebiyat

Sait Faik Öldü

Bundan üç sene kadar evvel, Paris'e bir adam çıkageldi. Dostları ve hayranları — zira kendisini tanımayan, fakat hayran olan pek çok genç talebe vardı — onu heyecanla karşıladılar. Öyle, durup dururken, sadece "içi sıkıldığı" için İstanbuldan kalkıp gelivermişti. Bütün Türkler onu eğlendirmek, gezdirmek, oyalamak bahsinde birbirleriyle yarış ettiler. Buna rağmen, üzerinde tarifi imkânsız bir hüzün, bir melankoli vardı. Hastaydı. Kendini doktorlara da göstereçekti.

Sonra, bir hafta geçmeden, dostları ve hayranları sabahleyin otelde kendisini bulamadılar. Gitmişti. Tıpkı geldiği gibi, hiç kimseye haber vermeden. Öyle, durup dururken, sadece "içi sıkıldığı" için.

Bu adam Sait Faik'ti.

Sait Faik 11 Mayıs gecesi, hayata gözlerini yumdu. Gazeteler, strozdan öldüğünü yazdılar. Muhtemeldir. Ama asıl, içini doldurmuş bulunan o tarifi imkânsız hüzüne dayanamamış olmanın neticesidir bu ölüm.

1907'de Adapazarında doğmuştu. Orada Rehber i Terakki mektebinde okumuş, ilk tahsilini yapmıştır. Bütün talebelerin en çalışkanı değildi, hiç bir zaman da olmamıştır. Bir ara İstanbul Erkek lisesinde bulunmuş, sonra Bursa lisesinden mezun olmuştur. Bu mezuniyet için daima "heyyamola ayla" derdi. Buna rağmen, sonradan anlattığı hâtıralar arasında şu var dır:

" Bursa lisesinin şimdi müdürü mü, yoksa edebiyat hocası mıdır bilmem, Mümtaz bey, bir tahrir vazifemin altına şunları yazmıştı. Yatın bunları neşredeceksiniz. Daha itinalı olmanız lâzım! Halbuki hâlâ, itinasız neşredip duruyorum." Tahsile devam maksadiyle, Fransaya Grenoble'a gitmiş, fakat tamamlamadan, üç sene sonra dönmüştür. İşte ilk hikâyelerini, memlekete dönüşünde Vakit'e yazmaya başlamıştır. İlk kitabı "Semaver" 1936da çıkmıştır. O yandan bu yana Sait Faik edebiyatımıza Lüzumsuz Adam, Mahalle Kahvesi, Havada Bulut, Kumanya, Havuzbaşı, Son Kuşlar, Bir Takım İnsanlar (Roman), Şimdi Sevişme Vakti (Şiirler), Kayıp aranıyor (roman), Alemdağında Var bir Yılan'ı hediye etmiştir. İnanılsın ki bu hediyeler, paha biçilemez hediyelerdir, zira edebiyatımızda yepyeni bir devrin kapılarını, hem de pek çok kimseye, ardına kadar açmıştır. Edebiyatımızda, bir Sait Faik Mektebi olmuştur.

Bazı şöhretler vardır, kıymetleriyle mütenasiptir. Bazıları vardır, sabun köpüğüdür. Birinciler ikincilerden, ancak senelerle ayrılırlar. Bugün için söylenebilecek şudur; Türkiyede "Hikâye" denilince, akla gelen isim Sait Faik'tir. Ölüm, henüz bundan bir şey değiştirmiş değildir. Hikâyelerinde "yaşamayı, en kötü şartler içinde de olsa, sevdiren, yaşayışın çirkinliklerini örtbas eden; onu, siz çirkin sanıyorsunuz ama o kadar değil canım der gibi, gülerek beğendirmeğe çalışan" bu "yalnız adam" artık sevdiği, fakat anlaşamadığı insanların arasında değildir.

Ortada kalan hikâyeleridir, eserleridir. Daha sağlığında, Amerikanın Mark Twain Edebî Cemiyetine âza seçilmek suretiyle kitaplarının ilk taltifini görmek mazhariyetine erişmiştir. Bunu, başka mazhariyetlerin takip edeceğini sanmak, büyük ihtiyatsızlık olmamalı.

OPERA ALBÜMÜ

(AKİS), bu sayısından itibaren okuyucuları için orijinal bir müzik makale serisi takdim ediyor. Okuyucularımız her hafta bu sahifede bir de "Opera Kılavuz" na sahip olacaklar ve bu suretle ileride "AKİS" ni koleksiyonu ile birlikte ayrıca bir de "Opera Kılavuz" na sahip olmuş olacaklardır. "Opera Albümü" ismini verdiğimiz bu yazı Beri-sinde ele alınan operanın mahiyetti, teknik durumu ve mevzuu üzerinde kafi derecede malûmat verilecek ve böylece gerek sahnemizde oynanan ve gerekse radyoda dinlenen her opera hakkında önceden bir bilgi ve bir fikir elde edilmiş bulunacaktır.)

NORMA

Bestekâr : Vincenzo Bellini (1 Kasım 1801 de Catanıada doğdu, 24 Eylül 1835 de Paris civarında Puteaux'da öldü. Bellini 19 ncu asır başında İtalyan operasının lirik romantik istikametinin en mühim temsilcisidir.)

"Norma" operasında dramatik koloratur soprano ön safı işgal eder, İtalyan melodisinin hislıliği, eserde bilhassa rahipler korosunun muhteşem atmosferi ile şayanı dikkat bir tarzda bağlanmıştır. Eser, baş rolü oynayacak olan koloratur soprano'nun kuvvetı sayesinde bugün de muvaffakıyetle temsil edilebilir.

Şahıslar : Norma (Koloratur soprano), Sever (dramatik tenor), Adalgısa (lirik soprano), Orovist (Bas), Clotilde (soprano), Flavius (lirik tenor).

Mahal : Galia. Zaman: İsadan 30 yıl önce. Kuvvetli bir koro. Bale, orta orkestra (49 enstrüman). Orkestraya ilâve olarak harp ve tuba. Sahne müziği için 26 ağız sazı ve davul. Operanın devamı 2,5 saat.

Sahneler : Birinci perde birinci tablo mukaddes koru. İkinci tablo Norma'nın kayalıklardaki ikamet gâhı, ikinci perde ve üçüncü tablo ikinci tablonun aynı, dördüncü tablo orman, beşinci tablo koruluk.

MEVZU

Romalılar Galia'yı işgal ettikten sonra buradaki Mecusilere çok fena muamelede bulunmaktadırlar. Bu vaziyet karşısında Mecusilerin baş rahibi Orovist, dindaşlarını Romalılara karşı ayaklanmaya davet etmektedir. Fakat baş rahibin kızı baş rahibe Norma, Romalı kumandan Sever ile sevişmiş ve ondan iki oğlu olmuştur. Norma bundan dolayı Romalıların aleyhine bir savaşa girişilmesini istememektedir. Ancak Romalı kumandan Sever şimdi de rahiblerden Adalgısa ile sevişmektedir. Norma bunu haber aldığı zaman hiddetinden ve ıstırabından iki çocuğunu öldürmek ister, daha sonra da bu fikrinden vazgeçip iki çocuğu Severe göndermek kararını verir. Çocuklar ona aittir ve Adalgısa da onların annesi olmalıdır. Diğer taraftan Adalgısa, Sever'den ayrılmak ve rahibe kalmak kararındadır. Norma'nın bütün plânları bozulunca Mecusilere savaşa başlamak işaretini verir. Dışarıda muharebe başlayınca Sever mabede girerek Adalgısayı kaçırmaya uğraşır, bunun üzerine Norma imdat çağırır, içeri giren Mecusiler Sever'i yakalarlar, bu sırada Norma mabedin mukaddes çelengini kırar ve her ikisine de baş rahibin huzuruna götürürler. Norma sorgusu esnasında kendisinin de gunahkâr olduğunu söyler ve Sever ile birlikte ölume mahkûm edilir. Sever, Norma'nın kendisini ne kadar çok sevdiğini anlamıştır. Her ikisi de odun yığınının üzerine çıkarlar ve alevler arasında can verirler.

İsmail Dümbüllü • Nimet Alp

Bizde hasılat rekoru

Sinema

Festivalin fiyaskosu

Film Dostları Derneği tarafından tertip edilen festival köy düğünleri gibi neticelendi

Yanı patırdılı

Azası yekûnu parmakla sayılabilecek bu dernek hakikatte bir kışı tarafından idare edilmektedir. Bu mevsim, memlekette yapılmış kırktan fazla filmden, bu tek seçici sekiz film ayırmış, festivale onları sürmüştür. Bunlar, «Mahallenin Namusu», «ölüm Saatı», «Öldüren Şehir», «Altı ölü "Var», — ne çok ölü — «Edi ile Büdü Tıyatrocu», «Leylâklar altında», «Salgın» ve «Bir Şehrin Hikâyesi» idi Milletler arası festivaller usulüne uyularak seçim yapılacaktı

Bereket versin, tek seçici, dernek gibi idare edeceğini zannettiği bir jüri heyeti tertip etmek gafletine düşmüştü. Jüri âzası, daha ilk filmler başlar başlamaz, onları seyretmek istememiş, protestolarla durdurmuştur Neticede, hiçbir filmin mükâfata lâyık olmadığı ilân edilmiştir

Kazananlar

Buna rağmen, tek seçici ve idareci, festivalın büsbütün fiyasko vermemesi için jüriden artistlerden en iyilerini, en iyi senaryoyu falan ayırmasını rica etmiştir Jüri âzasından rey verecek yerde istifa edenler olmuş ise de, bazıları Dostluk adına bir seçim yapmağa razı oldular Netice tuhaf çıktı Meselâ, en iyi senaryo ««Bir Şehrin Hikâyesi» isimli kısa dokümanter filme verildi Halbuki milletlerarası usullere göre, bu tarz filmler, uzun metrajlı ve mevzulu filmlerle müsabakaya sokulmaz Sonra, en iyi artist diye kazandırılan Lâle Oralioğlu, oynadığı filmde bir başkası tarafından konuşturulmuştur, rolünü kendisi konuşmamıştır Bu da milletlerarası kaidelere uygun değildir

Yine mansiyon alan artistlerden Cahit Irgat, jüri tarafından beğenilmiyen bir filmin kahramanı olarak oynuyordu Bu kadar kötü bir filmin artisti nasıl beğenilir? Beğenildiğine göre filmi de, sanatı sayesinde kabili tahammül hale getirmesi lâzım gelmez miydi?

Dost adama acı söyler

Fena çok fena bir huyumuz var Büyük lâflar altında hasis menfaatler saklayarak, herkesi kör ve âlemi sersem yerine koyarak teşebbüse girişiyoruz. Prodüktörler «halk böyle istiyor» diye âdi ve bayağı filmler meydana getiriyorlar, kendi bilgisizliklerini, zevksizliklerini zavallı halka yükletiyorlar. Sanat kabiliyeti ve umumi kültürü seyrettiği üç buçuk yabancı filmden ibaret, ömründe bir stüdyo yüzü görmemiş, doğru dürüst ana dilini dahi yazamayan kimseler, bugünden yarına kendilerini senaryocu ve rejisör ilân ediyorlar Suratına pudra sürmeyi bilmeyen, yüksek ökçeli iskarpini ile nalın tıkırdatır gibi yürüyen bedbaht kızların yıldız" olmak heveslerini istismar ederek «hayata» atılmağa teşvik eden filmciler ve neşriyat görüyoruz Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, Film Dostları adı altında ve milletlerarası kaideleri tatbik iddiasıyle, festivaller tertibine ve bu iş için, muhtelif şahsiyetleri jüri âzalığına getirmek suretiyle iyi niyetlerinden, ve ismi sıfatlarından istifadeye kalkışıyoruz

Dostluk ve sanat adına olsun böyle şeylerden vazgeçelim fa

Zevk Sansürü Lâzım

İkinci Dünya Savaşı sonunda dünya filmciliğindeki kalkınmaya muvazi olarak memleketimiz ,film endüstrisinde de bir hareket başlamış ve filmciliğimiz kısa bir zaman içinde adet olarak film imali bakımından Avrupa memleketleri arasında beşincilik mevkiini almıştır

Film imalinin böyle birden bire artmasına sebep, filmciliğimizin "Altın Devri" denecek bir devri yaşamasıdır Çeşitli ticarî işlere sermayesini yatırmış olan kimseler filmcilikte büyük bir kâr görerek teşebbüslerinin konusunu değiştirmişler ve yabancısı oldukları bir işte şanslarını denemiye kalkmışlardır

Filmlerimizin büyük bir ekseriyetinin en ufak bir zevk unsuru taşımamasının sebebini buna dayamak pek de yanlış olmıyacaktır. Az sermaye ile, hatta çok zaman oradan buradan elde edilen bir miktar borçla işe girişen prodüktörler film meydana getirirken asgarî para sarfiyle, büyük bir servet avına çıkmakta, bunun için de malûm bazı çarelere baş vurmaktan kaçınmamaktadırlar

Bu çarelerin başında meşhur göbek sahneleri gelmektedir. Tanınmış bir iki ses yıldızına mikrofon başında bir iki de şarkı söyletilince mesele hallolmakta ve ticarî gaye elde olunmaktadır

Bu gibi hususî teşebbüslerin ticarî gayeyi ilk plânda tutmalarını tabiî bulmak lâzımdır Böyle olmakla beraber prodüktör özentilerine seyircinin zevkini istismar etmek fırsatı da verilmemelidir

Halen mer'i olan film ve senaryo kontrol nizamnamesinde bu hususa dair bir hüküm yoktur Bu sebepten dolayı "Zevk Sansürü" nü seyircilerin yapması gerekmektedir

İyi filmlere gösterilen rağbet, kötü film imal eden prodüktörlere ders olmamakta ve ekseriya aşağı kalitede, sırf vurgun gayesiyle film meydana getirenler şu mütaleada bulunmakta-

«hisar

"Evet, " " adlı film çok iyi hasılat yaptı amma, yüz yirmi bin liraya çıktı. Benim basit müzikal komedim ise otuz, otuz beş bin lirayla meydana geldi. Hasılat bakımından büyük rağbet gören filmden sadece yirmi bin lira az kazandı Yüz yirmi bin lira koyup, yüz bin lira kazanmak değil, otuz beş bin lira koyup seksen bin lira kazanmak marifet "

Bu sözlerde mübalâğa payı aramak maalesef boşunadır. Her türlü zevk unsurundan mahrum filmlerimiz, yukarıda saydığımız bir iki sebep yüzünden hasılat rekoru kırmaktadırlar

Bizce filmciliğimizin kalkınması için her şeyden evvel "Zevk Sansürü" lâzım gelmektedir Bu işi de halkımız yapacak ve kötü filmlere paydos borusu çalarak, temiz film meydana getirenlerin cesaretlerini arttıracaktır.

Bu yıl çevrilen filmler arasında en azından sekiz kaliteli eser sayılabilir Kırk üç filmden sekiz filmin kaliteli olması şüphesiz filmciliğimiz için övünülecek bir hadise değildir Fakat ne de olsa bu, filmciliğimizin yarını hakkında biraz olsun iyimser düşünmiye vesile teşkil etmektedir

Tiyatro

Mevsim kapandı

İstanbul, mayıs sonunda kapanması lâzım gelen tiyatro mevsimini 15 gün evvel sona erdirdi "Küçük Sahne" bu mevsim tek telif eser oynamadan, oynamak şöyle dursun, sozunu dahi ettirmeden perdesini indirdi

Şehir tiyatrosu dram kısmı, Ankarada oynanmış iki eseri "Ramak Kaldı" ile "Gelin" i sahneye koymak gafletine düştü. Çünkü aleyhine bir mukayese imkânı verdi ki, bu aynı zamanda rejisörlüğün de pek işinin ehli olmadığını gösterir. İyi bir rejisörün vasfı, her şeyden evvel, kusurları göstermemek değil mıdır?

Şehir komedi kısmına gelince, bu sahnede hemen her mevsim bir Vasfi Rıza hâdisesi olur Gene de oldu Cevat Fehmi Başkut un bir komedisinde rol almak istemedi, bu yüzden temsiller gecikti Sonra?!... Sonra hiç

Bilindiği gibi, İstanbulda Şehir Tiyatrosunun bir Eminonü sahnesi de vardır. Haftanın, kendisi için belli, fakat halk tarafından bir turlu akılda tutulamayan günlerinde temsiller verir

Vermese daha iyi.

Çünkü bu sahne, bilhassa genç müelliflerin eserlerinin genç artistler tarafından oynanabilmesi orada "avant garde" temsiller verilmesi için yapılmıştı

Tamamen aksine, meselâ "Renkli Fener" gibi yarım asır evvelinc ait bir melodram adaptasyonu eserler oynandı ve müthiş de rağbet gördü Yerli filmler gibi

İstanbulun en sevimli artistlerinden Muammer Karaca, bu mevsim Turk sahne tarihine geçecek bir şey yaptı "Cıbalı Karako'u" ismili adapte bir vodvilin üç yüzüncü temsiline muvaffak oldu Hattâ bu sayıyı aştı bile

Muammer Karaca, şimdi kendisine hususi bir sahne yaptırmaktadır

Mevsim kapanırken, İstanbul Belediyesinin İpek Sinemasını tahliye ettirttiğini de ilâve edelim Melek de yakında boşaltılıyor Fakat Sümer Sineması dâvası neticelenmeden, Şehir Tiyatrosu, sahnelerini buralara nakledemiyecektir

Malûm olduğu üzere adı geçen sinemaların binaları belediyenindir, tiyatroları buraya getirmek niyeti vardır. — fa

Bir Japon Şiiri

Unutulmuş Şeyler

Kumun üzerinde
Bırakılmış bir su parçası,
Denizin bir unutkanlığıdır

Uzak dağlarda
Kaybolmuş bir bulut
Ruzgârın bir unutkanlığıdır,

Toprağa düşmüş
Gümüşlü bir kanat,
Geçen bir kusun unutkanlığıdır

Ve hülyaya dalmak
Ve ağlamak ihtiyacı
Gençlik günlerinin unutkanlığıdır

(Başo'dan)

Çinicilik

Fureya Kılıç Sergisi

Eski mimari eserlerimizin özelliklerini yapan çiniyi bu gün de evlerde, parklarda kullanmak şüphe yok ki, benliğimize dönüş olacaktır Fakat her şeyde olduğu gibi, çiniyi de yeni mefhumlara göre yapmak, günün şartlarına uygun hale getirmek lâzımdır.

Fureya Kılıç bir denemeye girişmiş ve muvaffak da olmuştur. Onun altı ay evvel Ankarada Helikon galerisinde bir sergi açtığı hatırlardadır Şimdi de İstanbulda Olgunlaşma Enstitüsü eserlerine yer vermiş bulunuyor

Doğrusu Fureya Kılıç kendisine en uygun dekoru bulmuş Enstitü teshir katına Beyoğlu caddesinden girerken evvelâ Olgunlaşmanın Türk eski mollilerini ne büyük bir zevk ve meharetle yenilemiş olduğunu görüyor, hayran kalıyoruz Aynı duygu Fureya Kılıç'ın sergisine girince de devam ediyor Çünkü Olgunlaşma enstitüsünün kumaş ve nakışta yaptıklarını, Fureya Kılıç, çinide tekrarlamaktadır İnsanın Turk sanatı adına iftiharla göğsü kabarıyor,

Fureya Kılıç bu sergisinde 145 parça eser teşhir etmektedir, Aralarında 36 guaş vardır Geri kalanlar masa halına konulmuş, tabak, desti, tepsi ve pano halında çinilerdir

Mayıs sonuna kadar açık kalacak sergideki çinilerden çoğu daha vernisaj günü, şehrimizin seçkin ve aydın kimselerinden mürekkep davetliler tarafından satın alınmıştır —fa.

Dünyadan haberler

Alman arkeologlarının bayram günü

Berlin — Batı Almanyadaki bütün arkeoloji araştırma enstitülerinin temsilcisi sıfatiyle Berlindeki Alman arkeoloji enstitüsü, kuruluşunun 125 nci yıldönümünü kutlamıştır. Enstitünün reisi Prof Bohringer bu münasebetle yapmış olduğu bir konuşmada, Alman arkeoloji enstitülerinin bu güne kadar Antik sahadaki keşiflerini belirtmiş ve bilhassa Alman arkeologları tarafından keşfedilen Olimpia ve Bergama mabetlerinin ehemmiyeti üzerinde durmuştur. Olimpia mabedinin keşfedilmesiyle bu yolda yürünerek diğer tarihî eserlerin de ortaya çıkarıldığını söyleyen Prof Bohringer, bundan sonra 1829 yılında kurulan Alman arkeoloji enstitüsünün onceleri yalnız kendi parası ile hayatını idame meye çalıştığını, müteakiben Prusya Kralı ve onu takiben de Prusya Devleti tarafından finanse edildiğini ve boylece daha verimli bir hale geldiğini konuşmasına ilâve etmiştir

Egk'in <<Sihirli Kemanı>>

Stuttgart — Werner Egk'in "Sihirli keman" ismili operası, bestekârın yapmış olduğu tadillerle Wurtemberg Devlet Operasında yeniden temsil edilmiş ve büyük bir muvaffakiyet kazanmıştır Bestekârın ilk operası olan "Sihirli Keman" 1935 yılında sahneye konulmuş ve bundan sonra hemen bütün opera sahnelerinde yer almıştı Fakat Werner Egk, composition'daki tecrübesizliğini ileri sürerek, bu operasının ilk şeklini pek beğenmemiş ve ilk fırsatta bunun üzerinde tadiller yapmaya karar vermişti Werner Egk şimdi bu eserini yeni şekli ile temsil ettirmiş ve eskisinden daha fazla bir başarı kazanmıştır

«Tannhaeuser»deki çoban çocuğu

Bayreuth — Rejisör Wieland Wagner, bu seneki Bayreuth festivalinde sahneye koyacağı "Tannhaeuser" operasında çoban çocuğu rolüne ilk defa olarak bir çocuk koyacaktır. Şimdiye kadar umumiyetle bu rolü kadın sanatkârlar yapmakta idiler. Wieland Wagner, bu rol için Bayreuth mektep talebeleri arasından bir ve Dresden operası çocuk korosundan da iki küçük seçmiştir. Bunlar on birer yaşındadır Operadaki çoban çocuğunu sırası ile bunlar temsil edeceklerdir Rejisör Wagner aynı zamanda, aynı operadaki dört has oğlan rolu için de sahneye kadınlar yerine çocuklar çıkarmak kararındadır

SPOR ÂLEMİNDE

Suna Aksoy kortlardan kayboluyor

Tenis

Yeni mevsimin başında

Tenis, memleketimizde bahar sporudur. Bahar gecikince, raketler de kılıflarından, yahut preslerinden —, geç çıkar Bu sene de öyle oldu Ama, çıktı. Tenisçilerimiz, çalışmalarına başlamışlardır

Seneler var ki teniste, üç as, Sedat, Suat, Şirinyan kortlarda yüzümüzü ak eder, kendi aralarındaki rekabetle sporun bu şubesine bir canlılık verirlerdi Şimdi, bir rekabet İstanbul ile Ankara arasındadır

Gerçi İstanbulun iki kuvvetli elemânı, Uğur Sevindik ile Refet Akpınar Ankaraya gitmişlerdir, ama İstanbul bu mevsim de başkente ağır basacak durumdadır Avusturyalı antrenör Veiss, Nazmi Barı, Suzan Güven, Behbut Cevanşir ve Fehmi Kızıl'ı eskisi ciddî surette çalıştırmaktadır Buna mukabil Ankaranın antrenörü, gene Avusturyalı Nusterer daha ziyade gençlerle uğraşmakta, istikbale hazırlanmaktadır

Ankaranın tenis şampiyonası 13 haziranda başlayacaktır. Favori Cihat Özgenel'e rakip olarak Uğur Sevindik, Refet Akpınar, Suat Baykurt, Erol Bolel, Kemal Baş, Celâsın Lüy sayılabilir. Kadınlarda ise, Bahtiyeden sonra Suna ve Tuna kardeşler de bu yıl kortlarda görünmiyeceklerine göre gözler İfakat, Mengü, Gülseren ve Zişana çevrilmektedir

Ankaranın bir avantajı daha vardır: Kapalı spor salonu inşaatına başlanılmıştır ve Demokrat iktidarın "seri temel atma merasimleri arasında onun da temeli atılmıştır. Bir yandan da, Tenis Kulübü, harıl harıl, yeni binasının inşası ile meşguldür

Güreş

Şampiyonada şansımız

Şu satırları okuduğunuz sırada Japonya da sekiz yağız Türk pehlivanı, 1952 olimpiyat oyunlarında iyice sarsılmış bulunan, serbest güreş üstadları sıfatımızı korumak için hazır bulunuyorlar Bu sekiz gencin meziyet ve kabiliyetleri, kusurları nelerdir?

Hüseyin Akbaş

Kadronun en genci ve fizik bakımından en az avantajlısı, hattâ bir ayağı da aksak, Buna mukabil, Yaşar Doğunun tâbiri ile, «çok pehlivan çocuk». Serbest güreşin bütün inceliklerine ve oyunlarına vâkıf. Hele çengel gibi bacakları ile taktığı sarmalar söküleceğ gibi değildir. Bu siklette Ali Yücel den sonra güreşen en olgun eleman Zayıf tarafı greko.romen bilgisinin noksanlığıdır

Mustafa Dağıstanlı

En büyük meziyeti daima yenici oyunlara gitmesi ve tuşu bol olmasıdır Acı bir kuvvete sahip, mücadeleden yılmaz, dinamik bir güreşçi. Omuz başları ve kolları gayet kuvvetli, onun için birçok pehlivanlarımızın yapâmadığını kolayca yapmakta, yerdeki hasmını tuttuğu gibi havalandırâbilmektedir Bu sebepten yer güreşinde de çok avantajlıdır. Güreş içinde ambale olmamak şartiyle, kolay yenilir bir güreşçi değildir, Şampiyonluk ihtimali mevcuttur

Bayram Şit

Olimpiyat şampiyonu ve bu unvanın haklı pehlivanı, 1962 de bu unvanı kazandığından beri büsbütün ilerlemiştir Bu sırada tam formunda bulunuyor. Serbest güreşin bütün girdisine, çıktısına vâkıf. Ağır başlı Ve sağlam giden bir güreş tarzı var Tecrübesi de kuvveti kadar büyüktür Sıkletinde dünyanın en iyi serbest güreşçileri ve İsveçli Andenberg olmasına rağmen şampiyonlukta en fazla ümit beslediğimiz güreşçidir

Osman Kanbur

Genç, sempatik ve müthiş kuvvetli bir pehlivan Serbest güreşi ve onun kadar greko-romeni de gayet iyi biliyor ve tutturdu mu kırıp geçiren güreşler çıkarıyor Yalnız bu meziyetlere mukabil daha müsabakaya girmeden kendi kendını demoralize ettiği çoktur Aksi takdirde çok iyi neticeler alabilir

Mindere çok güzel yaraşan bir pehlivan, erkek güzeli. Akıcı bir stili var Güreşi gayet kolay yapmakta, grekoromen bilgisi de yerinde Yalnız güreş içinde kendini kaybetmese ve galibiyetlerini tuşla temin etse bize çok iyi bir netice getirebilir Pehlivanlığı ve efendi güreşi ile çok takdir toplayacaktır.

Toptan istifa hakkında

Eşfak AYKAÇ

Evvelâ dedikodu halinde kulağımıza gelen Futbol Federasyonunun toptan istifası haberi bilâhare tahakkuk etti Alâkalıları bu ısrara sevkeden anlaşmamazlığın bertaraf olunacağı ümidile beklerken, anladık ki sadece hayalperest imişiz

Beden terbiyesi ile Futbol federasyonu arasındaki görüş ayrılıklarından neşet ettiğini duyduğumuz hâdisenin mahiyeti nedir, haklısı ve haksızı hangi taraftır? Malûmumuz bulunmuyor

Bundan dolayı kimleri kasdettiğimiz bilmeden, haksız tarafa, aklımıza gelen en münasip ifadeyle hitap ederek, diyeceğiz ki: Yaptığınız "düşüncesizlik"tir

Düşüncesizliktir, çünkü, vukuuna meydan verdiğiniz bu hâlin gayrı kabili içtinap, çeşitli tahrikâr akisleri, yarınki millî müsabakalar üzerinde kötü tesirler icra etmesin olamaz

Düşüncesizliktir, zira, bu yüzden uğrayabileceğimiz mağlûbiyetlerin, Turkiyeyi daima küçümsemiş ve küçümseyecek olan mağrur ecnebilere rahat rahat konuşmalar imkânı hazırlayarak futbolümüze, yeniden dirilmesi uzun yıllara mütevakkıf itibarından çok şey kaybettireceği şüphe götürmez

Hulasa, bu versiz dargınlık, bu mevsimsiz küskünlük, burada, bir bir sıralanamıyacak kadar fazla; daha pek çok sebepten dolayı düşüncesizliktir

Ne kadar yazık ki, millî takımımız, en korkunç rakibi, kendişini himaye etmek mevkiinde olan teşekkullerin şahsında buluyor

Bütün bu bahtsızlık içinde bir eseri talih addedilmek lâzım gelen tek husus, yukarıdan beri tebarüz ettirmeğe çalıştığımız gayrı musait durumu şüphesiz müdrik olarak Ulvi Yenal'ın, metruk gençlerimizin babalığını kabul etmesidir

Gösterdiği feragatli cesaretten dolayı, kendisini şükranla bir kere yâdederken, talihin bu sahadaki derin vukufuna mazahir olmasını diler, gerek kendisine, gerek gençlerimize, muvaffakiyetler temenni ederiz

İsmet Atlı

Mindermizin ikinci Yaşarı olmağa namzet güreşçimiz, Güreşe âşık bir pehlivan Gelmiş geçmiş güreşçilerimizin en acı kuvvetlilerinden. Üstelik imanla ve azimle güreşir Serbest ve greko-romen güreş bilgisi için mükemmel diyebiliriz Sıkletinde dünya-

nın en iyi güreşçileri olmasına rağmen bir şampiyonluk beklemekteyiz. Ah, bir parça daha çabuk olabilse idi

Âdil Atan

Yağlı güreşin ustalıkları ile minder güreşini artık birleştirmiş bulunuyor Kuvvet ve tecrübesi de var Zaman zaman umulmadık mağlûbiyetlere uğramasının sebebi, müsabakalara hep aynı formda ve tam hazırlıklı çıkamamış olmasıdır Bu sıralarda iyi bir form tutmuştur Kusurunu kapatır ve musabakanın sevk ve idaresini başarabilirse dereceye girebilir

İrfan Atan

Son senelerde bir hayli ilerleşti ve rakiplerine cüsse itibariyle yanaştı Teknik bakımdan onların pek çoğundan üstün, kuvvetli ve pehlivan bir eleman Yalnız biraz monoton bir güreş tarzı var Evvelce bir hayli terlettiği rakipleri karşısında nefesine itimat ile güreşirse onu dömifinallerde görebiliriz T Ü

Futbol

Futbol liklerı yarıda kalmak tehlikesinde

Bu sene İstanbul profesyonel ve amatör birinci küme maçlarının tamamlanmaması büyük bir ihtimal dahilindedir Bunun en büyük âmili de stad davasıdır: Halbuki İstanbulda ismi "stad" olan dört tesis ve adına futbol sahası denilen bir o kadar da futbol alanı mevcuttur, fakat yanlış bir düşünce tarzı ve fena organizasyon bu sekiz futbol meydanını İstanbula gayrı kâfi kılmaktadır, hem de bazan haftada beş gün müsabaka yapıldığı halde ..

Bir taraftan teşkilât, diğer taraftan kulüpler stad mefhumunu yanlış anlamaktadırlar. Bir stadyum inşası kararlaştırılırken her şeyden evvel muazzam beton tribünler, zarif tribün damları, mermer sütunlar, yaldızlı şahane kapılar akla gelmektedir Halbuki birinci plânda gözönünde tutulacak nokta futbol oynanacak sahanın ta kendisidir Bunun tanzim edilmesi için artık klâsik olmuş metotdar vardır ve bunun temini de işin en ucuz tarafıdır. Şatafata kıymet verip sahayı ihmal ettiğimizden, drene edilmiş bir toprak, ıslah olunmuş, bu ise mahsus bir çimen temin edemediğimizden mevsimin büyük bir kısmında bu adı stad mahallerde ya toz toprak veya çamur içinde çırpınıyoruz veya elleri miz böğrümüzde maç yapamadan kalıyoruz

Bugün dünyanın hiçbir tarafında büyük masraflarla meydana gelecek, mermer sütunlu, şatafatlı, lüks tribünlü stad yapılmamaktadır Olimpik stadlarda bile birinci plânda sahanın ve pistin mükemmelliği, sporcuların soyunma ve istirahat yerleri, sıhhî tesisler ele alınmakta, tribünlerin inşasında büyük masraflı teferruata kaçılmadan seyirci adedinin artırılması çareleri aranmaktadır

İstanbulun Mithatpaşa Stadı bu günkü ihtiyaçlar karşısında bir lüks gibi kalmaktadır Aynı masraflar da ya mâkul bir şekilde yapılmak şartiyle pekâlâ daha büyük ve sporcular için daha elverişli bir stad yapılabilirdi Birer stada sahip olmak üzere çalışan kulüplerimizin de aynı yoldan yürüyerek esas gayeden uzaklaştıkları ve bu yüzden giriştikleri inşaat işini bir türlü ikmal edemedikleri de gözönünde dedir.

Bugün, bütün kıyametin üzerinde koptuğu Mithatpaşa Stadı İstanbulun ihtiyaçlarına gayrı kâfidir. Bir şehirde stad inşa edilirken nüfusun yüzde 10 u hesaplanarak şehir stadı yapılır İstanbula da yüzbin demiyelim ama, yetmiş beş binlik bir stad lâzımdır. Her sene Mithatpaşa stadının ufaklığından maç sevredemiyen merakı iadedi iki milyonu bulur Kulüpler için kaçırılan iki milyon seyircinin getireceği hasılat

Futbol

Yoksa Serbest Güreş mi?

büyük bir stadın inşa masrafı için çok şey ifade eder.

İş, büyük müsabakalar için bir fek muazzam stad yapmakla bitmez. Bu gün İstanbulda tescil edilmiş kulüp adedi yetmişi bulmuştur Bunlara müsabaka imkânını vermek için ufak semt stadlarına ihtiyaç vardır. Bunlar için büyük masraflara hiç lüzum yoktur Oyuncular için birer soyunma odası ve üzerinde her zaman maç yapılabilecek bir saha kâfidir. Tribünler teferruattan olmalıdır Basit anfiler ve hattâ portatif tribünler ihtiyacı pekâlâ karşılar Dunyanın her yerinde bu ufak semt sahaları kulüplerin hem antrenman sahası vazifesini görür, hem de mahallî liklerin oynanmasını sağlar İstanbulda ufak bir himmet ile bu hale gelecek nice arsalar mevcuttur

Stad ve saha işini bu şekilde ele almadıkça İstanbulun futbol dâvası halledilemez T Ü

At yarışları

Bu Senenin Hususiyeti

Memlekettimizde yirmi beş senedenberi resmî koşular tertipliyoruz, ilk defa Devlet haralarında başlayan yetiştiricilik de hususî teşebbüslerin sırf yarış atı elôvajına hız vermeleri neticesini doğurmuştur Bunun haricinde, koşuların mühim bir hususiyeti daha var Bahsimüşterek!

Beynelmilel yarış nizamlarında, yarışların esasını teşkil eden bu iki ana unsur - at ve oyun - birbirinden ayrı olarak mütalea edilir. Fakat umumiyetle hipodromları dolduran halk, organizatörlerin bu iddialarına kulak asmaz! Onlar için at yarışları bir bütündür. İçinden at sahibi, yetiştirici, at, cokey, bakıcı, bahsimüşterek, komiserler, cokey kulup, şu, bu diye bir ayırma yapılamaz Bunların hepsi birbirine bağlı, birbirinin tamamıdır

Bu derin munakaşayı şimdilik burada keselim Gelelim bizim koşularımızın bugünkü haline

1953 yazında İstanbul koşularının ortalarına gelindiğinde, uzun zamandır intizar edilen, «Türkiye At Yarışları Kanunu», Büyük Millet Meclisinden çıkıverdi. 1950 de kurulan Jokey Kulubumüz aradan geçen müddet zarfında hareketsiz kalmış, binnetice kanunun çıkması ile yükleneceği vazifelere hazırlanamamıştır

Kanun hükümlerine göre, Türkiye hudutları dahilinde at yarışları ve bahsimüşterek tertiplemek hakkı Tarım Vekâletine verilmiyordu. Tarım Vekâleti de bu haklarını isterse, gayesi atçılık ve yarışçılık olan menâfii umumiyeyi hadım bir cemiyete 20 30 sene müddetle devredebilecekti Memleketimizde de bu şartları hâiz tek teşekkül Jokey Kulübü olduğuna göre .. Ona devretti

Şimdi, bütün dunyada olduğu gibi, Türkiye de de at yarışlarını Jokey Kulübü idare ediyor Buraya kadar her şey istenilen ve muvafık şekilde cereyan etti 1954 senesi Jokey Kulübünün ilk tam ve resmî başlangıç yılı oldu Lâkin meydana, tahminlerden pek fazla muşkiller çıktı, ötedenberi vilâyet bütçesinin gelir kısmına kabarık bir yekûn ilâve ettiği için meselâ Ankara Muhasebei Hususiyesi at yarışları tertip etmek hakkının elinden alınmış olmasına hiç de memnun görünmedi 1953 de 14 haftalık Sonbahar koşuları için 45bin liraya kiraya verdiği hipodrom için bu sene 8haftalık ilkbahar da dahil olmak üzere Jokey Kulübünden 250 bin lira talep etti. Ayrıca hipodrom tesislerinin kurulmuş olduğu arazi de Belediyenin malı imiş! Tabiî Belediye de ayrıca para istiyordu. Bu kadar kira verilemeyince az daha Ankara ilkbahar koşuları yapılamıyacaktı Henuz durum katiyet kesbetmiş

değildir

Jokey Kulübü idari bazı müşkulleri le uğraşırken, maalesef müstakil ve tatminkâr olmayan bir komisyon teşkil ederek, 1954 senesinin resmî programını hazırlamaya çalıştı. Bazı bakımlardan bu iş tam bir fiyasko oldu. Ama İstanbul koşuları ve ikramiyelerin arttırılması takdire değer bir başlangıçtır

Bu yılkı koşulara nispeten az atın ıştırak edeceğinden korkuluyordu Geçen sene İngiliz sınıfında pek çok arızalananlar olmuştu. Programdaki hafif genişleme ve tenevvü ile bilhassa ikramiyelerin artmış bulunması bir takım yeni atçıların ve atların toplanmasını sağladı. Bugünkü programlara geçen senelerdekinden daha az sayıda atın ıştırak ettiği söylenemez. Bununla beraber hariçten at ithali meselesinin programlaştırmasından ve lüzumlu muamelelerin peşini kovalamaktan elbette vazgeçilmemelidir.

At yarışlarının organizasyon, idarî elemanlar ve yetiştiriciler bakımın pek çok davaları var. Bunları peyderpey ele alacağız.

Duyulmamış Haberler

19 Mayıs stadının daha fazla seyirci alması için tadil edileceği haberi üzerine İstanbulun büyük kulüpleri esasen natamam bulunan Mithatpaşa stadında da bir tadilât yapılarak stadın 40 bin kişilik hale sokulması için teşebbüslere girişmişlerdir

Musabakaların ehemmiyetine göre uzun veya kısa kamplar yapan büyük kulüpler, teşkilâtın da her sene millî takım kampları için bir hayli masraf ettiğini nazarı itibare alarak gelecek sene daimî bir kamp yeri tesis etmeyi düşünmektedirler

Millî takım ve Galatasarayın kaptanı Turgay da evlendi. Bundan sonra ciddî bir aile reisi olarak idmanlarında daha fazla gayret sarfedeceğini söyleyen Turgay doğacak ilk erkek çocuğuna Gündüz adını vereceğini ilâve etmektedir. Hatırlar da olduğu üzere Galatasaraylı Naci Özkaya da ilk erkek evlâdına Gündüz adını vermişti

* Kendi şehirlerinde lik maçlarını bitiren birçok futbolcu bu sırada İstanbulda bulunmaktadır. Bunlar büyük kulüplerden birine iyi şartlar ile transfer edebilmek için her gün bir kulübün antrenmanında bulunmaktadır. Bu hafta orta çapta bir kulübümüz antrenmanında bu namzet futbolculardan müteşekkil bir takımla prefesyonel takımını çalıştırmıştır
* Vefa Kaptanı Galibin bu sene futbolü tamamen bırakacağı ve mevsim başında İngiltereye giderek antrenör kurslarını takip edeceği soylenmektedir Bu haber uzerine Galip gülümsiyerek şu cevabı vermiştir: "İngiltereye kurs talebesi değil, futbolcu olarak gitmeyi tercih ederim."
* Galatasaray kulübünün mevsim sonunda yasları ilerlemiş bazı profesyonel oyuncularını kulüpte amatör futbolcu gibi çalışmak veya başka bir kulübe transfer etmekte serbest bırakacağı bildirilmektedir.

İngilterede At Yarışı
Bu resim Sanat sayfasına girebilirdi

OKUYUCULARDAN MEKTUPLAR

Memleketimizde, muhteviyatının esasını. haftanın aktüalitesini teşkil eden mecmualar çıkarılmak istenmiş olâbilir. Fakat daha isin bidayetinde meselâ bir "Time" dergisinin havasını yaşatmalarına imkân olmamıştır. Bunun sebebi nedir, bilmiyorum. Ama Türkiyede bunu yapabilenleri tebrik etmek içimden geliyor. Şimdi aklıma bir şey geldi; Yurdumuzda ciddi mevzuların entellektüel bir kütleye yapılacak ker türlü hitabın okuyucusu olmadığı mülâhazası daima ön plânda yer almış bir düşüncedir. Ne kadar üzücü bir hal değil mi?

İnsaallah bunun aksini ispat etmek şerefi size ait olacaktır

Her mecmuanın bidayette ufak bazı noksanlıkları, kusurları bulunması, biraz düşünce insafı olanlarca gayet tabiîdir Onun için şimdilik bu hususta bir şey yazmıyorum İlerde hala bir arzum kalırsa elbette bildireceğim. Muvaffakiyetinizi en samimi hislerim ve heyecanımla tebrik ederim.

Sacide Gül - İstanbul

**

... Bizleri hayli beklettikten sonra, nihayet çıktı!. AKİS hakikaten güzel bir mecmua, hattâ, belki de mevcutların en güzeli. Siyasî cephesinden baktığımız zaman, kapağının delâlet ettiği temayül içerlerde bitaraf bir mahiyet eliyor. Mamafih, mecmua Celâl Bayarın Reisicumhur seçildiği gün çıktığına göre, hakikaten haftanın adamı odur Bu hususu memnuniyetle kaydettikten sonra temas ettiğiniz diğer konuların tenevvüü ve imzaların intihabındaki seçkin anlayıştan dolayı cidden tebrike şayansınız.

Ancak, memmuanızın tiryakisi olmaya namzet bir okuyucu hüviyetiyle sizlerden biraz daha fazla resimle süslü sahifeler istesem bilmem bu arzumu isaf edebilir misiniz?

Sevim Aykaç - Ankara

**

... Mecmuanızı, heyeti umumiyesile beğendiğimi ifade etmek isterim Hakikaten, her mevzudan cazip gelecek bir tarzda bahsediyorsunuz. Makalelerinizi de, imza ve fikir itibariyle zengin buldum. Bunların devamını temenni ederim.

Yalnız, bir noktaya işaret etmek için müsaade isteyeceğim Bu makaleler, biraz. iktidar partisini fazlaca tutmuyor mu? Halbuki, gazetenin havain ve bilhassa "Yurtta Olup Bitenler" sayfalarındaki haber ve tefsirler mecmuanın tamamiyle tarafsızlığına delâlet ediyor Zaten de öyle olması mecmuayı münevverlere — yani. se" çim tabiriyle, dalgalı kütleye — okutabilmek için sarttır

Tabii ilân bahsinde bu faktürün rolü nedir, onu bilmem Herhalde Demokrat Partiye mütemayil fikirlerden başka fikirleri de sayfalarınızda bulmak, prensiplerinize daha uygun düşecektir.

Tekrar tekrar basarılar diler. Türkiyede Avrupai mânasiyle ilk hakiki aktüalite mecmuasını çıkarmaya muvaffak olduğunuzdan dolayı tebrik -e derim.

İsmail Aksoy • İstanbul

... Bir sayfa açtım, karşıma Halk Partisinin eski Başvekil muavini Faik Ahmet Barutçu çıktı. Arkasından, bir grafik.. Âdeta "Yazık oldu Halk Partisine. Seçim sistemine kurban gitti. Yoksa, millet onu tutuyordu" mânasına geliyor. Sonra, Cezmi Türk, filân.

Gerçi evet, makale sahipleri arasında Demokrat Parti listesinde bulunan isimler de var ama, bunlar da pek koyu demokrat sayılmazlar.

Demokrat Partinin dört yıllık baş döndürücü icraatına dair AKİS'te daha etraflı yazılar bekler, bunların tebarüz ettirilmesi temennisiyle hak ettiğiniz başarıyı dilerim.

Arif Seyhun — Ankara

... Yeni çıkmakta olan mecmuanızı esaslı surette tetkik ettim. Çeşitli branşlara ait mevzular beni fazlasiyle alâkadar etti Bununla beraber bazı eksiklerin mevcut olduğunu müşahede et tim. Bunları: Renkli ve cazip resimlerin eksikliği, okuyucuyu çok defa meşgul eden bilmece köşesinin yokluğu seklinde ifade edebilirim

Emsallerine, mündericattntn zenginliği ve yazarlarının üstün vasıflariyle tefevvuk eden mecmuanın, gözüme batan bu eksiklikleri de kısa bir zamanda telâfi edeceğinizden hiç şüphe etmiyorum.

Dr. Suat Somer - Ankara

**

... AKİS her bakımdan mükemmel. AKİS mecmuası diyemiyorum, zira bizde "mecmua" kelimesi artık hemen tamamiyle ticarî metah mânasına geliyor ve halkı tahrik eden resimlerden mürekkep bir albümden başka şey ifade etmiyor. AKİS'te bundan başka şey bulmak, cidden talih eseri. Ayrıca bir mümeyyiz vasfı da, kalemi her eline alanın yazı yazmamış, yer bulamamış olması.

Yalnız, gönül isterdi ki resimler daha hareketli çekilmiş, daha iyi basılmış olsun. Bunun da ilerdeki nüshalarda gerçekleşeceğinden eminim.

Şeref Gürsoy - Ankara

... AKİS' in çıkışını bir mujde gibi karşıladık ümitlenmekle aldanmadığının zannederim Günlük politikanın yanıbaşında edebî mevzuları, ilmi yazılarla birlikte moda ve sinemayı bulmak şüphesiz ki vatandasın memnuniyetini mucip olacaktır

AKİS. herkesin mecmuası olabildiği gün hiç bir derginin memleketimizde yapamadığını yapacak ve bu sayede de memleket, bibliyografyasında müstesna ve tarihî bir mevkie sahip olacaktır.

İnci Aytaç • İzmir

... AKİS'in çıkacağını haber aldım. Buna, memnun olmakla beraber şu anda, bu işin nasıl başarılabileceğini merak ediyorum. Zira bugüne kadar bizim memlekette görülmüş ve alışılmış bir şey değildi bu. AKİS, her Türk aydını için muhakkak ki bir gün ışığıdır, bir ümittir. «Sıkmayan ciddi mecmua!» Bu vasfa tam mânasiyle malik olmasını temenni ettiğimiz AKİS, umarım ki kendisinden bekleneni verebilsin, ümitlerimizi boş çıkarmasın.

Jale Ergun - Ankara

**

... Mecmuanızın hitap etmek arzusunda bulunduğu zümreler arasında bir de münevver kadını düşünerek, ona bir sahife açmanız beni ve arkadaşlarımı memnun etmiştir. Zira ciddî bir mecmuanın bu suretle kadınların da hergün memleket ve dünya meseleleriyle alâkadar olduklarını teslim etmesini ve okuyucuları arasında bulundurmak istemesini kadınları cemiyetimizde almaya başladıkları mühim mevkiin en sarih delili olarak kabul ediyoruz...

Ayten Türkân • İstanbul

**

... AKİS'i çok beğendiğimi söylemek isterim. Hakikaten, satışını kapağına veya içine koyduğu çıplak kadın resimlerinden beklemeyen, buna rağmen somurtkan yüzden uzak böyle bir mecmuaya sahip olduğumuzdan dolayı bahtiyarız.

Ahmet Vurkan - Ankara

... On altı yasında bir liseli kızım; Okumayı severim. Bunu hem umumî kültürümün artması bakımından mühim bir unsur, hem de temiz bir meşgale addederim ve çok okurum Belki de yasım bakımından mecmualarda beni en çok alâkadar eden mevzular sinemadır, sanat yazılarıdır. Mizah mecmualarını da sever ve okurum. Babam, altmış yaslarında bîr mütekaittir. Askerliği canı gibi sever ve bu mevzuda eser bulamamanın ıstırabını çeker. Annem ev kadını olmakla beraber, o da kendisini alâkadar edecek şevleri okumasını sever Ağabeyime gelince, sporcudur O da kendisine ait şeyler okur AKİS'i iste bu bakımdan memnun'"etle ve sabırsızlıkla bekliyoruz AKİS, hepimizin, evimizin mecmuası olacaktır Onu ben de, babam da. ağabeyim de. annem de okuyacağız AKİS, babamın üzüntüsünü giderecektir.

Suzan Argun - İstanbul

Yeni merhaleyi bekliyoruz

(Baş tarafı 5 incide)

lışmalarını, dejenere olmuş seçim mücadelesi havasından uzak tutmaktadır.

Hakikatleri iktidar ve muhalelet objektif ölçülerle ele almağa ve ifade etmeğe çalışmalıdır.

İktidarın başarısıdır, diye muhalefetin inkârı, muhalefet tarafından ileri sürülmüştür, diye iktidarın reddi, çalışmaları felce uğratan ve memlekete hayri dokunmayan iptidaî bir metottur. Siyasî zihniyeti bu yanlış anlayıştan da kurtarmak lâzımdır.

Diğer bir nokta da, iktidarı ve muhalefeti anlayıştaki farklardır. İktidar bütün nimetlerin kaynağı ve vasıtası, muhalefet de bütün mihnetlerin toplandığı hak ve hürriyetlerin tehlikeye girdiği bir yol olarak gösteriliyor. Seçim mücadelesinde adaylar, Valiler, partiler bu yanlış kanaati telkin etmek için âzami gayret sarfettiler.

Muhalefete oy vermeği günah, muhalif mebus çıkarmayı bir ü için talihsizlik gibi gösterdiler. Böylece siyasî kanaatler bilvasıta mahkûm edilmek istendi.

İktidara veya muhalefete oy vermek sevap veya günah şeklinde gösterilir ve icraat buna göre ayarlanırsa, kapalı hücre, gizli oy ve alenî tasnif gibi şartların dahi seçim serbestliğini tesis ettiğine inanmak güçtür.

Siyasi hürriyeti, iktisadî hürriyet ve teminatlarla nasıl takviye bir zaruret ise, iktidar ve muhalefetin de demokrasi için lüzumlu olduğu kanaatini memlekete yaymak icap eder.

Ancak bu manevî iklimdir ki bir memlekette seçmenlerin tamamen serbest olarak Oy vermesini sağlayabilir.

Böyle bir iklimin yaratılması imkânları ise, şimdi iktidarın icraatına bağlıdır.

İktidar, tekrar iş başında kalmış olmasına rağmen yer yer aleyhine oy verilmiş bulunmasını tabiî karşılarsa, muhalif parti mensuplariyle, muhalefete oy vermiş vatandaşları diğerlerinden ayırmak temayülünü göstermezse ve böylece serbest oyun mahkûm edilmediğini fiilen ispat ederse Türkiyede demokratik ananelerin en güzelini kurmak bahtiyarlığına erişir.

Bunun karşısında muhalefet iyi niyet ve müsbet tenkidlerle bu faaliyeti tamamlarsa, dört başı mamur bir başarı elde edilmiş olur.

Demokratik rejimin istikbali, vatandaş hak ve hürriyetlerinin korunması ancak bu suretle teminat altına alınabilecektir.

İşte onun içindir ki, yeni devrenin başlangıcı son derece ehemmiyet taşımakta ve bütün dikkatimizi üzerinde toplamaktadır.

Mahalle kahvesi

(Bas tarafı 24 üncüde)

yine benim için mânâsız, çocuk için de acı idi.

— Senin baban değil o,

Genç adam bir şey söylemedi. Bir şeye karar vermiş gibi hızla yürüdü. Kapıyı bir türlü açamıyordu.

Kahveci:

— Sakın eve gideyim deme. Kapıda teyzenin oğlu bekliyor, gebertir seni!

Çocuk düşündü. Bütün kararları uçmuştu. Yüzünde iradesiz hatlar belirdi. Kendisini içeriye iten rüzgarı deler gibi gitti.

Bir zaman bir şey soramadım. Kahvecinin arkası bana dönüktü. Gürültü ile bir şeyler yıkıyordu. Yüzünü benden yana döndürmesini bekledim. Ama bir türlü işini bitiremiyordu. Nihayet döndü.

Ben — Nedir bu Allahaşkına? dedim.

Belindeki önlüğü çıkarmağa uğraşıyor, cevap arıyor, gibi düşünüyordu.

Kapı açıldı. Bir ihtiyarla beraber deminki adam girdi. Daha kapıdan girerken:

— Ruhunu teslim etti, dedi. Öteki savuştu mu?

Kahveci, elleri önlüğünün arkadaki bağlarında donmuş gibi idi. Onu çözeceğine tekrar bağladı. Masama doğru geldi. Sanki bana açıklaması lazımmış gibi:

— Arabacı Kâmil Ağa, dedi, öldü de... O deminki it, oğlu idi. Kız kardeşini kötü yola sürükledi diye babası reddetmişti.

Sonra öteki adamlara döndü:

— Namussuzum, dedi, pişmanlığından değil, miras vururum diyedir.

İhtiyarlardan biri bu söze taraftar olmadığını gösteren bir yüzle:

—Pişman olsa da affedilmez o,

Bach Haftasına Hazırdık

Münih — Tanınmış Amerikalı kemancı Yahudi Menuhin ile meşhur Alman kemancısı Wolfgang Sneiderhan, bu seneki Bach haftasında, üstadın orkestra ile birlikte iki keman için yazmış olduğu d.moll konçertosunu çalacaklardır. Bach cemiyeti tarafından tertip edilen bu Bach haftası 28 Temmuzda başlıyacak ve Ağustos ayının ilk gününde sona erecektir. Bach haftası sırasında orkestraları, Genel Musiki Direktörü Fritz Rieger idare edecek, Org konserinde de Prof. Karl Richter org çalacaktır. Ayni zamandal Bach'ın ölüm yıldönümünde, Thomas Bach korosu, Münsterdeki Hilsborn kilisesinde, Bremer Katedral korosu da Frankfurt-main'deki Dreikönig kilisesinde birer Konser vereceklerdir. Bach haftasına Fransız flütist Aurele Nicolet, cembalist Edith Picht-Axenfeld ve piyanist Carl Seeman da iştirak edeceklerdir. Bu arada Parisin bir sokağına da Johann Sebastian Bach ismi verilecektir dedi.

Ben, dudaklarımın ucuna gelen bir suali nasıl sorduğumu, niçin sorduğumu bilmiyorum. Bu tesiri ya. pacağını hiç düşünmeden budalaca sordum:

— Kız ne Oldu?

Tuhaf bir şey oldu. Birbirlerine bakmadan, halleriyle bakar gibi yaptılar. Ses sada çıkmadı. Deminki sükûtun bir başka türlüsü içine düştük.

Hattâ gözlerde değil ama süküt*' ta ve sükûtun hareketsizliğinde:

— Bunu niye sordun?

— Ne lüzumu vardı?

— Başka soracak şey yok muydu?

— Ne de meraklı imişsin!..

Diyen bir hal vardı.

Kimse cevap vermedi. Parayı masanın üzerine bıraktım. Kahveciye baktım. Başı önünde düşünüyordu. Sapsarı idi. Elleri hâlâ Önlüğünün bağlarını çözmeğe çalışıyordu. Kapıyı açtım. Çekip gittim. Kızın ne olduğunu öğrenemedim ama, onu kahvecinin kötü hayattan çekip aldığını mı anladım nedir.

Tıb dünyasında

(Baş tarafı 20 ncide)

takta kımıldanamıyor, yiyemiyor, yediklerini yutamıyor. Benden yalnız kendisine günde dört defa yapılan morfinin kesilmemesini ve kabilse haberi olmadan, uyutularak yastığının değiştirilmesini istedi. Buna da imkân olmadı. Hem yeni bir yastıkta kaç gün yatabilecekdi? Bana söylediği şu sözleri de hiç unutamıyorum: (Doktor, siz bütün meslektaşlarınız gibi vicdanlı bir insansınız. Benim derdime çare bulamıyacağınızı biliyorum. Hekimlik bu hususta âcizdir. Benim hastalığım kanser. Bu illet bütün vücuduma yayıldı. Babam kurtulmam için dua ediyor. Fakat bu onun bencilliğindendir. Kendisini düşünüyor. Yaşlıdır. Arkamdan, benim acıma dayanamıyacak. Onun için ölmememi istiyor. Bense biran önce ölmek ve Allahıma kavuşmak istiyorum. Yemek de yemiyorum: Hayatım uzayacak ve ıstıraplarım devam edecek diye. Ne olur, yalvarırım size, acılarımı biran önce dindirecek bir çareyi benden esirgemeyin."

Öyle bir çare biliyorum amma henüz hekim vicdanı ve kanun bunu sizden esirgiyor diyemedim. Ötanazi dünyanın hiçbir yerinde ve yurdumuzda kanunlaşmadığı için, hastanın Ölüm loşluğu sinmiş odasından başım önümde, dalgın çıktım. Doktorların ve hukukçuların bu hazin konuyu başbaşa gözden geçirmelerinin zamanı çoktan gelmiştir.

Dr. Esad Eğilmez

SÜMERBANK

Sermayesi 200.000.000 Türk Lirası

Vadeli, vadesiz küçük cari hesaplar için yılda

16 çekiliş

Apartman katları ve daireleri, müstakil evler, otomobiller, 2000 altın ve her keşidede çeşitli para ikramiyeleri

Ayrıca vadeli ve 6 ay çekilmeyen vadesiz mevduat sahiplerine yünlü (halı hariç) ve pamuklu satışlarında tenzilât

ŞARTLARI ŞİŞELERİMİDEN ÖĞRENİNİZ.

Her 150 lira için bir kur'a numarası

Umum Müdürlüğü: Ankara, Merkez Müdürlüğü: Ankara, Şubeleri: Adana, İstanbul, İzmir, Kayseri, Ajansları : Bahçekapı, Beyoğlu (İstanbul), Büroları: İskenderun.

Sümerbank'ın Müesseseleri :

★ Sümerbank Alım ve Satım Müessesesi — İstanbul
★ Sümerbank Ateş Tuğlası Sanayii Müessesesi — Filyos
★ Sümerbank Bakırköy Pamuklu Sanayii Müessesesi — İstanbul
★ Sümerbank Bursa Merinos ve Hereke Yünlü ve Halı Dokuma Sanayii Müessesesi — Bursa
★ Sümerbank Çimento Sanayii Müessesesi — Sivas
★ Sümerbank Defterdar Yünlü Sanayii Müessesesi — Defterdar/İstanbul
★ Sümerbank Deri ve Kundura Sanayii Müessesesi — Beykoz/İstanbul
★ Sümerbank Ereğli Pamuklu Sanayii Müessesesi — Ereğli/Konya
★ Sümerbank İzmir Basma Sanayii Müessesesi — İzmir
★ Sümerbank Kayseri Pamuklu Sanayii Müessesesi — Kayseri
★ Sümerbank Kendir Sanayii Müessesesi — Taşköprü
★ Sümerbank Malatya Pamuklu Sanayii Müessesesi — Malatya
★ Sümerbank Nazilli Basma Sanayii Müessesesi — Nazilli
★ Sümerbank Pamuk Satınalma ve Çırçır Fabrikaları Müessesesi — Adana
★ Sümerbank Selüloz Sanayii Müessesesi — İzmit
★ Sümerbank Sunğipek ve Viskoz Mamulleri Sanayii Müessesesi — Gemlik
★ Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesi — Karabük

Sümerbank'ın teşebbüsü :

★ Kütahya Seramik Fabrikası

Alım ve Satım Müessesesinin toptan ve perakende mağazaları :

Adana, Ankara, Bursa, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, İstanbul (Bahçekapı ve Beyoğlu), İzmir, Konya, Kayseri, Malatya, Samsun, Trabzon, Zonguldak.

Paranızın

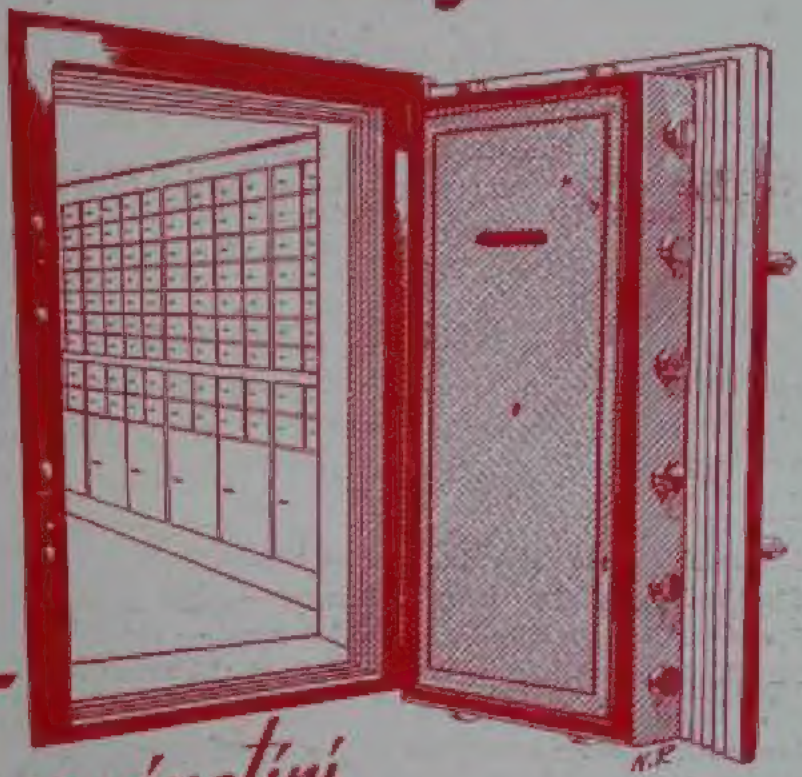

Emniyetini

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Sağlar

1954

YILI İKRAMİYE PLÂNI

BAHÇELİ 30 EV

150 LİRALIK BİR KÜÇÜK CÂRİ HESAP

AÇTIRINIZ